

PARTER OCH DOMSLUT

Mohammed El Harbiti

Parter

Tilltalad

Mohammed El Harbiti, 19870219-1431
Råbyvägen 55 E Lgh 1301, 754 29 Uppsala

Offentlig försvarare
Advokat Bengt-Göran Hugoson
Advokatfirman Hugoson AB
Västra Ågatan 16, 753 09 Uppsala

Åklagare

Kammaråklagarna Victoria Engelkes och Karin Koci
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Uppsala
Box 1424, 751 44 Uppsala

Målsägande

Försäkringskassan, 202100-5521
103 51 Stockholm

Företrädd av åklagaren

Domslut

Brott som Mohammed El Harbiti döms för

Grovt bidragsbrott (antal brott: 52), 2015-11-01 till 2020-05-31, Sverige, 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) och 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) i sin lydelse före 1 januari 2020,

Påföljd

Fängelse 1 år 9 månader

Skadestånd

Mohammed El Harbiti ska betala skadestånd till Försäkringskassan med 1 594 940 kr. Mohammed El Harbiti ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 maj 2020.
Betalningsansvaret är solidariskt med Raga'a El Harbiti.

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 1113
751 41 Uppsala

Besöksadress
Smedsgränd 22
Uppsala

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

Telefon
018-431 60 00

E-post
uppsala.tingsratt@dom.se
Webb
www.uppsalatingsratt.domstol.se

Förverkande och beslag

Tingsrättens tidigare beslut om kvarstad på så mycket av Mohammed El Harbitis egendom att 1 594 940 kr kan antas bli täckt vid utmätning ska bestå till dess verkställighet kan ske, dock längst till två månader efter att domen vunnit laga kraft mot honom.

Beslaget av mobiltelefoner och dator ska bestå till dess domen vinner laga kraft i den del den avser Mohammed El Harbiti. Det beslagtagna ska därefter återlämnas till Mohammed El Harbiti (Polismyndigheten, 2020-5000-BG72646 p 1-3.).

Brottsofferfond

Mohammed El Harbiti ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Ersättning och återbetalning

Bengt-Göran Hugoson ska få ersättning av staten med 1 090 056 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 767 528 kr arbete
- 97 875 kr tidspillan
- 6 642 kr utlägg
- 218 011 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Raga'a El Harbiti

Parter

Tilltalad

Raga'a El Harbiti, 19800930-1469
Greta Arwidssons Väg 1, 754 43 Uppsala

Offentlig försvarare genom substitution
Advokat Amana Ayob Landin
Fria Advokater KB
Box 12706, 112 94 Stockholm

Offentlig försvarare
Advokat Thomas Olsson
Fria Advokater KB
Box 12706, 112 94 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagarna Victoria Engelkes och Karin Koci
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Uppsala
Box 1424, 751 44 Uppsala

Målsägande

1. Försäkringskassan, 202100-5521
103 51 Stockholm

Företrädd av åklagaren

2. AYESH M A Abusulttan

Målsägandebiträde
Advokat Roger Häggquist
Advokatfirman Ericksson & Häggquist AB
Smedsgränd 2 A, 753 20 Uppsala

Domslut

Brott som Raga'a El Harbiti döms för

Grovt bidragsbrott (antal brott: 53), 2015-11-01 till 2020-05-31, Sverige, 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) och 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) i sin lydelse före 1 januari 2020

Åtal som Raga'a El Harbiti frikänns från

Grov trolöshet mot huvudman (antal brott: 46), 2017-01-02 till 2020-03-31,

Uppsala län, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken och 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

Urkundsförfalskning (antal brott: 18), 2018-05-20 till 2019-12-19, Uppsala län, 14 kap 1 § brottsbalken

Påföljd

Fängelse 2 år 9 månader

Skadestånd

Ayesh Abusulttans begäran om skadestånd avslås.

Raga'a El Harbiti ska betala skadestånd till Försäkringskassan med 7 119 429 kr. Raga'a El Harbiti ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 maj 2020.

Av beloppet ska 1 594 940 kr betalas solidariskt med Mohammed El Harbiti. För ytterligare solidariskt anspråk, se domslut för Chadia Kalboussi Baccouche.

Förverkande och beslag

Med ändring av tidigare beslut om kvarstad förordnar tingsrätten om kvarstad på så mycket av Raga'a El Harbitis egendom att 7 119 429 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Kvarstaden ska bestå till dess verkställighet kan ske, dock längst till två månader efter att domen vunnit laga kraft mot henne. Tingsrätten erinrar om att rättens beslut innebär att egendom överstigande i målet utdömt skadestånd ska lämnas ut.

Beslaget av personalpärm, kalender, mobiltelefoner och datorer ska bestå till dess domen vinner laga kraft i den del den avser Raga'a El Harbiti. Det beslagtagna ska därefter återlämnas till Raga'a El Harbiti (Polismyndigheten, 2020-5000-BG72745 p 1-3, 6, 2020-5000-BG72689 p 1, 2021-5000-BG54935 p 1.).

Brottsofferfond

Raga'a El Harbiti ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Ersättning och återbetalning

Thomas Olsson ska få ersättning av staten med 1 094 486 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 828 036 kr arbete
- 42 240 kr tidspillan
- 5 313 kr utlägg
- 218 897 kr mervärdesskatt

Roger Häggquist ska få ersättning av staten med 182 656 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 104 796 kr arbete
- 38 475 kr tidsspillan
- 2 854 kr utlägg
- 36 531 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Chadia Kalboussi Baccouche

Parter

Tilltalad

Chadia Kalboussi Baccouche, 19640818-4569
Svartbäcksgatan 50 K Lgh 1002, 753 33 Uppsala

Offentlig försvarare
Advokat Kristina Boethius
September Advokatbyrå AB
Kaplansbacken 4 B, 112 24 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagarna Victoria Engelkes och Karin Koci
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Uppsala
Box 1424, 751 44 Uppsala

Domslut

Åtal som Chadia Kalboussi Baccouche frikänns från

Grovt bidragsbrott (antal brott: 8), 2018-10-01 till 2019-07-31, Sverige, 2 §
och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) i sin lydelse före 1 januari 2020

Förverkande och beslag

Beslaget av mobiltelefon ska bestå till dess domen vinner laga kraft i den del
den avser Chadia Kalboussi Baccouche. Det beslagtagna ska därefter
återlämnas till Chadia Kalboussi Baccouche (Polismyndigheten, 2020-5000-
BG72867 p 1.).

Ersättning och återbetalning

Kristina Boethius ska få ersättning av staten med 889 553 kr. Beloppet fördelas
enligt följande:

- 662 724 kr arbete
- 47 925 kr tidspillan
- 993 kr utlägg
- 177 911 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Övrigt

Försäkringskassans skadeståndsanspråk skrivs av.

Basma Soultan

Parter

Tilltalad

Basma Soultan, 19590929-2541
Bellmansgatan 28 Lgh 1002, 754 26 Uppsala

Offentlig försvarare genom substitution
Advokat Patrik Hansson
Kiström Advokatbyrå KB
Box 7184, 103 88 Stockholm

Offentlig försvarare
Advokat Filip Rydin
Kiström Advokatbyrå KB
Box 7184, 103 88 Stockholm

Offentlig försvarare genom substitution
Advokat Carl Adam Åhnberg
Kiström Advokatbyrå KB
Box 7184, 103 88 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagarna Victoria Engelkes och Karin Koci
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Uppsala
Box 1424, 751 44 Uppsala

Domslut

Åtal som Basma Soultan frikänns från

Medhjälp till grovt bidragsbrott, 2015-11-01 till 2020-05-31, Sverige, 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) och 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) i sin lydelse före 1 januari 2020 samt 23 kap 4 § brottsbalken

Förverkande och beslag

Beslaget av en mobiltelefon samt hälsopärm avseende Ayesha Abusulttan ska bestå till dess domen vinner laga kraft i den del den avser Basma Soultan. Det beslagtagna ska därefter återlämnas till Basma Soultan (Polismyndigheten, 2020-5000-BG72657 p 1, 2020-5000-BG72702 p 1.).

Ersättning och återbetalning

Filip Rydin ska få ersättning av staten med 1 043 056 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 777 852 kr arbete
- 52 650 kr tidsspillan
- 3 943 kr utlägg
- 208 611 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

YRKANDEN

Stämningsansökan 2022-03-28, Åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Raga'a El Harbiti ska dömas för grovt bidragsbrott (antal brott: 54) enligt 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) och 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) i sin lydelse före 1 januari 2020.

Åklagaren har begärt att Basma Soultan ska dömas för medhjälp till grovt bidragsbrott enligt 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) och 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) i sin lydelse före 1 januari 2020 samt 23 kap 4 § brottsbalken.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

1. GROVT BEDRÄGERI alt GROVT BIDRAGSBROTT (Raga'a El Harbiti), MEDHJÄLP TILL GROVT BEDRÄGERI alt MEDHJÄLP TILL GROVT BIDRAGSBROTT (Basma Soultan (5000-K1307332-19))

Bolagen Alma Assistans AB och Humana AB har arbetat med anordnandet av personlig assistans för bland annat Ayesh Abusultan som beviljats assistansersättning av Försäkringskassan.

Raga'a El Harbiti har varit anställd hos bolagen som personlig assistent och godkänt upprättade tidredovisningar för sin arbetade tid. Hon har vidare haft ett förordnande som god man för Ayesh Abusultan och hon har även haft ansvar för anställning och schemaläggning av övriga assistenter samt sammanställning av assistansräkningar.

Raga'a El Harbiti har under perioden 1 november 2015-31 maj 2020 i Uppsala eller på annan okänd plats i Sverige lämnat oriktiga uppgifter vid ansökning om personlig assistans samt gemensamt och i samförstånd med andra i enlighet med åtalspunkten 2 vid 54 tillfällen under denna period lämnat oriktiga uppgifter i räkningar om utförd assistans/tidredovisningar samt vid kontrollbesök och annan kontakt med Försäkringskassan och vid kontakter med vårdpersonal, varvid Raga'a El Harbiti orsakat fara för felaktiga utbetalningar av ekonomisk förmån i form av assistansersättning.

De oriktiga uppgifterna har bestått av att Raga'a El Harbiti lämnat överdrivna eller helt felaktiga uppgifter om Ayesh Abusultans hälsotillstånd och att han varit i omfattande behov av omvårdnad och tillsyn. Tidredovisningar, som signerats, har varit oriktiga då de innehållit överdrivna eller helt falska påståenden om omfattningen av och förläggningen i tid för påstått utförd personlig assistans samt vem som utfört personlig assistans åt Ayesh Abusultan, vilket inneburit fara i

bevishänseende. Tidredovisningarna har sedan legat till grund för assistansräkningarna som Raga'a El Harbiti sammanställt och signerat på heder och samvete. Eftersom assistans inte utförts och redovisats enligt gällande regelverk samt då Ayesh Abusultans hjälpbehov inte varit av den digniteten att det berättigar till assistans har rätt till assistansersättning inte förelegat.

Raga'a El Harbiti har även innan assistansen beviljades lämnat oriktiga uppgifter vid vård-/myndighetskontakter som sedan legat till grund för beviljandet av assistans. Hon har under hela brottsperioden vidhållit/underlåtit att ändra de felaktiga uppgifterna.

Till följd av det ovan beskrivna vilseledandet har Försäkringskassan förmått att felaktigt betala ut totalt 9 668 201 kronor i assistansersättning månadsvis enligt tabellen i bilaga 1 [nedan], varav 2 051 705 kronor avsett Raga'a El Harbitis egen tidredovisning, vilket inneburit vinning för Raga'a El Harbiti, Mohammed El Harbiti och andra samt skada för Försäkringskassan.

Basma Soultan har under den ovan angivna perioden främjat de grova bedrägerierna alt de grova bidragsbrotten genom råd eller dåd genom att vara inblandad i utformandet av brottsplanen, vara behjälplig vid läkarbesök, organisera och planera det praktiska runt Ayesh Abusulttan och hans assistans och boende och genom att i den mån det har behövts ha tagit hand om honom, samt åtminstone från och med den 1 februari 2020 till den 31 maj 2020 ha Ayesh Abusulttan boende hos sig på Bellmansgatan 28 i Uppsala och därigenom möjliggjort brottsligheten.

Basma Soultan har även innan assistansen beviljades lämnat oriktiga uppgifter vid vård-/myndighetskontakter som sedan legat till grund för beviljandet av assistans. Hon har under hela brottsperioden vidhållit/underlåtit att ändra de felaktiga uppgifterna.

Brotten är att bedöma som grova då de skett systematiskt, i stor omfattning och under lång tid samt skett medelst osant intygande samt avsett betydande belopp.

Gärningarna begicks med uppsåt.

[illegible]

r
r
r
r
r
r

[illegible]

Månad-År	Redovisade timmar (aktiv tid)	Redovisade timmar (väntetid)	Totalt redovisade timmar	Kronor per timme	Belopp	Utbetalnings-datum
nov-15	140,5	48	152,5	284	43 310	2015-12-18
dec-15	100,5	48	112,5	284	31 950	2015-12-18
Totalt 2015	241	96	265		75 260	
jan-16	122,5	48	134,5	288	38 736	2016-01-20
feb-16	110	48	122	288	35 136	2016-02-19
mar-16	101	47	112,75	288	32 472	2016-03-18
apr-16	119	54	132,5	288	38 160	2016-04-20
maj-16	9	6	10,5	288	3 024	2016-05-20
jun-16	108	48	120	288	34 560	2016-06-20
jul-16	119	54	132,5	288	38 160	2016-07-20
aug-16	111,5	48	123,5	288	35 568	2016-08-19
sep-16	104,5	48	116,5	288	33 552	2016-09-20
okt-16	111,5	49	123,75	288	35 640	2016-11-18
nov-16	108	48	120	288	34 560	2017-01-05
dec-16	127	48	139	288	40 032	2017-02-03
Totalt 2016	1 251	546	1 387,50		399 600	

jan-17	104,5	48	116,5	291	33 901,50	2017-03-03
feb-17	101	48	113	291	32 883,00	2017-03-20
mar-17	108	48	120	291	34 920,00	2017-04-20
apr-17	118	48	130	291	37 830,00	2017-05-19
maj-17	45	24	51	291	14 841,00	2017-07-05
jun-17	146	48	158	291	45 978,00	2017-08-04
jul-17	119	60	134	291	38 994,00	2017-08-18
aug-17	111,5	48	123,5	291	35 938,50	2017-09-20
sep-17	108	48	120	291	34 920,00	2017-11-03
okt-17	115	49	127,25	291	37 029,75	2018-01-19
nov-17	127	48	139	291	40 449,00	2018-01-05
dec-17	116	48	128	291	37 248,00	2018-02-05
Totalt 2017	1 319	565	1 460,25		424 932,75	
jan-18	109,5	42	120	295,40	35 448,00	2018-03-05
feb-18	101	48	113	295,40	33 380,20	2018-04-05
mar-18	127	47	138,75	295,40	40 986,75	2018-04-20
apr-18	109	48	121	295,40	35 743,40	2018-06-05
maj-18	0	0	0	295,40	0,00	2018-06-20
jun-18	172	48	184	295,40	54 353,60	2018-07-20
jul-18	116	48	128	295,40	37 811,20	2018-08-20
aug-18	120,5	48	132,5	295,40	39 140,50	2018-09-20
sep-18	108	48	120	295,40	35 448,00	2018-10-30
okt-18	188,5	48	200,5	295,40	59 227,70	2018-11-27
nov-18	146,5	48	158,5	295,40	46 820,90	2018-12-20
dec-18	132,5	48	144,5	295,40	42 685,30	2019-01-21
Totalt 2018	1 430,50		1 560,75		461 045,55	

jan-19	132,5	48	144,5	299,80	43 321,10	2019-03-05
feb-19	131	48	143	299,80	42 871,40	2019-03-20
mar-19	143,5	47	155,25	299,80	46 543,95	2019-04-23
apr-19	133,5	48	145,5	299,80	43 620,90	2019-05-20
maj-19	18	12	21	299,80	6 295,80	2019-06-26
jun-19	134,5	48	146,5	299,80	43 920,70	2019-07-19
jul-19	137	48	149	299,80	44 670,20	2019-08-20
aug-19	144,5	36	153,5	299,80	46 019,30	2019-09-20
sep-19	139,5	48	151,5	299,80	45 419,70	2019-11-05
okt-19	149,5	48	161,5	299,80	48 417,70	2019-11-20
nov-19	126	60	141	299,80	42 271,80	2019-12-20
dec-19	127	42	137,5	299,80	41 222,50	2020-01-20
Totalt 2019	1 516,50	533	1 649,75		494 595,05	
jan-20	143,5	48	155,5	304,30	47 318,65	2020-02-20
feb-20	128	24	134	304,30	40 776,20	2020-04-06
mar-20	133	34	141,5	304,30	43 058,45	2020-04-20
apr-20	116	0	116	304,30	35 298,80	2020-05-20
maj-20	98	0	98	304,30	29 821,40	2020-06-18
Totalt 2020	618,50	106	645,00		196 273,50	
Totalt perioden november 2015 - maj 2020				6 968,25 timmar	2 051 706,85	

Stämningsansökan 2022-03-28, Åtalspunkt 2

Åklagaren har begärt att Mohammed El Harbiti ska dömas för grovt bidragsbrott (antal brott: 54) enligt 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) och 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) i sin lydelse före 1 januari 2020.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

2. GROVT BEDRÄGERI alt GROVT BIDRAGSBROTT (Mohammed El Harbiti) (5000-K1307332-19)

Bolagen Alma Assistans AB och Humana AB har arbetat med anordnandet av personlig assistans för bland annat Ayesh Abusultan som beviljats assistansersättning av Försäkringskassan.

Mohammed El Harbiti har under perioden 1 november 2015 - 31 maj 2020 varit anställd som personlig assistent hos bolagen ovan och godkänt upprättade tidredovisningar för sin arbetade tid.

Mohammed El Harbiti har vid 54 antal tillfällen i Uppsala eller på annan okänd plats i Sverige tillsammans och i samförstånd med Raga'a El Harbiti under ovanstående period godkänt tidredovisningar innehållande oriktiga uppgifter, varvid Mohammed El Harbiti orsakat fara för felaktiga utbetalningar av ekonomisk förmån i form av assistansersättning.

Tidredovisningar, som upprättats på grundval av hans arbetstider enligt schema och sedan signerats av Mohammed El Harbiti, har varit oriktiga/vilseledande då de innehållit överdrivna eller helt falska påståenden om omfattningen av och förläggningen i tid för påstått utförd personlig assistans samt vem som utfört personlig assistans åt Ayesh Abusultan, vilket inneburit fara i bevishänseende. Eftersom assistans inte utförts och redovisats enligt gällande regelverk samt då Ayesh Abusultans hjälpbehov inte varit av den digniteten att det berättigar till assistans har rätt till assistansersättning inte förelegat. Utifrån tidsredovisningarna avseende Mohammed El Harbiti har ersättning felaktigt utbetalats månadsvis enligt bilaga 2 [nedan].

Till följd av det ovan beskrivna vilseledandet har Försäkringskassan förmått att felaktigt betala ut totalt 1 621 186 kr i assistansersättning månadsvis enligt tabellen nedan, vilket inneburit vinning för Mohammed El Harbiti och andra samt skada för Försäkringskassan med motsvarande belopp.

Brotten är att bedöma som grova då de skett systematiskt, i stor omfattning och under lång tid samt skett medelst osant intygande samt avsett betydande belopp.

Gärningarna begicks med uppsåt.

Tabell utbetalningar månadsvis Mohammed El Harbiti

M. El Harbiti	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Totalt:
2015											30 530	29 110	59 640 kr
2016	33 552	32 400	30 960	29 520	31 536	28 512	25 488	8 064	29 952	33 552	29 520	34 848	347 904 kr
2017	31 283	28 809	32 592	30 846	31 137	28 809	37 539	2 474	33 902	30 264	31 137	35 211	354 002 kr
2018	31 756	29 245	35 743	30 722	31 755	31 608	29 245	0	36 334	33 011	30 722	34 414	354 553 kr
2019	30 730	29 680	34 927	33 578	32 229	31 779	1 049	31 779	33 428	35 002	34 927	32 229	361 333 kr
2020	31 647	33 929	26 803	25 129	26 246								143 754 kr
													1 621 186 kr

Utbetalda timmar Mohammed El Harbiti

Månad-År	Redovisade timmar (aktiv tid)	Redovisade timmar (väntetid)	Totalt redovisade timmar	Kronor per timme	Belopp	Utbetalnings-datum
nov-15	95,5	48	107,5	284	30 530,00	2015-12-18
dec-15	90,5	48	102,5	284	29 110,00	2015-12-18
Totalt 2015	186	96	210		59 640,00	
jan-16	104,5	48	116,5	288	33 552,00	2016-01-20
feb-16	100,5	48	112,5	288	32 400,00	2016-02-19
mar-16	95,5	48	107,5	288	30 960,00	2016-03-18
apr-16	89	54	102,5	288	29 520,00	2016-04-20
maj-16	97,5	48	109,5	288	31 536,00	2016-05-20
jun-16	87	48	99	288	28 512,00	2016-06-20
jul-16	78	42	88,5	288	25 488,00	2016-07-20
aug-16	25	12	28	288	8 064,00	2016-08-19
sep-16	92	48	104	288	29 952,00	2016-09-20
okt-16	104,5	48	116,5	288	33 552,00	2016-11-18
nov-16	90,5	48	102,5	288	29 520,00	2017-01-05
dec-16	109	48	121	288	34 848,00	2017-02-03
Totalt 2016	1 073	540	1 208		347 904,00	

jan-17	95,5	48	107,5	291	31 282,50	2017-03-03
feb-17	87	48	99	291	28 809,00	2017-03-20
mar-17	100	48	112	291	32 592,00	2017-04-20
apr-17	94	48	106	291	30 846,00	2017-05-19
maj-17	95	48	107	291	31 137,00	2017-07-05
jun-17	87	48	99	291	28 809,00	2017-08-04
jul-17	117	48	129	291	37 539,00	2017-08-18
aug-17	7	6	8,5	291	2 473,50	2017-09-20
sep-17	103	54	116,5	291	33 901,50	2017-11-03
okt-17	92	48	104	291	30 264,00	2018-01-19
nov-17	95	48	107	291	31 137,00	2018-01-05
dec-17	109	48	121	291	35 211,00	2018-02-05
Totalt 2017	1 081,50	540	1 216,50		354 001,50	
jan-18	95,5	48	107,5	295,40	31 755,50	2018-03-05
feb-18	87	48	99	295,40	29 244,60	2018-04-05
mar-18	109	48	121	295,40	35 743,40	2018-04-20
apr-18	92	48	104	295,40	30 721,60	2018-06-05
maj-18	95,5	48	107,5	295,40	31 755,50	2018-06-20
jun-18	95	48	107	295,40	31 607,80	2018-07-20
jul-18	87	48	99	295,40	29 244,60	2018-08-20
aug-18	0	0	0	295,40	0,00	2018-09-20
sep-18	111	48	123	295,40	36 334,20	2018-10-30
okt-18	101	43	111,75	295,40	33 010,95	2018-11-27
nov-18	92	48	104	295,40	30 721,60	2018-12-20
dec-18	103	54	116,5	295,40	34 414,10	2019-01-21
Totalt 2018	1 068	529	1 200,25		354 553,85	
jan-19	90,5	48	102,5	299,80	30 729,50	2019-03-05
feb-19	87	48	99	299,80	29 680,20	2019-03-20
mar-19	104,5	48	116,5	299,80	34 926,70	2019-04-23
apr-19	100	48	112	299,80	33 577,60	2019-05-20
maj-19	95,5	48	107,5	299,80	32 228,50	2019-06-26
jun-19	94	48	106	299,80	31 778,80	2019-07-19
jul-19	2	6	3,5	299,80	1 049,30	2019-08-20
aug-19	94	48	106	299,80	31 778,80	2019-09-20
sep-19	99,5	48	111,5	299,80	33 427,70	2019-11-05
okt-19	107,5	37	116,75	299,80	35 001,65	2019-11-20
nov-19	103	54	116,5	299,80	34 926,70	2019-12-20
dec-19	98,5	36	107,5	299,80	32 228,50	2020-01-20
Totalt 2019	1 076	517	1 205,25		361 333,95	
jan-20	92	48	104	304,30	31 647,20	2020-02-20
feb-20	98	54	111,5	304,30	33 929,45	2020-04-06
mar-20	71,33	67	88,08	304,30	26 802,74	2020-04-20
apr-20	61,33	85	82,58	304,30	25 129,09	2020-05-20
maj-20	65	85	86,25	304,30	26 245,88	2020-06-18
Totalt 2020	387,66	339	472,41		143 754,36	
Totalt perioden november 2015 - maj 2020				5 512,41 timmar	1 621 187,66	

Stämningsansökan 2022-03-28, Åtalspunkt 3

Åklagaren har begärt att Chadia Kalboussi Baccouche ska dömas för grovt bidragsbrott (antal brott: 8) enligt 2 § och 3 § bidragsbrottslagen (2007:612) i sin lydelse före 1 januari 2020.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

3. GROVT BEDRÄGERI alt GROVT BIDRAGSBROTT (Chadia Kalboussi Baccouche) (5000-K1307332-19)

Bolagen Alma Assistans AB och Humana AB har arbetat med anordnandet av personlig assistans för bland annat Ayesh Abusultan som beviljats assistansersättning av Försäkringskassan.

Chadia Kalboussi Baccouche har under perioden 1 oktober 2018-31 juli 2019 varit anställd hos Alma Assistans som personlig assistent och upprättat tidsredovisningar för sin arbetade tid. Hon har vid 8 antal tillfällen under denna period inom Uppsala län eller på annan okänd plats tillsammans och i samförstånd med Raga'a El Harbiti genom vilseledande förmått Försäkringskassan att felaktigt betala ut sammanlagt 355 436 kr i assistansersättning månadsvis enligt bilaga 3 [nedan]. Förfarandet har inneburit vinning för Chadia Kalboussi Baccouche och andra samt skada för Försäkringskassan med motsvarande belopp.

Vilseledandet har bestått av att Chadia Kalboussi Baccouche upprättat och signerat oriktiga tidsredovisningar. Tidsredovisningarna, som inneburit fara i bevishänseende, har varit oriktiga eftersom assistans rapporterats trots att sådan assistans inte utförts och felaktiga uppgifter rörande vem som utfört assistans, hur många timmar assistansarbete som utförts och när arbetet utförts har lämnats. Eftersom assistans inte utförts och redovisats enligt gällande regelverk har rätt till assistansersättning inte förelegat.

Bedrägerierna är grova då gärningarna begåtts systematiskt, i stor omfattning och under lång tid och medelst osant intygande samt avsett betydande belopp.

Chadia Kalboussi Baccouche begick gärningarna med uppsåt.

Tabell utbetalningar månadsvis
Chadia Baccouche

Chadia Baccouche	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Totalt:
2015													
2016													
2017													
2018										38 697	49 922	50 513	139 132 kr
2019	55 762	47 968	0	0	37 025	45 869	29 680						216 304 kr
2020													355 436 kr

Utbetalda timmar Chadia
Baccouche

Månad-År	Redovisade timmar (aktiv tid)	Redovisade timmar (väntetid)	Totalt redovisade timmar	Kronor per timme	Utbetalt belopp	Utbetalningsdatum
nov-15		0	0	0	284	0 2015-12-18
dec-15		0	0	0	284	0 2015-12-18
Totalt 2015		0	0	0		0
jan-16		0	0	0	288	0 2016-01-20
feb-16		0	0	0	288	0 2016-02-19
mar-16		0	0	0	288	0 2016-03-18
apr-16		0	0	0	288	0 2016-04-20
maj-16		0	0	0	288	0 2016-05-20
jun-16		0	0	0	288	0 2016-06-20
jul-16		0	0	0	288	0 2016-07-20
aug-16		0	0	0	288	0 2016-08-19
sep-16		0	0	0	288	0 2016-09-20
okt-16		0	0	0	288	0 2016-11-18
nov-16		0	0	0	288	0 2017-01-05
dec-16		0	0	0	288	0 2017-02-03
Totalt 2016		0	0	0		0

jan-17	0	0	0	291	0	2017-03-03
feb-17	0	0	0	291	0	2017-03-20
mar-17	0	0	0	291	0	2017-04-20
apr-17	0	0	0	291	0	2017-05-19
maj-17	0	0	0	291	0	2017-07-05
jun-17	0	0	0	291	0	2017-08-04
jul-17	0	0	0	291	0	2017-08-18
aug-17	0	0	0	291	0	2017-09-20
sep-17	0	0	0	291	0	2017-11-03
okt-17	0	0	0	291	0	2018-01-19
nov-17	0	0	0	291	0	2018-01-05
dec-17	0	0	0	291	0	2018-02-05
Totalt 2017	0	0	0		0	

jan-18	0	0	0	295,40	0	2018-03-05
feb-18	0	0	0	295,40	0	2018-04-05
mar-18	0	0	0	295,40	0	2018-04-20
apr-18	0	0	0	295,40	0	2018-06-05
maj-18	0	0	0	295,40	0	2018-06-20
jun-18	0	0	0	295,40	0	2018-07-20
jul-18	0	0	0	295,40	0	2018-08-20
aug-18	0	0	0	295,40	0	2018-09-20
sep-18	0	0	0	295,40	0	2018-10-30
okt-18	131	0	131	295,40	38697,4	2018-11-27
nov-18	169	0	169	295,40	49922,6	2018-12-20
dec-18	171	0	171	295,40	50513,4	2019-01-21
Totalt 2018	471	0	471		139 133,40	

jan-19	186	0	186	299,80	55762,8	2019-03-05
feb-19	160	0	160	299,80	47968	2019-03-20
mar-19	0	0	0	299,80	0	2019-04-23
apr-19	0	0	0	299,80	0	2019-05-20
maj-19	111,5	48	123,5	299,80	37025,3	2019-06-26
jun-19	141	48	153	299,80	45869,4	2019-07-19
jul-19	87	48	99	299,80	29680,2	2019-08-20
aug-19	0	0	0	299,80	0	2019-09-20
sep-19	0		0	299,80	0	2019-11-05
okt-19	0		0	299,80	0	2019-11-20
nov-19	0		0	299,80	0	2019-12-20
dec-19	0		0	299,80	0	2020-01-20
Totalt 2019	685,5	144	721,5		216 305,70	

jan-20	0	0	0	304,30	0	2020-02-20
feb-20	0	0	0	304,30	0	2020-04-06
mar-20	0	0	0	304,30	0	2020-04-20
apr-20	0	0	0	304,30	0	2020-05-20
maj-20	0	0	0	304,30	0	2020-06-18
Totalt 2020	0	0	0		0	

Totalt perioden november 2015 - maj 2020				1 192,50 timmar	355 439,10	
---	--	--	--	------------------------	-------------------	--

Stämningsansökan 2023-05-02, Åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Raga'a El Harbiti ska dömas för grov trolöshet mot huvudman (antal brott: 46) enligt 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken och 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

1.1 GROV TROLÖSHET MOT HUVUDMAN (5000-K361282-21, 5000-K358687-21)

Raga'a El Harbiti har under perioden november 2015 till juni 2020 haft förtroendeställning som god man för Ayesh Abusulttan.

Hon har missbrukat sin förtroendeställning genom att göra kontantuttag från Ayesh Abusulttans bankkonto om sammantaget 132 400 kr vilket skadat Ayesh Abusulttan.

Brottet är grovt då Ayesh Abusulttan har tillfogats kännbar skada, då Raga'a El Harbiti har begått gärningen medelst brukande av falska urkunder vilket lett till vilseledande bokföring, samt då gärningen har varit av särskilt farlig art då den begåtts systematiskt och som ett led i en brottslig verksamhet som är särskilt välplanerad.

Det hände vid 46 tillfällen under perioden från och med den 2 januari 2017 till och med den 31 mars 2020 i Uppsala län enligt nedan

Brottstid	Belopp
2017-01-02	2 000
2017-01-16	2 100
2017-01-27	2 000
2017-02-13	2 000
2017-02-20	600
2017-03-04	2 000
2017-03-14	1 700
2017-04-03	4 000
2017-04-18	1 000
2017-05-04	3 000
2017-05-12	1 100
2017-05-26	3 000
2017-06-05	1 000
2017-06-09	500

2017-06-27	3 800
2017-07-28	4 500
2017-08-26	4 000
2017-09-30	3 000
2017-11-02	3 000
2017-11-17	2 000
2017-11-20	500
2017-12-02	3 500
2017-12-15	400
2018-01-04	2 500
2018-02-01	3 500
2018-02-20	900
2018-03-01 -- 2020-03-31	3 800
2018-04-10	2 200
2018-05-20	4 000
2018-06-20	3 800
2018-07-30	3 000
2018-08-20	4 300
2018-09-15	3 800
2018-10-20	2 500
2018-11-20	5 000
2018-12-15	3 800
2019-01-05	2 800
2019-02-11	5 100
2019-03-11	3 300
2019-05-10	4 000
2019-06-14	5 000
2019-08-10	4 700
2019-09-10	3 400
2019-10-01 -- 2019-10-30	2 200
2019-11-16	4 600
2019-12-14	3 500

.

Raga'a El Harbiti begick gärningen med uppsåt.

Stämningsansökan 2023-05-02, Åtalspunkt 2

Åklagaren har begärt att Raga'a El Harbiti ska dömas för urkundsförfalskning (antal brott: 18) enligt 14 kap 1 § brottsbalken.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

2.1 URKUNDSFÖRFALSKNING (5000-K361282-21)

Raga'a El Harbiti har inom Uppsala län mellan den 20 maj 2018 och den 19 december 2019 vid 7 tillfällen obehörigen skrivit Jamila Baccouches namn samt vid 11 tillfällen obehörigen skrivit Lotfi Kalbousis namn på kvittenser vilka har getts in till Överförmyndarnämnden.

Åtgärden har vid vart och ett av tillfällena inneburit fara i bevishänseende.

Raga'a El Harbiti begick gärningarna med uppsåt.

Skadestånd

Ayesh Abusulttan har begärt att Raga'a El Harbiti ska betala skadestånd med 132 400 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 14 december 2019.

Försäkringskassan har begärt att Raga'a El Harbiti ska betala skadestånd med 9 668 201 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 31 maj 2020.

Det har också begärts att 1 621 186 kr av beloppet ska betalas solidariskt med Mohammed El Harbiti. För ytterligare solidariskt anspråk, se Chadia Kalboussi Baccouche.

Försäkringskassan har begärt att Mohammed El Harbiti ska betala skadestånd med 1 621 186 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 31 maj 2020.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Raga'a El Harbiti.

Förverkande och beslag

Det yrkas att tidigare beviljad kvarstad avseende Raga'a El Harbiti kvarstår till dess att verkställighet kan ske, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Det yrkas att tidigare beviljad kvarstad avseende Mohammed El Harbiti kvarstår till dess att verkställighet kan ske, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Det yrkas att beslagen mobiltelefon ska bestå till dess domen vinner laga kraft. Det beslagtagna ska därefter återlämnas till Chadia Kalboussi Baccouche (Polismyndigheten, 2020-5000-BG72867 p 1.).

Det yrkas att beslaget av en mobiltelefon samt hälsopärm avseende Ayesh Abusulttan ska bestå till dess domen vinner laga kraft. Det beslagtagna ska därefter återlämnas till Basma Soultan (Polismyndigheten, 2020-5000-BG72657 p 1, 2020-5000-BG72702 p 1.).

Det yrkas att beslaget av personalpärm, kalender, mobiltelefoner och datorer ska bestå till dess domen vinner laga kraft. Det beslagtagna ska därefter återlämnas till Raga'a El Harbiti (Polismyndigheten, 2020-5000-BG72745 p 1-3, 6, 2020-5000-BG72689 p 1, 2021-5000-BG54935 p 1.).

Det yrkas att beslaget av mobiltelefoner och dator ska bestå till dess domen vinner laga kraft. Det beslagtagna ska därefter återlämnas till Mohammed El Harbiti (Polismyndigheten, 2020-5000-BG72646 p 1-3.).

Övrigt

Av skadeståndsanspråket mot Raga'a El Harbiti (angett ovan) har Försäkringskassan yrkat att 355 436 kronor av sådant skadestånd ska betalas solidariskt med Chadia Kalboussi Baccouche med ränta på beloppet från den 31 juli 2019.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	SAMMANFATTNING.....	3
2	BAKGRUND	4
3	HUVUDDRAGEN I ÅKLAGARENS TALAN	6
4	TILLTALADES INSTÄLLNINGAR	7
5	TIDIGARE FRIHETSBERÖVANDEN	8
6	UTREDNINGEN.....	9
6.1	Stämningsansökan den 28 mars 2022.....	9
6.2	Stämningsansökan den 2 maj 2023	10
6.3	Tilltalade och vittnens utsagor	10
6.3.1	Raga’a El Harbiti.....	11
6.3.2	Mohammed El Harbiti	18
6.3.3	Basma Soultan.....	22
6.3.4	Chadia Kalboussi Baccouche.....	23
6.3.5	Försäkringskassan	25
6.3.6	Familjen Kalbousi Baccouche	30
6.3.7	Assistansbolagen	52
6.3.8	Vårdpersonal	60
6.3.9	Grannar	68
6.3.10	Övriga	70
7	RÄTTSLIG REGLERING	73
7.1	Personlig assistans och assistansersättning.....	73
7.1.1	Försäkringsspecialisten Emmelie Perssons uppgifter	76

7.2	Bidragsbrott och bedrägeri.....	82
8	DOMSKÄL	83
8.1	Utgångspunkter för tingsrättens prövning m.m.	83
8.1.1	Lotfi Kalbousi och Jamila Baccouche	84
8.1.2	Ayesh Abusulttan	84
8.2	Har Raga’a El Harbiti lämnat oriktiga uppgifter i ansökan om assistansersättning? .	85
8.3	Har Raga’a El Harbiti och Mohammed El Harbiti lämnat oriktiga uppgifter i tidredovisningar och månadssammanställningar?	91
8.3.1	Hur tidredovisningen gick till	93
8.3.2	Krockar och arbetsbelastning.....	96
8.3.3	Tingsrättens bedömning av Raga’a El Harbitis och Mohammed El Harbitis tidredovisningar	99
8.4	Chadia Kalboussi Baccouche.....	101
8.5	Basma Soultan.....	101
8.6	Åtalet för grov trolöshet mot huvudman och urkundsförfalskning	104
8.7	Rubricering och påföljd	106
8.7.1	Gärningarna ska bedömas som bidragsbrott.....	106
8.7.2	Brotten ska rubriceras som grova.....	107
8.7.3	Straffvärde och påföljder	112
8.8	Skadestånd och kvarstad.....	113
8.9	Övriga frågor.....	118
8.9.1	Beslag	118
8.9.2	Ersättning till försvarare och målsägandebiträde m.m.	118

SKÄL

1 SAMMANFATTNING

Tingsrätten har ansett det bevisat att Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti, tillsammans och i samförstånd med varandra, har begått grova bidragsbrott genom att i s.k. tidrapporter lämna felaktiga uppgifter om omfattningen och förläggningen i tid av utfört assistansarbete för brukaren. Raga'a El Harbiti har även begått grova bidragsbrott genom att hon i egenskap av god man för brukaren begärt ut ersättning från Försäkringskassan med sammanlagt drygt 9,6 miljoner kronor med vetskap om att assistans inte utförts och redovisats på ett korrekt sätt. Tingsrätten har funnit att tidrapporterna i sin helhet varit så missvisande att de överhuvudtaget inte kan läggas till grund för utbetalning av assistansersättning.

Tingsrätten har inte funnit bevisat att det lämnats oriktiga uppgifter om brukarens behov av personlig assistans.

När det gäller Basma Soultan har tingsrätten funnit att hon i och för sig har agerat på det sätt som åklagaren angett, så som att vara behjälplig vid läkarbesök och planera det praktiska runt brukaren men att det handlande som läggs henne till last inte kan betraktas som medhjälp till brott. Tingsrätten har inte funnit bevisat att Basma Soultan varit inblandad i utformandet av någon brottsplan och inte heller att hon innan assistansen beviljades lämnat oriktiga uppgifter vid vård-/myndighetskontakter som sedan legat till grund för beviljandet av assistans. Åtalet mot henne har därför ogillats.

Brotten har i huvudsak gått till på följande sätt. Antalet beviljade assistanstimmar har schemalagts på flera olika personliga assistenter. Assistenterna har löpande rapporterat, i tidrapporter, att de utfört arbete i enlighet med schemat trots att den verkliga omfattningen och förläggningen i tid av assistentarbetet har sett helt annorlunda ut. Arbetet har i huvudsak utförts av andra anställda assistenter än Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti. Dessa har fått lön för assistansarbete som de inte utfört medan andra assistenter inte fått lön för allt arbete de har utfört.

Raga'a El Harbiti har även varit åtalad för grov trolöshet mot huvudman och urkundsförfalskning. Hon ska enligt åtalet vid 46 tillfällen ha tagit ut pengar från brukarens konto, till skada för denne, och vid sju respektive elva tillfällen obehörigen skrivit Jamila Baccouches och Lotfi Kalbousis namn på kvittenser som getts in till Överförmyndarnämnden. Tingsrätten har inte ansett det bevisat att Raga'a El Harbiti har gjort sig skyldig till dessa gärningar.

Tingsrätten har dömt Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti till fängelse och beslutat att de ska betala skadestånd.

2 BAKGRUND

Ayesh Abusulttan, som är född 1965, kom till Sverige 2011 från Palestina. Han hade ansökt om visering med hänvisning till en förestående begravning av hans mor i Sverige och beviljades visering för tiden mellan den 29 december 2010 och den 15 februari 2011. I Sverige bodde och bor Basma Soultan som är Ayesh Abusulttans syster samt hennes två barn Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti. Ayesh Abusulttan var tidigare gift med Hidaya A och de har tillsammans fyra barn. Hidaya A och barnen kom till Sverige under år 2015.

Den 4 februari 2011 sökte Ayesh Abusulttan asyl i Sverige. Av protokollet från ansökningsintervjun framgår att utöver Ayesh Abusulttan var även Basma Soultan med vid intervjun. Ayesh Abusulttan fick sedermera ett offentligt biträde. I februari 2012 utsågs Raga'a El Harbiti till god man för Ayesh Abusulttan. Den 24 maj 2012 avslog Migrationsverket Ayesh Abusulttans ansökan om uppehållstillstånd m.m. och beslutade att utvisa honom. Efter överklagande beviljades Ayesh Abusulttan permanent uppehållstillstånd i februari 2013 på grund av synnerligen ömmande skäl.

I januari 2014 ansökte Raga'a El Harbiti, för Ayesh Abusulttans räkning, om assistansersättning med ett uppgivet behov av personlig assistans om 126 timmar i veckan. Försäkringskassan avslog ansökan den 8 april samma år. Enligt beslutet bedömdes Ayesh Abusulttan tillhöra personkrets 1 i 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) men

hans grundläggande hjälpbehov bedömdes inte överstiga 20 timmar i veckan. I beslutsunderlaget ingick hembesök, ett läkarintyg av den 28 januari 2014 och ett psykologutlåtande av den 10 februari 2014.

Under 2014 beviljades Ayesh Abusulttan insats enligt LSS i form av daglig verksamhet och i juni 2015 även insats i form av ledsagarservice. Den senare insatsen kom att tillhandahållas av Alma Assistans AB, genom den anställde ledsagaren Jamila Baccouche.

Den 26 juni 2015 ansökte Raga'a El Harbiti, för Ayesh Abusulttans räkning, på nytt om assistansersättning, nu med ett uppgivet hjälpbehov om 136,5 timmar i veckan. Till ansökan bifogades bland annat ett läkarutlåtande av den 15 juli 2015 och en så kallad ADL-bedömning av den 23 juni 2015. Den 27 november 2015 beviljade Försäkringskassan Ayesh Abusulttan assistansersättning för i genomsnitt 138 timmar och 15 minuter i veckan fr.o.m. november 2015. I samband med att Försäkringskassan beviljade Ayesh Abusulttan assistansersättning anställdes Lotfi Kalbousi, hans hustru Jamila Baccouche samt Mohammed El Harbiti och Raga'a El Harbiti som assistenter hos Alma Assistans AB. Under den påstådda brottstiden har ytterligare personer varit anställda hos Alma Assistans AB som assistenter åt Ayesh Abusulttan, i vart fall Chadia Kalboussi Baccouche, Lotfi Kalbousis och Jamila Baccouches son Aziz samt en Ghonaya Bouzaabia.

För varje assistent fanns ett personligt schema som tagits fram av kundansvarig på respektive assistansbolag. Det ålåg assistenterna att redovisa arbetad tid i särskilda tidrapporter. Dessa tidrapporter låg sedan till grund för den månatliga sammanställningen av antalet utförda assistanstimmar – månadsräkningen alternativt assistansräkningen – som skickades till Försäkringskassan för utbetalning av assistansersättningen.

Försäkringskassan fick sedermera en s.k. impuls, såvitt framkommit, genom att Raga'a El Harbiti ansökte om föräldrapenning och som ledde till att man inledde en kontroll av Ayesh Abusulttans rätt till assistansersättning. I oktober 2019 upprättade Försäkringskassan en polisanmälan mot Ayesh Abusulttan, Chadia Kalboussi Baccouche, Mohammed El Harbiti, Raga'a El Harbiti, Lotfi Kalbousi och Mohamed Aziz Kalboussi. Skälet var att Försäkringskassan mistänkte att Ayesh Abusulttan inte behövde all den assistansersättning som han var beviljad och

att assistenter redovisat tid för assistans som inte utförts. Försäkringskassan gjorde ett hembesök hos Ayesh Abusulttan den 24 februari 2020. Under våren 2020 bytte Ayesh Abusulttan assistansanordnare från Alma Assistans AB till Humana AB. Mohammed El Harbiti, Raga'a El Harbiti, Lotfi Kalbousi och ytterligare personer kom då att anställas hos det bolaget som assistenter åt Ayesh Abusulttan.

Efter att polisen bedrivit spaning greps Basma Soultan, Mohammed El Harbiti, Raga'a El Harbiti, Lotfi Kalbousi, Jamila Baccouche och Aziz Kalboussi den 10 juni 2020. De kom sedermera att häktas. Åtal har väckts mot Basma Soultan, Mohammed El Harbiti, Raga'a El Harbiti samt Chadia Kalboussi Baccouche. Åtalet mot Chadia Kalboussi Baccouche har lagts ned efter att huvudförhandlingen inletts.

I september 2020 beslutade Försäkringskassan att Ayesh Abusulttan inte längre skulle få assistansersättning. Beslutet har inte överklagats.

Det är ostridigt att Ayesh Abusulttan har ett hjälpbehov. En huvudfråga i målet är om hans hjälpbehov har överdrivits i assistansansökan. Den andra frågan är om assistans har utförts i den omfattning som har redovisats i tidredovisningar och i assistansräkningar.

Åklagaren har också väckt åtal mot Raga'a El Harbiti för grov trolöshet mot huvudman och urkundsförfalskning. Enligt åklagaren ska Raga'a El Harbiti ha tagit ut pengar från Ayesh Abusulttans bankkonto utan att uttagen kommit honom till godo. Hon ska sedan skrivit kvittenser som felaktigt utvisat att Lotfi Kalbousi och Jamila Baccouche tagit emot kontanter.

3 HUVUDDRAGEN I ÅKLAGARENS TALAN

Åklagaren har påstått att det varit fråga om ett så kallat assistansbedrägeri. Detta dels då det inte funnits ett sådant hjälpbehov som berättigade Ayesh Abusulttan till assistans, dels då tidredovisningar och månadsräkningar till Försäkringskassan innehållit oriktiga uppgifter. Åtalet bygger delvis på påståendet om en gemensam brottsplan att utnyttja välfärdssystemet. Syftet med att Ayesh Abusulttan hämtades till Sverige var enligt åklagaren att använda honom som ett brottsverktyg. Basma Soultan och Raga'a El Harbiti har allt sedan dess att Ayesh Abusulttan

kom till Sverige ljugit om eller överdrivit dennes hjälpbehov, vilket har lett till att Ayesh Abusulttan felaktigt har beviljats assistansersättning. Åklagaren har vidare gjort gällande att assistansen nästan uteslutande har utförts av andra än Raga'a El Harbiti eller Mohammed El Harbiti. Detta trots att de uppburit lön för sin påstått arbetade tid. Åklagaren har menat att utomstående från familjen El Harbiti, primärt familjen Kalboussi Baccouche eller personer som inte har varit anställda, i stället ska ha tagit hand om Ayesh Abusulttan eller att han stundtals lämnats ensam under exempelvis nätterna.

4 TILLTALADES INSTÄLLNINGAR

De tilltalade har förnekat gärningarna och bestritt ansvar. De har bestritt yrkat skadestånd och inte kunnat vitsorda något belopp som skäligt i sig. Sättet att beräkna ränta har godtagits. De särskilda yrkandena har lämnats utan erinran. De har därutöver uppgett följande.

Raga'a El Harbiti: Hon har varit anställd hos Alma Assistans AB och Humana AB som personlig assistent. Hon har även varit god man för Ayesh som har ett assistansbehov och har rätt till assistansersättning. Hon har inte vilselett Försäkringskassan och inte lämnat oriktiga uppgifter i tidredovisningar eller assistansräkningar. Hon bestrider att hon har agerat gemensamt och i samförstånd med andra och att hon har varit ansvarig för anställning och schemaläggning för övriga assistenter. Skadeståndsyrkandena bestrids med anledning av inställningen i ansvarsdelen och i övrigt på sätt som framgår nedan under rubriken Skadestånd och kvarstad. Hon bestrider åklagarens talan om kvarstad och yrkar att kvarstaden ska hävas. Beträffande åtalet för grov trolöshet mot huvudman, m.m. har hon inte missbrukat sin förtroendeställning och brukaren har inte orsakats någon skada.

Mohammed El Harbiti: Han har varit anställd som personlig assistent hos Alma Assistans AB under tiden den 1 november 2015 till den 15 mars 2020 och hade från den 16 mars 2020 en tillfällig anställning hos Humana AB. Han har inte varit involverad i den process som ledde till att Ayesh fick personlig assistans och han har inte haft anledning att ifrågasätta Försäkringskassans beslut att det förelåg rätt till assistansersättning. Den medicinska utredningen visar att Ayesh hade ett hjälpbehov. Han har varken själv eller tillsammans med någon annan lämnat oriktiga uppgifter i tidredovisningen. Under tiden han har varit anställd hos Alma Assistans AB

har tidredovisningen upprättats av arbetsgivaren och han har sedan signerat. För Humana AB har han själv klickat i de pass han arbetat en app. Vid några tillfällen har han bytt arbetspass med tillåtelse av arbetsgivaren. Skadeståndsyrkandet bestrids med anledning av inställningen i ansvarsdelen och i övrigt på sätt som framgår nedan under rubriken Skadestånd och kvarstad. Han bestrider åklagarens talan om kvarstad och yrkar på att kvarstaden ska hävas.

Basma Soultan: Hon bestrider samtliga omständigheter, såväl objektiva som subjektiva, som läggs henne till last. Hon har inte känt till någon brottsplan. Hon vidgår att hon i viss utsträckning tagit hand om sin bror Ayesh men bestrider att det är ett brottsligt handlade.

Chadia Kalboussi Baccouche: Hon vidgår att hon har arbetat som personlig assistent. Hon förnekar att hon har fått betalt i större utsträckning än hon arbetat. Det har inte förelegat något uppsåtligt vilseledande från hennes sida eller skada för Försäkringskassan. Om det förekommit fel i tidrapporter är det inte genom uppsåtligt vilseledande. Om pass bytts har det varit med arbetsgivarens tillåtelse. Skadeståndsyrkandet bestrids med anledning av inställningen i ansvarsdelen.

Åklagaren har under huvudförhandlingen lagt ned åtalet mot Chadia Kalboussi Baccouche som å sin sida yrkat frikännande dom. Se nedan under rubriken Chadia Kalboussi Baccouche.

5 TIDIGARE FRIHETSBERÖVANDEN

På grund av misstanke om brott som prövas genom denna dom har Mohammed El Harbiti, Raga'a El Harbiti och Basma Soultan varit berövade friheten som gripen, anhållen eller häktad som framgår av bifogade avräkningsunderlag.

Mohammed El Harbiti häktades på nytt den 2 september 2023 misstänkt för nu aktuell brottslighet samt ytterligare nytillkommen misstanke om brott (B 6899–23). Åklagaren hävde häktningen avseende den nytillkomna misstanken den 13 september och rätten hävde häktningen i detta mål på åklagarens begäran den 10 oktober 2023.

6 UTREDNINGEN

6.1 Stämningsansökan den 28 mars 2022

De tilltalade har hörts.

På åklagarens begäran har, förutom förhör med de tilltalade, tidigare förhör med brukaren, Ayesh Abusulttan, spelats upp i valda delar. Vittnesförhör har hållits med Anna Kronborg och Ulla Persson, båda från Försäkringskassan, försäkringsspecialisten Emmelie Persson, försäkringsmedicinska rådgivaren Agneta Glennsten, närstående till Chadia Kalboussi och tidigare medmisstänkta Lotfi Kalbousi och Jamila Baccouche, Elin Salemark och Simon Grbavac, båda från Alma Assistans AB, Amir Hadavi från Humana AB, Carina Toll från Uppsala kommun, Teresa Pålsson från dagliga verksamheten Klockan, Åsa Sävström från korttidsboendet Klarbärsgatan, Anna Hansson och Jan Eriksson, båda från Vallby gruppbostad, sjuksköterskan Ana Maria Parra Sandström, polismannen Alex Manastireanu, grannar på Bellmansgatan 28, Österängsgatan 12 C respektive Atterbomsgatan 10, Linda Welanders, Dexter Jälevik Broberg, Eva Jälevik och Iryna Savchuk, platschefen på Veidekke Fredrik Strid, arbetskollegan till Lotfi Kalbousi Najib Missaoui, psykolog Anna-Stina Sundén på habiliteringen i Uppsala samt Osama Hamad.

Uppläsning har skett av vittnesattester av polismännen Gustav Valett, Jenny Sundberg, Anna Byhlin, Linda Schäfer och Daniel Wallinder samt av Fredrik Kristensen.

På Raga'a El Harbitis begäran har vittnesförhör hållits med tidigare kundansvarig på Humana AB, Momen Al-Khatib.

Mohammed El Harbiti har åberopat förhör med Anna-Stina Sundén.

Åklagaren har åberopat mycket omfattande skriftlig bevisning i form av bl.a. folkbokföringsuppgifter avseende Ayesh Abusulttan, anteckningar från Försäkringskassans hembesök den 24 februari 2020, ansökan om assistans 2014 och 2015, läkarintyg och bedömningar, journalanteckningar, konsultation från försäkringsmedicinsk rådgivare, anställningsavtal och loggfiler, tidredovisningar, SMS-konversationer, telefonlistor, fotografier, filmer och ljudfiler, telefon-

och positionsanalyser, tabeller med utbetalningar, ”krocklistor”, tillgångsutredningar, kontoanalys och protokoll över husrannsakan och spaning.

De tilltalade har åberopat följande skriftlig bevisning.

Raga’a El Harbiti har åberopat den skriftliga bevisning som framgår av ingiven Powerpoint (tingsrättens aktbilaga 605).

Mohammed El Harbiti har åberopat följande skriftliga bevisning. Psykologutlåtande 2014-02-10 utfärdat av Gunilla Maria Olsson, psykologutlåtande 2020-12-16 utfärdat av psykolog Anna-Stina Sundén, fotografi av skärmdump från Mohammed El Harbitis telefon med sms från Alma Assistans med länk till tidrapport, Lotfi Kalbousis schemakrockar, Aziz Kalboussis schemakrockar under 2019–2020, anställningsavtal hos Hifab respektive hos Veidekke samt sidorna 4296, 4304, 4309, 4312, 4320, 4048–4050, 4125, 4306, 4296, 4054, 4073, 4099, 4101 och 4106 i förundersökningen (tingsrättens aktbilaga 350–351).

Basma Soultan har åberopat den skriftliga bevisning som framgår av ingiven Powerpoint (tingsrättens aktbilaga 562) och Uppsala kommuns utredning och protokoll i tingsrättens mål Ä 7027–18, Migrationsverkets överklagade beslut 2018 samt Migrationsdomstolens dom den 22 oktober 2022 i mål nr UM 13119-18.

6.2 Stämningsansökan den 2 maj 2023

Raga’a El Harbiti har hörts.

På åklagarens begäran har Lotfi Kalbousi och Jamila Baccouche vittnat. Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat sammanställning av tillfällen och belopp, kvittenser, namnunderskrifter och kontoutdrag.

6.3 Tilltalade och vittnens utsagor

Hörda personer har sammanfattningsvis angett följande (vittnesförhöret med försäkringsspecialisten Emmelie Persson har redovisats under rubriken Rättslig reglering).

6.3.1 Raga'a El Harbiti

Hon bor i Uppsala med sin man och sina tre barn. Hennes son är tonåring och tvillingarna föddes sommaren 2019. Hon gifte sig 2018. Mohammed är hennes bror och Basma hennes mamma. Hon jobbar som yrkeslärare. Hon har inga fasta arbetstider. Under höstterminerna har hon lektioner fram till höstlovet och sedan är eleverna ute på "APL". Hon har då inga lektioner fram till jullovet men besöker eleverna på APL i 15 minuter. Tack vare APL har arbetet inte varit krävande. Hon jobbade hemifrån i sin takt.

Ayesh kom till Sverige 2011 och bodde då hos Basma. Som barn reste hon med familjen till Palestina där Ayesh bodde. Ayesh hade inget jobb i hemlandet. Om hon sagt till Migrationsverket att Ayesh varit spion i Palestina var det för att hon återberättat eller bekräftat vad andra sagt. Ayesh kom till Sverige för att hans mor var sjuk. De märkte att Ayesh var väldigt sjuk och Ayeshs bror, som är läkare, ordinerade att Ayesh skulle läggas in på sjukhus. Ayesh var uppsvälld, hade problem med hjärtat och blodtrycket, magsår och diabetes. Gränsövergången mellan Egypten och Palestina stängdes så det var inte möjligt för Ayesh att resa hem till Palestina.

Hon lärde känna Jamila genom Chadia. Jamila med söner bodde hos henne på Bruno Liljeforsgatan 75 mellan 2011 och 2013. De har haft en tät vänskapsrelation sedan dess. Hon lärde känna Jamilas man Lotfi.

Ayeshs bröder ville att han skulle beviljas asyl. En advokat hjälpte till med processen. Under 2012 blev hon god man för Ayesh. Det medförde dock inte att hon hade rätt att bestämma över Ayesh – den rätten hade endast hans bröder. Hennes ansvar var att betala Ayeshs räkningar och fråga syskonen vad han behövde hjälp med. De andra syskonen saknade möjlighet att vara Ayeshs gode man. En gång blev det ett missförstånd med hennes morbror Taleb som då klagade till Överförmyndarnämnden på hur hon skötte sitt uppdrag som god man.

Hon var inte särskilt involverad i Ayeshs assistansansökan 2014. Hon fick en pärm med assistansbolag, fick kontakt med ett som hette Anna och skickade in alla Ayeshs diagnoser. Försäkringskassan gjorde ett besök hos Ayesh. Assistansbolaget Anna upprättade ansökan till Försäkringskassan. Habiliteringen hade diagnostiserat Ayesh. Vid undersökningen närvarade tolk.

Hon och Basma skjutsade dit Ayesh. Hon har svarat på frågor om vad Ayesh klarar av och varit tydlig med att Ayesh kan gå på toaletten själv men behöver hjälp. Ayesh fick avslag på sin assistansansökan 2014. Försäkringskassan gjorde sin bedömning baserat på de omständigheter som var då. En viktig sådan var att Ayesh bodde hos Basma, det var alltså någon som skulle ta hand om allt kring Ayesh. Vid denna tid kunde Ayesh höja rösten och putta på saker. Efter 2014 blev Ayesh mer utåtagerande. Denna assistansansökan upprättades innan Ayesh hade ledsagning och alla incidenter som skedde under våren och sommaren 2015. Under våren och sommaren 2015 hände det mycket i Ayeshs liv. Under våren anordnade Alma Assistans AB ledsagning för Ayesh och Jamila anställdes som Ayeshs ledsagare. Hon hade kontakt med Simon, som var VD på Alma Assistans, och Elin, som var kundansvarig. Ayesh började på daglig verksamhet. Ayesh åkte taxi eller buss dit. Det fungerade inte bra eftersom Ayesh trodde att han togs från sin familj. Det var flera incidenter, bland annat kastade han varmt te och gjorde närmanden mot kvinnor. En gång försvann Ayesh från den dagliga verksamheten. Polisen hittade honom till slut. Ayesh bodde hos Basma från det att han kom till Sverige tills att hans fru Hidaya med barn kom hit under början av 2015. Ayesh flyttade ihop med sin fru och sina barn på Atterbomsgatan 19. Det fungerade inte heller. Basma med flera var tvungna att gå till Hidaya och Ayesh för att hjälpa till med medicineringen och annat. Ayesh var våldsam hemma. En gång var han suicidal och hon tog Ayesh till akuten. På grund av detta flyttade Ayesh tillfälligt tillbaka till Basma medan de letade efter en egen lägenhet till Ayesh. Bröderna ville inte att Ayesh skulle bo på ett boende. I december 2015 blev Ayeshs barn LVU-placerade hos Basma. En förutsättning för detta var att Ayesh inte skulle bo där. Ayesh fick då bo hos Lotfi och Jamila, som ändå hade två av tre assistans-pass. Resterande tid var Ayesh hos henne, där även Mohammed arbetade. Vid denna tid bytte även Ayesh daglig verksamhet, för det fungerade inte på den första verksamheten. Under sommaren 2015 slog Ayesh sönder en lastbil. Alma Assistans fick information om allt som pågick kring Ayesh och rekommenderade dem att söka om assistans. Ayeshs syskon höll med. Det var Simon som skrev assistansansökan som hon sedan skrev på. En ADL-bedömning genomfördes. Hon var inte med Ayesh till arbetsterapeuten. Hidaya som inte hade så bra koll var med.

Samtliga medicinska uppgifter har hon fått från läkare, exempelvis sin morbror. Hon har tidigare hört att Ayesh hade 15 % "hjärtkapacitet". Det var dock länge sedan och hon vet inte hur

det är idag. Ayeshs mentala förmågor är att likställa med ett två- till fyra-årigt barn. En skillnad är att en fyraåring vet att man måste torka sig efter ett toalettbesök. Det förstår inte Ayesh. Han drar bara upp underbyxorna. Ayesh känner sig som en vuxen person och ber inte om hjälp. Det kan vara så att Ayesh har lärt sig mer under åren, exempelvis kunde Ayesh inte raka sig när han kom hit, men det lärde han sig. Ayesh saknar sjukdomsinsikt.

Ayesh beviljades assistansersättning i november 2015. På fråga från åklagaren om hur det kommer sig att olika bedömningar gjorts av Ayeshs hjälpbehov har hon svarat att det beror på att olika personer menar olika saker med att "kunna" gå på toaletten själv. Det var även olika personer som upprättade ansökningarna, eftersom två olika assistansbolag hjälpte dem att ansöka. Ayesh bor idag på ett boende, där är det någon som lagar maten och serverar den. Även om de säger att Ayesh kan gå på toaletten och borsta tänderna själv så stämmer det inte. Det föreligger brister i den nuvarande omvårdnaden, Ayesh är numera smutsig och har dålig munhygien. I samband med att Ayesh fick assistans slutade han på den dagliga verksamheten. Det berodde på incidenterna, att Ayesh inte ville gå dit och att han fick assistans. Ayesh blev orolig av att tas från sin familj. Hans familj är Hidayat, barnen och Basma. Innan Ayesh slutade så rådgjordes de med Alma Assistans och Rasmus på kommunen som anordnade daglig verksamhet. Hon sa inte upp platsen eftersom Ayesh kanske skulle tillbaka och det var svårt att hitta en bra daglig verksamhet.

Hon, Mohammed, Lotfi och Jamila var på ett uppstartsmöte hos Elin på Alma Assistans för att anställas som personliga assistenter för Ayesh. Hon och Mohammed sa att de hade dagjobb och därför endast kunde jobba kvällar och nätter. Jamila och Lotfi ville ha heltidsjobb. De fick ingen praktisk information av Elin. De fick ett anställningsavtal i pappersform. Elin skulle lägga schemat och ge alla inloggningsuppgifter till tidrapporteringsystemet. Elin berättade att de skulle få varsitt SMS med en länk i när det var dags att tidredovisa. Elin gav ingen information om vad det innebar att godkänna och signera en tidrapport. Elin sa bara vilka timmar de skulle jobba och att de fick byta pass hur de ville. Det viktiga var att Ayesh inte lämnades ensam. Elin sa att de inte behövde återkoppla att pass hade bytts. De fick en personalpärm i början av assistansen, den förvarades hos Ayesh tills han flyttade. Efter flytten hade hon personalpärmen. Elin gick inte igenom pärmens innehåll. Hon har satt in andra papper i pärmen efteråt, för att

ha allt på ett och samma ställe. Det var ofta problem med att logga in på länkarna där de skulle tidredovisa. Elin skickade nya länkar. När man väl kom in i systemet via länken fick man godkänna antalet timmar och antal sorts pass, exempelvis ”30 timmar, 20 kväll, 10 jour” och ”du har jobbat 1–31 maj”. De kunde inte se arbetstiderna för en specifik dag. Signering skedde med BankID. När det inte fungerade fick hon tidredovisa på papper. Några månader innan de gick över till Humana AB, under våren 2020, fick assistenterna varsitt mejl om att SMS:en skulle ersättas av en applikation som hette AiAi. I AiAi kunde man se vilka specifika tider och dagar man jobbat. Elin sammanställde alla tidrapporter till en månadsräkning. Månadsräkningen redovisades på ett papper som hon skrev under. Det stod att det utförts x antal timmar assistans. Hon litade på att uppgifterna från Elin stämde. Så länge ingen assistent sagt till henne att de varit sjuka, vilket ingen gjorde någon gång, så utgick hon från att allt stämde. Hon har inte förmedlat information mellan assistenterna och Alma Assistans bortsett från semester som hon samordnade. Ibland kunde hon hjälpa Jamila och Ghonaya med kontanten eftersom de inte kunde så bra svenska. En gång bad hon Elin beställa desinficering och handskar. De andra assistenterna sa vad som behövdes. Leveransen kom till henne eller Ayesh. När Ayesh spenderade mest tid hos Lotfi och Jamila levererades beställningen dit.

Försäkringskassan kom på ett oanmält besök till Ayesh under våren 2020. Efter det ville Simon på Alma Assistans att Ayesh skulle byta assistansanordnare. Han föreslog Humana AB. Övergången skedde i mitten av mars 2020. Humana hade ett omfattande uppstartsmöte. De gick igenom hur man tidrapporterade i deras app. Hon och den kundansvarige upprättade en genomförandeplan för assistansen. Så skedde inte hos Alma Assistans. Humana gjorde hembesök hos Ayesh och träffade alla assistenter. Det var stor skillnad i jämförelse med Alma Assistans som inte gav någon information. På Humana hade de först Momen som kontaktperson och sedan Amir medan Frida ansvarade för att skicka assistansräkningarna.

Vad gäller Ayeshs hjälpbehov så behöver någon hela tiden vara med honom, och flera gånger uppmana honom om vad han ska göra. Så har det varit hela tiden. Hon kunde vara i ett annat rum än Ayesh men inte längre bort än så. Ett exempel var att om någon inte var med Ayesh när han duschade kan han ta hela schampoflaskans innehåll på huvudet men inte skrubba. Ayesh borstar tänderna själv, men han behöver instrueras att borsta ordentligt. Ayesh äter själv men

han hetsäter och vill äta allt som finns på bordet. Han använder gaffel och sked, eller bröd. Någon måste ha uppsyn över Ayesh utomhus, annars kan Ayesh äta bär från buskar. Ayesh klär på sig själv men kläderna måste ges honom rättvända. Ayesh kan inte knäppa knappar, knyta skorna eller dra igen en dragkedja. Ayesh behöver ett säkerhetsanpassat hem, som för små barn ungefär. Ayesh plockar bort huden på sina fingrar. När Ayesh och Hidaya hyrde lägenheten på Atterbomsgatan 19 tejpadess alla lådor igen för att Ayesh inte skulle få tag på en pincett och plocka bort huden från sina fingrar eller få tag på rengöringsmedel och liknande. Under dagarna behöver Ayesh aktiveras; gå till 4H-gården, mata ankor eller göra andra utflykter. Ayesh tycker om att rita, bygga lego och titta på TV. Ayesh behövde duschas två gånger per dag. Ayesh sover knappt på nätterna. När han ska sova sjunger han, knackar på väggarna och berättar historier. Han gick på toaletten en till två gånger per natt. Överlag var det krävande att ta hand om Ayesh. När hon arbetade med Ayesh var de hemma hos henne. Ayesh sov på övervåningen och hon kunde slumra till då och då. Det blev ingen ordentlig sömn. Det gick jättebra att kombinera hennes läraryrke med assistansarbetet. Ayesh är hennes morbror, hon såg det inte som ett jobb.

Ayesh bodde först hos Basma. Från december 2015 till hösten 2016 var Ayesh mycket hos Lotfi och Jamila. Han bodde inte där med de hade två av tre pass. Det blev så när Ayeshs döttrar var LVU-placerade hos Basma. Först bodde Lotfi och Jamila på Albert Engströmsgatan och sedan flyttade de till Atterbomsgatan. De utförde Ayeshs assistans på båda adresserna. Under denna tid saknades en fast punkt för Ayesh. Ayesh hade ingen hyra men en liten boendekostnad som fördelades där han bodde. Under hösten 2016 fick Ayesh ett andrahandskontrakt på Kantorsgatan. Ayesh har inte bott hos Lotfi och Jamila på Levertinsvägen eller Österängsvägen. I april 2017 flyttade Ayesh till Atterbomsgatan 10. När Ayeshs syskon fick kännedom om uthyrningsdel på Bellmansgatan 28 och Ayesh bråkade om att han vill vara nära sina anhöriga så tyckte bröderna att Ayesh skulle flytta dit. Ayesh vill inte vara själv med en assistent i en bostad. Basma sa att ”det får bli efter ramadan”. Hon hade en tydlig dialog med socialtjänsten. Efter ramadan våren 2020 flyttade Ayesh till Bellmansgatan 28.

I slutet av 2019 påpekade Lotfi att hans familj jobbade för mycket. De önskade avlastning och hon skrev då i en Facebook-grupp för att se om någon var intresserad av jobb. Ingen visade intresse. Det var nattjour och inte så bra betalt. Hon och Mohammed jobbade inte alla helger.

Det var Lotfis timmar som skulle ersättas av någon annan. Vid denna tidpunkt var det hon, Mohammed och Lotfi som jobbade nätter. Lotfis vänner Hassan, Bilal och Deker övernattade hos Ayesh. Basma upptäckte detta och frågade varför Lotfi lät främmande människor vara där. De har inte arbetat som assistenter utan att ha varit anställda. Hon tipsade Alma Assistans om Ghonaya. Ghonaya jobbade som assistent åt Ayesh ett tag. Han jobbade 50 timmar per månad och bara helpass. När Ghonaya slutade så delade hon, Lotfi och Mohammed eller någon annan på de timmarna.

Hon har bytt pass när hon varit i Åre, Berlin, Egypten, Hurghada och Piteå havsbad. Hon har inte skrivit ned sina passbyten. Hon har säkerställt att hon bytt likadana pass mot varandra och att bytet skedde samma månad. Ibland kan hennes man ha använt kontokortet och då kan det se ut som att hon är i Stockholm när hon egentligen är i Uppsala med Ayesh. Hon sjukskrevs från sitt läraryrke i maj 2019 på grund av graviditetsbesvär. Hon såg inte assistentjobbet som betydande, med tanke på vad för arbetet som utfördes och att det skedde hemma. Assistansjobbet var mindre krävande än att förbereda undervisning. Under graviditeten hade hon besvär med trapporna på jobbet. Det problemet hade hon inte hemma. I juni föddes tvillingarna. Det var cirka tre månader för tidigt. Hon och hennes man åkte akut till Karlstad. Hon och barnen var inlagda på sjukhuset i Karlstad i några veckor. Eftersom förlossningen var akut så hade hon inte möjlighet att meddela Alma Assistans detta. Under denna tid jobbade hon såklart inte som assistent. Hon bytte passen och jobbade motsvarande pass månaden efter. Ayesh var hos henne när hon jobbade. Eftersom hennes man var arbetslös under tiden tog han barnen. Vad gäller Ayeshs aggressivitet så skulle han aldrig skada barn. Hon vet inte om det som Hidayah påstådd om att Ayesh slagit henne och barnen är sant. I november 2019 återgick hon till sin lärartjänst. Försäkringskassan informerade henne att det gick bra att jobba som assistent samtidigt som hon var föräldraledig, bara allting registrerades korrekt.

Efter att passet var slut överlämnade hon Ayesh till Jamila och ibland Lotfi. Hon och Jamila hade daglig kontakt för att lösa överlämningarna av Ayesh.

Hon hanterade Ayeshs ekonomi. Lotfi och Jamila skickade Ayeshs fakturor till henne. Socialtjänsten sa att kontanterna skulle till assistenterna. Eftersom Lotfi arbetade dag fick han, eller

Jamila pengarna. Socialtjänsten sa att kontanthantering var lättare. Om de betalade med kort krävdes kvitton. Hon hade ett kvittensblock som fylldes i varje gång hon överlämnade Ayeshs pengar. Varje månad tog Jamila och Lotfi emot pengarna och signerade. Hon har aldrig förfalskats någon annans underteckning.

Hon, Jamila, Lotfi och Chadia har under åren lånat ut pengar till varandra. Hon lånade pengar innan hon köpte huset och efter att hon fick barn. De hade en bra relation och hjälpte varandra. Jamila har även lånat pengar av Basma. Överföringarna mellan dem är lån eller avbetalning för lån.

Den 24 februari 2020 kom Försäkringskassan till Ayeshs lägenhet på Atterbomsgatan 10. Josephine, som hyrde uthyrningsdelen i Basmas lägenhet på Bellmansgatan 28, var där för att lämna saker. Josephine var ärlig och berättade att Ayesh bodde där på Atterbomsgatan 10, att han precis gått till Basma. Lotfi var med Ayesh hos Basma på Bellmansgatan 28. Det var bra att Lotfi var med och kunde svara på Försäkringskassans frågor. Han är mer trovärdig eftersom han är utomstående från familjen. Om någon anhörig sagt samma saker som Lotfi så hade ingen trott på familjemedlemmen. I samband med Försäkringskassans hembesök insåg hon att någon ljugit för Försäkringskassan och sagt att Ayesh bodde hos Basma fast han inte gjorde det. I en chatt mellan syskonen skrev Mahmoud sina meddelanden utifrån sin felaktiga uppfattning att Josephine hyrde Ayeshs bostad. Hon och Mohammed hade sagt att det var så. Det var bättre så med tanke på att Josephine hade sekretesskydd i folkbokföringen. Adham som också var med i chatten visste inte ens vem Josephine var. Josephine hyrde uthyrningsdelen på Bellmansgatan 28 från den 1 februari 2020. Det tog två månader innan Josephine flyttade från sitt tidigare boende i en annan stad till Bellmansgatan 28. Josephine kom bara då och då. Den långsiktiga planen var att Ayeshs lägenhet på Atterbomsgatan 10 skulle hyras ut till Josephine. Hon skickade in en ansökan till Rikshem. Hon trodde att handläggningstiden var två veckor men det visade sig vara två månader. De fick avslag snabbt. Enligt kontraktet var lägenheten på Bellmansgatan 62 kvadratmeter stor, precis som lägenheten på Atterbomsgatan 10. Detta stämde för Bellmansgatan också när man räknade med rummet bredvid som Josephine också hyrde. Josephine kunde var borta tio dagar i sträck. Ayesh kunde därför vara i uthyrningsdelen på dagarna.

Alla anmälningar och tips till socialtjänsten och Försäkringskassan beror på avundsjuka och irritation bland folk runt i kring. Den 10 juni 2020 när polisen gjorde tillslag mot Ayesh var han inte ensam på Bellmansgatan 28. Hennes man Whalid hade precis lämnat Ayesh. Lotfi var på väg till Ayesh när han greps. Basma var precis utanför Ayeshs dörr. Ayesh var inte ensam men kan lämnas ensam i tre minuter. Att polisen bara sett Lotfi när de spanade under sommaren 2019 och maj 2020 berodde på att det var Lotfi som skulle arbeta då. Det finns två ingångar till Atterbomsgatan och Bellmansgatan. Ayesh har aldrig lämnats ensam.

6.3.2 Mohammed El Harbiti

Han är 36 år och bor i Uppsala med sin fru i en lägenhet på Råbyvägen 55. Han har tre syskon. Innan han studerade till byggnadsingenjör i Västerås så jobbade han med ungdomar i utsatta områden. Han arbetade som byggnadsingenjör mellan 2014 och hösten 2022 då han blev uppsagd på grund av misstankarna som riktats mot honom. Det är en pågående facklig process. Ayesh är hans morbror. Han har ingen personlig relation till Chadia. Hans mamma Basma och syster Raga'a känner Chadia. Han och Raga'a har en väldigt nära syskonrelation och han besöker henne flera gånger i veckan. Han bodde hos Raga'a från slutet av 2015 tills han flyttade till Råbyvägen under 2017. Han träffar Basma dagligen och hinner han inte förbi så ringer han. Basmas lägenhet på Bellmansgatan är mycket nära Råbyvägen. Han känner Lotfi och Jamila genom assistansjobbet. De är vänner till Raga'a och Basma. Han vet inte något om den period då Ayesh kom till Sverige. Han studerade i Västerås då. Innan dess träffade han Ayesh när de var i Palestina en gång per år fram till 1998. Han har inte träffat Ayesh mellan 1998 och 2011, endast hörts via telefon. Hans morbror som är läkare sa att Ayesh har diabetes och hjärtproblem. Som barn förstod han att Ayesh inte var normal. Han har inte varit inblandad i ansökningar om ledsagning eller personlig assistans. Han blev anställd som assistent till Ayesh i november 2015. När han studerat klart i Västerås i slutet av 2013 flyttade han tillbaka till Uppsala och bodde hos Basma. Efter det kände han väl till Ayesh. Han umgicks med Lotfi, Jamila, Raga'a och Basma när han fick frågan om att jobba som assistent vissa helger och kvällar. Han var på ett möte på Alma Assistans AB där han, Raga'a, Lotfi, Ayesh och kanske Jamila träffade Elin Salemark. Mötet handlade om när de kunde jobba och han sa att han inte kunde arbeta dagtid, att de andra kan få så många timmar de vill så tar han resten på kvällar, nätter och helger. De

fick ingen övrig information förutom att Ayesh inte fick lämnas ensam. Han frågade om assistenterna kunde byta pass med varandra vilket Elin sa var tillåtet, så länge antalet timmar stämde. Schemat upprättades av Alma Assistans. Det enda dokument han fick av Alma Assistans var ett anställningsavtal, jämförelse kan göras med Humana där han fick massor med information. Han fick inloggningsuppgifter till en portal och såg sitt schema. Han tror han kunde se vem som jobbade efter honom. Lotfi, Jamila, Aziz, Chadia, Ghonaya, Raga'a och han har jobbat som assistenter. På Humana jobbade även Whalid och Mahmoud. Bilal, Deker och Hassan var Lotfis vänner.

Assistenten behövde se till att Ayesh gick upp på morgonen, bytte om och skötte sin hygien. Han stod bredvid och såg till att allt gjordes. Genomgående behövde han upprepa vad Ayesh skulle göra. Ayesh kunde klä på sig själv och borsta tänderna själv bara han sa hur Ayesh skulle göra. Någon gång har han borstat Ayeshs tänder för att visa hur han skulle göra. På dagtid är Ayesh som vilken person som helst. Han följde med honom dit han åkte. Ayesh behövde någon att prata med. För honom var Ayesh ingen börda. Ayesh kunde prata med sig själv och peta på saker. Alla hans vänner visste att Ayesh var utvecklingsstörd. Ayesh behövde tillsyn dygnet runt. Som längst bort kunde han vara i ett annat rum, med öppen dörr. Ayeshs humör skiftade, men om han var med personer han kände och hölls sysselsatt var Ayesh oftast glad. Ayesh kan vara utåtagerande, skrika, ta tag i saker och låtsas att han skulle slå någon. Han tog tag i Ayeshs händer om det var nödvändigt. Ayesh slog Lotfi en eller två gånger. Ayesh kliar så hårt på sina händer att de blöder. Ayesh biter av sitt skinn och sina naglar. Det var ingen fara att lämna knivar framme, men helst skulle de plockas bort. Han behövde ha uppsikt över Ayesh. Ayesh åt själv med sked. Han försökte få Ayesh att äta med kniv och gaffel men Ayesh bara spillde. Viss mat så som kött behövde skäras upp åt honom. Ayesh svalde väldigt mycket mat på en gång. Han säkerställde att Ayesh inte försökte ta all mat som fanns på bordet. Ayesh kan dricka själv men spilla när han dricker för fort. Ayesh försökte lura honom att han inte hade fått vatten. Ayesh förstår enklare instruktioner. Han gav Ayesh instruktioner för att denne skulle duscha ordentligt. Om han inte var med så kunde Ayesh komma ut efter en minut och säga att han hade duschat. Han gav Ayesh rena kläder för annars kunde Ayesh ta på sig de smutsiga kläderna igen. Ayesh hade en särskilt anpassad duschstol. Ayesh gick på toaletten själv men han var tvungen att uppmana honom att sköta sin hygien efter. Han var med på toaletten eller hade

dörren på glänt. Ayesh la sig i sängen omkring kl. 21.00 men somnade inte. En genomsnittlig natt sov Ayesh två timmar i sträck, ibland var Ayesh uppe hela natten. Totalt sov Ayesh fyra timmar. Ayesh ville prata, gå på toa, sjunga och ibland på helgerna var de ute på nätterna och åkte bil. Hans fru höll honom sällskap på nätterna via telefonsamtal. Han har inte så stort sömnbehov utan slumrade till då Ayesh sov. Han klarar sig på en timmes sömn per natt. Ayesh hade en höj- och sänkbar säng. Han jobbade cirka 90 till 100 timmar aktiv tid och cirka 45 timmar jour per månad. Den aktiva tiden var från kl. 19.00 till kl. 00.00 då jourtiden började och pågick till kl. 06.00 eller 08.00. Dagspasset pågick till kl. 17.00, vilket var aktiv tid. Han fick SMS med en länk och uppmaning om att det var dags att godkänna tidrapporten i AiAi. Han tror han såg antal timmar. Hans antal timmar stämde, eftersom de byten han gjorde var mot ett likadant pass en annan dag. Datumen kunde dock vara fel. Elin på Alma Assistans sa att det viktiga var att timmarna stämde. Han var inte schemalagd varje helg. Han tror han skrev under med BankID i AiAi. Han var inte heltidsanställd som assistent. Det var inga problem att kombinera hans arbete som assistent om cirka 75 procent med sin heltidstjänst som byggnadsingenjör. Om han bara jobbat ett vardagspass som assistent och sedan jobbade från söndag kl. 19.00 till måndag till kl. 08.00 så var det inga problem. Han kunde vara på kontoret innan kl. 08.00 eftersom han kunde lämna Ayesh lite tidigare. Kontoret var fem minuter bort. Att han enligt positionsanalysen varit på Kungsängsleden kan vara för att han tagit med Ayesh och åkt fram och tillbaka till kontoret för att hämta något. Inom byggbranschen stängde produktionen ofta vid kl. 14.00 och då kunde han ta Ayesh från kl. 17.00 (eller kl. 19.00 som det oftast var). Ayesh var ändå i hans närhet. Han har inte jobbat 17 av 24 timmar aktiv tid, jourtiden på sex timmar ingår i det så egentligen var det bara 11 av 24 timmars arbete. Positionsanalysen visar att han var uppe på nätterna. De olika jobben har aldrig krockat. Han fick möjlighet att vila upp sig mellan ingenjörs- och assistent-jobbet. Han var inte tvungen att vara på kontoret. Han vet inte om hans första arbetsgivare Hifab kände till att han jobbade som assistent, Veidekke gjorde det inte. Han har pratat öppet om det med kollegor.

När Ayesh beviljades assistans flyttade Ayesh tillfälligt till Lotfi på Albert Engströmsgatan. Ayesh bodde dock inte hos Lotfi eftersom Ayesh bara var där när Lotfi och Jamila jobbade, annars var Ayesh hos Raga'a och honom. Lotfi och Jamila hade två av tre assistanspass. Hösten

2016 fick Ayesh en lägenhet på Kantorsgatan där Ayesh bodde tills Ayesh flyttade till Atterbomsgatan 10 under våren 2017. Han minns detta för han köpte sin lägenhet då. Assistansen utfördes mycket hemma hos Raga'a, släkt, hemma hos honom och i Ayeshs lägenhet. Ayesh hade en lägenhet på Kantorsgatan men där var de inte så mycket. Under den tiden bodde han hos Raga'a och då brukade han och Ayesh vara hos Raga'a. Ayesh bodde sedan på Atterbomsgatan 10. Ayesh hade en säng i sitt rum. Han satt i en fätölj på nätterna. När Ayesh sov i hans lägenhet på Råbyvägen 55 sov Ayesh i sängen och han på soffan. Han brukade ändå sova på sin soffan för den kunde göras om till en säng. När Ayesh bodde hos Basma på Bellmansgatan 28, i den stora lägenheten och inte uthyrningsdelen, kunde han sova i något av de extra sovrummen. När Ayesh hade flyttat in i uthyrningsdelen på Bellmansgatan 28 omkring maj 2020 sov han på soffan bredvid Ayeshs säng. Var de sov berodde på vad Ayesh ville. Ayesh hade kläder, hygienartiklar och lakan hos alla. Även om hans pass slutade kl. 08.00 hade han inte bråttom med att lämna lägenheten eftersom han kunde jobba hemifrån. Överlämningar löstes ad hoc. Han vet inte varför Josephine var på Atterbomsgatan 10 när Försäkringskassan kom på besök den 24 februari 2020. Josephine hyrde uthyrningsdelen på Bellmansgatan 28 från februari 2020 och tre månader framåt innan Ayesh flyttade dit. Han erbjöd Josephine att riva en vägg, så att lägenheten skulle bli 62 kvm som utkastet av hyresavtalet uppgav.

När assistansen övergick från Alma Assistans till Humana AB minskade han sin arbetstid. Han jobbade två till tre gånger i veckan, jourpassen mellan midnatt och morgonen och varannan helg fredag till lördag. De flesta krockar då han rest har han bytt. Ayesh var med i Växjö, på spelkväll, släktens bröllop och caféer. Raga'a tog Ayesh när vigseln mellan honom och hans fru skedde i Stockholm. Han var tillbaka i Uppsala ungefär kl. 22.30. Han bytte mest med Raga'a, annars Lotfi eller Jamila. Han meddelade inte byten till Alma Assistans.

Han har alltid skickat pengar till Basma, vilka inte härrör från assistansarbetet. Han och frun skulle starta cateringfirma. Basma hjälpte till och skulle få pengar för det. Det var ingen registrerad firma. Han äger lägenheten på Bellmansgatan som Basma bor i. Basma sparar pengar hos alla sina barn. Han och syskonen lånar pengar mellan varandra och han skulle aldrig kräva tillbaka några pengar från dem.

6.3.3 Basma Soultan

Ayesh kom till Sverige för att hans och hennes mamma var sjuk. När Ayesh kom hit förstod de hur fysiskt sjuk han var. Syskonen i Sverige och hennes bror i Tyskland kände bara till den mentala funktionsnedsättningen. Släktingarna i Palestina hade undanhållit hjärtproblemen exempelvis. Oavsett Ayeshs hälsotillstånd kunde han inte åka tillbaka till Palestina eftersom övergången mellan Egypten och Palestina var stängd och på grund av oroligheterna i området. Det var Ayeshs bröder som beslutade att Ayesh skulle stanna i Sverige. Hon har inte fört Ayeshs talan vid Migrationsverket, det gjorde en advokat med hjälp av en tolk. Hon var bara med som stöd för att Ayesh skulle ha någon han kände igen med sig. När tolken inte förstod dialekten hjälpte hon till. Att det av Migrationsverkets anteckningar framgår att hon sagt att Ayesh blivit utnyttjad av Hamas var inte för att det var hennes uppfattning. Det hade hon hade hört från sin familj. Vid läkarbesök med Ayesh har hon redogjort för sin brors uppfattning, som är läkare. Hon har inte fört Ayeshs talan. Ayesh bodde hos henne från 2011 till 2015 på Almqvistgatan 12. Hon, hennes man och barn hjälptes åt att ta hand om Ayesh. Ayeshs barn och fru invandrade från Palestina i februari 2015. Tanken var att Hidaya skulle ta hand om Ayesh och att de skulle ha ett eget boende. Av någon anledning fungerade inte detta.

Ayesh föddes med autism. Han uppfattar inte alltid vad andra säger, behöver upprepningar av instruktioner, någon som sitter bredvid och går lätt vilse. Ayesh uppfattar sig som en vanlig person och kan säga att han driver bolag. Ayesh kan bli arg. Ayesh var besatt av knivar och kedjor eftersom hans pappa hade ett slakteri. Han kunde lägga dessa under sin kudde. Ayesh behöver hjälp med det mesta i vardagen, så som att se till att han klär på sig för vädret passande kläder, lägga på tandkräm på tandborsten, skära upp maten, ta på sig strumporna och knyta skorna. Ayesh gillar musik. Ayesh är en social person och skrattar mycket. Efter att Ayesh flyttades till ett boende så har hans tandhälsa och hygien kraftigt försämrats. Boendet låter Ayesh göra saker som han inte fullt ut klarar av. Ayesh sover väldigt lite, i stället ligger Ayesh i sängen, blundar, pratar med sig själv och bankar på väggen med sin hand eller gör andra ljud.

Vid julen 2016 flyttade Ayesh till Lotfi på Kantorsgatan för Ayeshs barn blev fosterhemsplacerade hos henne, med villkoret att Ayesh inte skulle bo där. Ayesh bodde hos Lotfi i tre månader innan han fick ett eget boende på Atterbomsgatan där han bodde till tillslaget 10 juni 2020. Jamila och Lotfi sa att Ayesh kunde bo där under tiden som de letade efter bostad till Ayesh.

Hon hade inte med Ayeshs ansökningar om assistans att göra och har inte besvarat ABAS-formuläret. Hon var med på habiliteringen men fick inte följa med in vid undersökningen. De som jobbade som assistenter var, efter en rättelse gjord under förhörets andra dag, Lotfi, Jamila, Raga'a och Mohammed. Hon känner inte igen namnet Hassan. Bilal och Deker var gäster till Lotfi och Jamila. Deker fick bo hos Ayesh och slarvade bort nycklarna vilket kostade 4 000 kronor. Ghonaya jobbade med Ayesh men, efter rättelse gjord under förhörets andra dag, bodde aldrig hos Ayesh utan hyrde en lägenhet på Råbyvägen 75. Hon hade Bilals nummer i sin telefon ifall att hon inte fick tag på Lotfi. Då ringde hon Bilal som var Lotfis kompis. Lotfi brukade beklaga sig över att det var jobbigt. Lotfi eller någon annan från hans familj jobbade två pass i rad, så att det totalt blev 16 timmar. Ayesh flyttade till henne i början av maj 2020 eftersom hans lägenhet var i dåligt skick. Ayesh kom på besök även innan han flyttade till henne. I februari till april 2020 hyrde hon ut sin uthyrningsdel till en tjej som hette Josephine. Josephine var ofta borta och då kunde Ayesh övernatta där även under tiden Josephine hyrde uthyrningsdelen. Josephine ställde saker på Atterbomsgatan 10 och det var därför hon råkade vara där när Försäkringskassan kom på besök. Basma och Ayesh hade likadana soffor varför en film från Lotfi visar sådana soffor i uthyrningsdelen på Bellmansgatan 28 innan Ayesh flyttade dit. Josephine fick ett förstahandskontrakt i slutet av april. Josephine hyrde inte lägenheten på Atterbomsgatan 10. Hon har sparkonto hos alla sina barn för att inte slösa bort pengarna. Hon har inte fått några pengar från assistansen.

6.3.4 Chadia Kalboussi Baccouche

Hon lärde känna familjen El Harbiti genom Basma under 2010 eller 2011. Hennes bror Lotfi och svägerska Jamila kom till Sverige från Tunisien och bodde först hos henne, där bodde även

deras två söner som hon hade adopterat. Hennes svägerska Jamila började jobba som ledsagare för Ayesh.

Under 2015 flyttade Jamila och Lotfi till ett korttidskontrakt i Gränby. Ayesh flyttade då in med Lotfi och Jamila. Anledningen var att Ismail, Basmans man, tyckte att Ayesh var jobbig. Ayesh bodde med Lotfi och Jamila även när de hyrde en lägenhet i andrahand av Adham El Harbiti, sedan på Levertinsgatan och Österängsgatan. Det var nog totalt cirka två till tre år. Efter flyttade Ayesh från Lotfi och Jamila, som inte orkade mer, till Atterbomsgatan och Bellmansgatan på våren 2020. Basma bestämde allt kring flytten och även vad som skulle köpas till Ayesh. Raga'a gav Lotfi och Jamila 5 000 kr varje månad som skulle täcka kostnaden för att Ayesh bodde hos dem.

Det var hennes initiativ att hon skulle arbeta med Ayesh. Hon pratade med Raga'a om det och fick arbete på Alma Assistans AB. Hon åkte med Lotfi till Alma Assistans där hon träffade Elin. Elin sa att det var tillåtet att byta pass med varandra så länge Ayesh inte lämnades ensam. Elin sa inget om att de skulle informera vid passbyten. Elin skickade SMS med länkar. Det fungerade oftast inte för henne att komma in via länken.

Hon arbetade natt med Ayesh. Om hon var schemalagd ett dagpass så bytte hon med Lotfi. Ayesh var som ett barn. Hon förstod nästan ingenting. När Ayesh skulle sova började han dra av huden på fingrarna tills det blödde. Ayesh sov inte mer än två timmar per natt och var ofta uppe på toaletten även på natten. På morgonen gav hon honom frukost, maten behövde delas i mindre bitar annars riskerade Ayesh att sätta i halsen. Hon har inte sett honom äta med kniv. Ayesh gillade att rita, gå ut och spela på en leksakorgel. Ayesh kan inte lämnas ensam. Ayeshs hjälpbehov har inte förändrats över tid. Ayesh hade en lägenhet på Atterbomsgatan under hela tiden hon arbetade som assistent. Det var bara hon och Lotfi som arbetade i oktober 2018. Det skedde någon gång att Raga'a eller Mohammed löste av henne eller Lotfi på helgen. Hon har bara sett Raga'a och Mohammed ett par gånger hos Ayesh. Ghonaya och Hassan har bott i Ayeshs lägenhet och jobbat med Ayesh. Ghonaya kom till Uppsala på Basmans uppmaning. Hon har hört Jamila och Lotfi nämna att Bilal och Deker jobbar som assistenter men har inte själv träffat dem. Hon tror inte hon arbetade som assistent när de var där.

Hon arbetade som tolk parallellt med assistansjobbet. Tolkuppdragen kunde avbokas tätt inpå vilket gjorde att hon kunde jobba med Ayesh även om det kan se ut som en ”krock”. Hon lånade ut 65 000 kr till Raga’a när Raga’a skulle köpa lägenhet. För det fall uppgifterna i polisförhören avviker avseende var Ayesh befunnit sig, huruvida hon jobbat dag-, natt- eller kvällspass berodde det på att hon var rädd och ljög. Under sommarmånaderna var det hon, Lotfi, Aziz, Mohammed och Raga’a som arbetade.

6.3.5 Försäkringskassan

6.3.5.1 Anna Kronborg

Hon jobbar på Försäkringskassan och har jobbat med rätten till assistansersättning samt kontrollverksamheten. Hon vet att Ayesh fick avslag på sin assistansansökan 2014. Hon var inte delaktig i handläggningen. Hon handlade den andra ansökan om assistans som kunde under 2015. Hon gjorde ett hembesök den 8 september 2015 där Ayesh, Raga’a och Simon från Alma Assistans AB var närvarande. Raga’a berättade om Ayeshs hjälpbehov och utifrån de uppgifterna fylldes samtalsformuläret i. Formuläret fylldes i på heder och samvete. Raga’a sa, i egen skap av god man, att Ayesh behövde hjälp med allting och att han kunde vara utåtagerande. Ayesh skulle ha slagit sönder en bil. Både läkarintyg och uppgifter vid hembesök var väldigt viktiga underlag för bedömningen om rätt till assistans. Det är hjälpbehovet som ska bedömas. Hjälpbehovet kan skilja sig åt även om personer har samma diagnoser. Att Ayeshs grundläggande behov översteg 20 timmar per vecka grundade sig mycket på att det krävdes ingående kunskap om honom. Polisanmälan och Raga’as uppgifter tydde på att så var fallet. Det fanns även en ADL-bedömning och ett utlåtande från den dagliga verksamheten. Försäkringskassan var i kontakt med den dagliga verksamheten som inte tyckte att Ayesh behövde personlig assistans när han var där. Försäkringskassan delade denna uppfattning. Raga’a ville att Ayesh skulle ha personlig assistans även då och sa, via Alma Assistans, att Ayesh inte skulle fortsätta på daglig verksamhet.

Några år senare sökte Raga’a om tillfällig föräldrapenning. Detta skedde samtidigt som hon jobbade som personlig assistent. Utredningen som Försäkringskassan initierade visade att assistenterna hade väldigt mycket ”krockar”. Assistenterna hade varit i skolan eller på andra arbeten

samtidigt som de redovisade tid för assistansarbete. Hon och kollegan Ulla upprättade en polisanmälan som skickades in den 16 oktober 2019. Hon och en kollega gjorde ett oanmält hembesök på Atterbomsgatan 10 på förmiddagen den 24 februari 2020. En kvinna öppnade och sa att Ayesh gått till sin syster på Bellmansgatan. Det stod resväskor innanför dörren. Hon misstänkte att Ayesh inte bodde på Atterbomsgatan 10, eftersom hon inte såg några spår av herrkläder eller liknande. Hon eller kollegan var inte inne i lägenheten. De gick mot Bellmansgatan efter att ha pratat ihop sig i tio minuter. De frågade en person på Bellmansgatan om Ayesh bodde där och personen sa ”ja han bor direkt när ni kommit genom porten – första dörren till vänster”. De knackade på den dörren. Dörren bredvid öppnades av Basma och de släpptes in. Ayesh satt i pyjamas. Lotfi var med Ayesh. Ayesh svarade inte så mycket på frågor. Lotfi och Basma pratade åt honom. Basmas telefon ringde mycket och ett av samtalerna var Raga’a som ville veta varför Försäkringskassan gjorde besök. Försäkringskassan utredde hur mycket ”krockar” det var för de olika assistenterna. Det var olika hur mycket, men de flesta hade många krockar. Mohammed hade inte det, men han hade i stället jobbat dygnet runt. I slutet av februari 2020 kallades Mohammed, Raga’a och Aziz till Försäkringskassan för att svara på frågor. Uppgifterna vid mötet lämnades på heder och samvete. Aziz sa att han och Lotfi bytte tid med varandra och att Raga’a sagt att Alma Assistans sagt att det var tillåtet. Raga’a sa att Mohammed arbetat när hon födde barn och att antalet timmar stämde. Raga’a sa att Ayesh kunde bo hos henne och att överlämning skedde där. Raga’a sa att de fick byta pass utan att meddela Alma Assistans. Mohammed pratade mycket om Ayeshs behov på natten. Mohammed sa fel adress för Ayesh och att han inte tagit Raga’as pass. Vid samtalerna visste personerna inte om att Försäkringskassan gjort en polisanmälan. De hade sedan kontakt med Alma Assistans som inte kände till uppgifterna som framkommit. Hon är den som beräknat Försäkringskassans skadestånd vilket utgörs av hela Försäkringskassans utbetalning. Det var första gången som hon beräknade ett skadestånd.

6.3.5.2 Ulla Persson

Hon jobbar på Försäkringskassan. Hon har jobbat med rätten till assistansersättning och i kontrollverksamheten. Hon involverades i Ayeshs kontrollärende. Det fanns indikationer på att assistenterna hade ”krockar” med andra arbeten. Först gjordes grundkontroller, så som vilka andra

inkomster assisterna hade. Den samlade bilden var att det fanns ”krockar”. Hon och Anna upprättade polisanmälan. Hon var med på mötet den 28 februari 2020. Aziz beskrev att han bytte pass, så att han jobbade natt och Lotfi jobbade hans dag-pass. Raga’a sa att hon bytt pass, bland annat med Mohammed som hade jobbat när hon födde barn. Mohammed sa att han jobbade kvällar och nätter samt att han inte bytt särskilt många pass. Det hände att personer orkade jobba både natt- och dagtid.

6.3.5.3 Agneta Glennsten

Hon är psykiatriker och arbetar som försäkringsmedicinsk rådgivare på Försäkringskassan. Hon har en konsultativ roll i förhållande till försäkringsutredarna. När det finns svårigheter att tolka medicinska underlag förklarar hon vad dessa innebär och huruvida det är rimligt att hjälpbehovet följer av sjukdomen. Hennes utlåtande har grundat sig på följande:

- intyg från distriktsläkare Aleksander Bakall daterat 2014-01-28,
- psykologutlåtande från Gunilla Olsson från 2014-02-10,
- ADL-bedömning från 2015-06-23,
- läkarutlåtande från distriktsläkare Aleksander Bakall från 2015-07-15,
- journalblad mellan 2015-01-03 och 2019-11-21.

Hon granskar bara de underlag som hon blivit ombedd att granska. Det stod att Ayesh hade autism men det saknades utredning kring detta. I handlingarna stod att Ayesh hade en grav svår utvecklingsstörning. Det var bara en utredning gjord och det fanns mycket motstridigheter i de olika underlagen. En svår utvecklingsstörning medför att personen har en intelligenskvot mellan 20 och 34. Det fanns anledning att ifrågasätta diagnosen grav utvecklingsstörning. Att en person med svår utvecklingsstörning, som flyttar till annat land i vuxen ålder, skulle lärt sig enstaka ord svenska har hon mycket svårt att tro. I en annan anteckning stod det att Ayesh förde komplicerade resonemang vilket skulle behövas utredas vidare. Psykologutredningen visade att Ayesh vid de första tillfällena verkade ha en ganska god autonomi, som att sköta sitt rum och hygien. Att det sedan, vid ADL-bedömningen, blev en väldig försämring var svårt att förstå utifrån diagnosen. Det var två undersökningstester, dock inte de vanligaste, som gjorts för att diagnostisera. Det var mycket anamnestiska uppgifter och motstridigheter. När hon läste utred-

ningen ansåg hon att de borde testat de förmågor som han ändå beskrivs ha. Psykologutredningen fanns förvisso men i övrigt var det mycket anamneser. Dessa anamneser var från anhöriga som fört talan och som beskrivit vad som hade hänt. Det kan gå till så, att en person som inte kan tala för sig har ett ombud. Vården kan ha svårt att bedöma personens förmågor då mötena är korta. Anhöriga beskriver vad som hänt och man ifrågasätter inte det så mycket. Ifall man tycker att det hänger ihop så nedtecknar man det som sagts, men det står också klart och tydligt vilka uppgifter som framkommer kommer från anhöriga eller om läkaren själv observerat. Beroende på vilken diagnos det är fråga om så kan olika utredningsåtgärder behövas och olika tidsåtgång. Vad gäller de psykiatriska diagnoserna brukar det talas om ”förlopp”. Då träffar man patienten under lite längre tid och det görs oftast två utredningar med viss tid emellan. Det bör vara flera källor, som daglig verksamhet, information från anhöriga och oberoende källor som personal från skola med mera. I detta fall var det väldigt mycket uppgifter från anhöriga och liten mängd annan information. Hon finner det nästan omöjligt att Ayesh har en svår psykisk utvecklingsstörning. Det är möjligt att han har en lindrig psykisk utvecklingsstörning. En person kan då fungera väl och exempelvis klara av att arbeta. I utredningen framkom att personen i fråga talade ett annat språk, kom från en annan kultur och personen inte hade gått i skolan – sådana faktorer behövs också tas hänsyn till vid bedömningen.

Intyg från distriktsläkare Aleksander Bakall daterat 2014-01-28

Hon har läst distriktsläkare Aleksander Bakalls intyg från 2014-01-28 som uppger att patienten har en utvecklingsstörning och att patienten är helt beroende av stöd för sin dagliga livsföring. Intyget uppger inte vad distriktsläkaren grundar detta på. Intyget säger egentligen ingenting och bygger delvis på anamneser. Inte heller det läkarutlåtande om hälsotillstånd som Aleksander Bakall skrivit 2015-07-15 till Försäkringskassan säger något av värde.

Psykologutlåtande från Gunilla Olsson från 2014-02-10

Hon noterade att det var en anhörig som besvarade ABAS-formuläret i psykologutlåtandet. Anhörigas uppgifter inhämtas förvisso, men en oberoende tolk brukar höra personen själv och fylla i ABAS-formuläret. Det är inte så vanligt med utredningar om utvecklingsstörning för vuxna. Det finns bättre rutiner för barn.

Journalanteckning från 2015-04-18

Enligt en journal från 2015-04-18 kom patienten till akutmottagningen för psykiatri eftersom han skrikit att han inte ville leva längre. Samtidigt uppgavs patienten vara lugn. Att patienten svarade på samtliga frågor och lovat att inte göra så igen betydde att patienten för ett resonemang och förstod vad som skedde. En person med svår psykisk utvecklingsstörning kan inte detta. Det framgick vidare att patienten tog i hand och visade viss social kompetens.

ADL-bedömning från 2015-06-23

I ADL-bedömningen framgick bland annat att kunden satte sig på en viss stol i köket och genom kroppsspråk kommunicerade när han behövde gå på toaletten. Det gick inte alls ihop med den bild som uppgavs i annat underlag om hur han i hemlandet varit ganska självgående och hjälpt till med praktiska sysslor. Det saknades en logisk förklaring till varför sådan försämring skulle ha inträffat. Försämringen skulle kunna förklaras av en stroke, depression, annan psykisk sjukdom eller att personen tappat initiativförmågan. Han beskrevs som väldigt passiv i ADL-bedömningen. Hon har inte sett tecken på att något annat tillkommit. I ADL-bedömningen beskrivs hur frun tvättade hans händer. Det saknas information om huruvida han kunde göra det själv. Det beskrivs bara vad som händer men ingen bedömde hans förmågor. Det är väldigt ovanligt att ADL-bedömningen sker vid den här tidpunkten på dygnet. Bedömningen gjordes med gode man tillika anhörig som tolk. Det skulle varit bättre att ha en oberoende tolk. Hon tycker inte det vore förvånande om han kan mer än vad som framgår i ADL-bedömningen. ADL-bedömningen bedömde inte vad personen kunde utan bara en iakttagelse av vad som skedde.

Journalanteckning från 2015-07-30

I en journalanteckning från 2015-07-30 stod att patienten kunde föra långa samtal om komplicerade saker. Det är orimlig för en person med både måttlig och grav utvecklingsstörning. Vidare framgick att patienten svarade på frågor och höll en röd tråd vid kortare meningsutbyten. Det tyder inte på grav utvecklingsstörning. En grav utvecklingsstörning är stationär, det är inte beroende av patientens dagsform.

6.3.6 Familjen Kalbousi Baccouche

6.3.6.1 Lotfi Kalbousi

Han är gift med Jamila Baccouche och tillsammans har de två söner. Familjen kommer från Tunisien. Sönerna kom till Sverige 2007 och adopterades av hans syster Chadia. Jamila kom till Sverige 2010. Under en kortare tid 2012 bodde Jamila hos Raga'a. Han kom till Sverige 2013 tack vare ett arbetstillstånd. De jobbade som städare. Han fick jobb på Apcoa/Parkman, Arlanda i december 2014. I början jobbade han extra på flygplatsen och sedan jobbade han deltid om 45 procent. Han jobbade extra till slutet av 2018. Arbetstiderna varierade men mest arbetade han mellan kl. 19.30 och 02.00. Att han hade ett arbete var en förutsättning för att få uppehållstillstånd i Sverige. Raga'a hjälpte till med uppehållstillståndet. Han lärde känna familjen El Harbiti genom Chadia som kände El Harbiti. Raga'a hade ett assistansbolag och hjälpte dem genom detta. Raga'a upprättade anställningsavtal som de skickade till Migrationsverket. De bodde hos Chadia till sommaren 2015 då de fick ett eget kontrakt på Albert Engströmsgatan 23 som varade till årsskiftet 2015/2016. I början av 2016 flyttade de till ett andrahandskontrakt på Atterbomsgatan 12. I början av 2017 flyttade de till Levertinsgatan 33, det var ett förstahandskontrakt. I augusti 2018 flyttade de till sin bostadsrätt på Österängsgatan 12 C. Han träffade Ayesh första gången under 2015 när de bodde på Albert Engströmsgatan och Ayesh bodde med Basma på Almkvistgatan.

Ledsagning

Jamila jobbade som ledsagare åt Ayesh från våren 2015. Egentligen skulle Jamila vara det en och en halv timme per dag men i själva verket lämnade de Ayesh hos Jamila och honom efter den dagliga verksamheten. Anledningen var att Basma sa att Ayesh inte kom överens med maken Ismail. Ayesh hade matlåda med sig. Ayesh hämtades på kvällen av Mohammed. De utförde samma typ av jobb under ledsagningen som de senare gjorde som assistenter. Det var Raga'a som hjälpte Jamila att tidredovisa för ledsagningen.

Möte med Elin på Alma Assistans AB

Han och Jamila började jobba som assistenter åt Ayesh i november 2015. De följde med Raga'a och Mohammed till Alma Assistans AB för att registrera sig och lämna sina kontaktuppgifter. Elin från Alma Assistans höll i mötet och det var som en arbetsintervju. De fick sina respektive arbetsscheman. Mohammed och Raga'a pratade svenska och tolkade, för han och Jamila kunde inte prata svenska. Raga'a fick inloggningsuppgifter till något som de inte visste vad det handlade om, men det relaterade till arbetet och kom från Alma Assistans. Raga'a behöll dessa uppgifter i tre månader innan han och Jamila fick del av dem. I slutet av månaden sa Raga'a "öppna och använd ditt BankID". Det var Raga'a som la in uppgifterna som han skulle godkänna med BankID. Han visste inte hur han skulle hantera sitt BankID och det var hans son som skötte detta. Det har inte varit fler möten än så. Han visste inte att Raga'a och Mohammed jobbade som assistenter. Vid ett tillfälle sa Raga'a att hon var Ayeshs gode man – bara god man. När han ringde Elin och sa att han ville ändra tider i schemat sa Elin att "ni är familj, byt mellan varandra" precis som Raga'a sagt till honom. Elin sa att tiderna inte behövdes ändras. Han minns inte att han till polisen uppgett att Elin sagt att han skulle godkänna tider han inte jobbat.

Raga'a och Basma informerade om Ayeshs hjälpbehov

De började jobba som assistenter för Ayesh för att de behövde jobb och kan arabiska. Raga'a och Basma informerade om vad Ayesh behövde, exempelvis när han skulle ta medicin, tider för måltider, läkarbesök och när sådana skulle ske. All information om Ayesh kom från Raga'a och Basma. De beskrev att Ayesh behövde hjälp med att:

- inte dricka för mycket vatten, det påverkar magen dåligt och han har haft problem med magen,
- vilken tid han ska ta medicin,
- vilken tid han ska äta,
- när han ska äta frukt,
- hur länge Ayesh ska promenera.

Basma och Raga'a hade samma roll i relation till Ayesh. De sa redan från början att Ayesh skulle bo hos honom och Jamila på grund av att Ayeshs döttrar precis kommit till Basma. Han kunde inte säga nej eftersom han behövde jobbet. Han skulle dela sin bostad med någon som inte var helt mentalt frisk, det var mycket krävande. Han handlade fika och frukt för egna pengar och lämnade kvitton till Alma Assistans. Han gjorde en sammanställning över vad han köpt och häftade ihop kvittona och gav dessa till Alma Assistans. Alma Assistans ersatte honom för kostnaderna.

Tidredovisning

Han tidredovisade i appen AiAi. Det enda han såg var assistenternas scheman. Han har loggat in på AiAi hemifrån Raga'a någon gång. I slutet av månaden var de tvungna att gå in i appen och bekräfta arbetstiderna. BankID användes. I början var det Raga'a som brukade göra bekräftelsen genom hans och Jamilas mobil. Han sa till Raga'a att de inte kunde och då sa Raga'a "kom till mig så hjälper jag er". De första tre månaderna när Raga'a hade deras inloggningsuppgifter så var det Raga'a som skötte allt sådant för deras räkning. De kunde inte göra det. Efter det brukade Raga'a ge instruktioner om vad de skulle godkänna. Det var Jamila som tog initiativet och åkte till Raga'a för att hämta lösenorden. Även efter det har Raga'a loggat in från sin IP-adress på hans och Jamilas AiAi-konton. Vissa av tidrapporterna har Raga'a godkänt. I slutet av månaden ringde Raga'a och sa att "gå in där och gör si och så".

Han hade pratat med Raga'a och Elin om byten. Elin sa att "det spelade ingen roll" utan de fick avlösa varandra så som de ansåg det lämpligt inom familjen. I början, under tre månaders tid efter assistansen beviljades, visste de inget om scheman eller schemaläggning. Även efter de tre månaderna och de fått inloggningsuppgifterna, så fortsatte de på samma sätt. Den enda skillnaden var att de sett schemat i appen – bland annat att de som var schemalagda var Raga'a, Mohammed, han och Jamila. Både han och Jamila tänkte att de fanns med i schemat för att få pengar, men de förstod inte riktigt. Raga'a och Mohammed var schemalagda när Ayesh bodde heltid hos honom och Jamila, trots att de inte tog hand om Ayesh enligt schemat. Han och Jamila undrade över detta. De funderade på att säga något, men då fanns risken att de skulle bli sparkade och hans uppehållstillstånd upphöra. De blev utnyttjade och arbetade som åsnor. Allt

som hade med Ayesh att göra ordnade de; allt från medicin, mat, uppehälle och hygien. Endast han och frun var inskrivna för att hämta ut läkemedel från apoteket. Han och Jamila ordnade med alla Ayeshs läkarbesök. Han kontrollerade så att Hassan var hos Ayesh och tog hand om honom för att han kände ansvar för Ayesh. Han var en medlem i familjen på grund av all tid de spenderat tillsammans.

Ayesh bodde hos honom och Jamila

Ayesh flyttade hem till honom, Jamila och sönerna i november eller december 2015. De bodde i en trea med kök på Albert Engströmsgatan. Han och Jamila hade ett rum, pojkarna ett rum och Ayesh bodde i vardagsrummet. Han köpte en begagnad säng, stol och ett litet bord från IKEA till Ayesh för sina pengar. Ayesh hade en väska med sina kläder med sig. Ayesh betalade ingen hyra. Endast matpengar som ersattes. Han vet inte varför Ayesh skulle bo hos dem, och inte hos Raga'a eller Mohammed. Han tror att tanken var att bli av med Ayesh, under tiden var de upptagna med sina arbeten. Han fick 5 000 kr i månaden för Ayeshs mat och mediciner. Pengarna kom från Raga'a. De fick pengar under hela perioden Ayesh bodde hos dem. Hur pengarna kom varierade. Ibland fick han kontanter, ibland gav Raga'a honom kortet och bad honom ta ut pengarna. Under få tillfällen överförde Raga'a pengarna. Vissa mediciner betalades via faktura. Ayesh hade inte så mycket kläde så han köpte en jacka till honom. Pengarna räckte inte varje månad. Ayesh åt mycket, exempelvis kunde Ayesh äta upp en hel kyckling. När pengarna inte räckte behövde han lägga ut pengar från sin egen ficka. Han sparade kvittona och visade för Raga'a – då fick han ersättning. Annars tog han pengar från de 5 000 kronorna som kom månaden efter. Ayesh bodde även hos dem på Atterbomsgatan 12. Lägenheten på Atterbomsgatan var också en trea med kök. Alla fem bodde där. Ayesh flyttade även med till Levertinsgatan 32 och bodde heltid hos dem. Ayesh hyrde en lägenhet på Kantorsgatan och han tror det var från 2016 eller 2017. Ayesh var där några månader. Efter lägenheten på Kantorsgatan fick Ayesh en lägenhet på Atterbomsgatan 10.

Ghonaya på Kantorsgatan

Ayesh var hos dem dagtid. Vid kvällstid brukade han lämna Ayesh på Kantorsgatan där en person som hette Ghonaya bodde. Ayesh sov varje kväll på Kantorsgatan med Ghonaya. Under

den perioden var Ayesh där enbart för övernattning, men ibland kunde Ayesh inte sova där för att Ghonaya var upptagen och då sov Ayesh över hos honom. Detta skedde två till tre nätter per vecka. På Kantorsgatan gav han Ayesh frukost. Under dagen var Ayesh hos honom och Jamila. Ayesh åt middag hemma hos dem. Det var bara Ghonaya som var med Ayesh på Kantorsgatan. Ghonaya var en av hans kontakter och kom från Tunisien. Han har lånat 40 000 kr av Ghonaya. Han hjälpte Ghonaya att betala räkningarna och föra över pengar till Tunisien. Han minns inte hur mycket men har i polisförhör sagt 100 000 kr. Ghonaya lämnade två bankkort hos honom. Raga'a frågade honom om han kände någon som kunde jobba med tre ungdomar från Afghanistan som hade placerats hos Raga'a på Bruno Liljeforsgatan 75. Han tipsade om Ghonaya. Ghonaya jobbade dagtid i Uppsala och hyrde ett rum. Raga'a sa att hon kunde betala honom en viss summa pengar mot att Ghonaya tog hand om Ayesh på nattetid. Han skulle få 5 000 kr varje månad. Ibland gav Raga'a honom pengarna, ibland fick Ghonaya pengarna direkt i handen. Han vet inte om Ghonaya fick någon lön från Alma Assistans. Han vet inte om Ghonaya förde över pengar till Raga'a varje månad.

Ayesh fick en lägenhet på Atterbomsgatan. Han bodde endast nattetid där. Ghonaya flyttade från Bruno Liljeforsgatan till Ayesh. Då sov Ayesh hos honom och Jamila två till tre gånger per vecka. Han var fortfarande hos dem under dagtid. 2018 började Ghonaya jobba natt på ett annat ställe. Ayesh var då tvungen att vara hos honom och Jamila så väl dag som natt. Ghonaya utvisades 2019. Sammanfattningsvis bodde Ghonaya på Bruno Liljeforsgatan, Kantorsgatan och Atterbomsgatan.

Hassan

Raga'a sa att Ghonaya skulle ordna någon annan som kunde göra jobbet. Två månader efter att Ghonaya började jobba natt 2018 så hämtade Ghonaya en bekant som hette Hassan. Hassan tog Ayesh under nätterna och det var när Ghonaya började jobba natt på ett annat jobb, så ungefär 2018. När Hassan kom var Ayesh fortsatt med dem på dagarna. På kvällen tog han Ayesh till Hassan för att övernatta på Atterbomsgatan 10. I början fungerade allt, men inte efter ett tag. Ibland gick han dit för att kontrollera att Hassan var hos Ayesh. Det hände att han gick dit kl. 01.00 och att han då hittade kuddar så att det såg ut som att någon låtsades sova där. Ayesh låg

och sov. Han ringde Hassan och frågade var Hassan var och Hassan sa att han var hemma. Han sa att ”det är du inte alls!”. Dagen efter ringde han Raga’a som skickade sina bröder Mohammed och Adham. När de kom valde Hassan att lämna lägenheten. Han såg sig inte som en chef för Hassan, men han kände ansvar för Ayesh. När Hassan försvann började Ayesh bo hos honom och Jamila på heltid. Hassan kom vid samma tid då han och familjen bodde på Levertinsgatan. Vid denna tid bodde Ayesh hos dem på heltid fram till lördag kl. 11.00 då Mohammed, Raga’a eller Basma tog Ayesh fram till kl. 14.00. Ayesh övernattade aldrig hos någon av dessa personer. På söndagarna var Ayesh hos dem som vanligt igen.

Bilal

Två månader efter att Hassan lämnat kom Bilal och skulle ta hand om Ayesh på natten. Ayesh övernattade hos Bilal ungefär tre nätter per vecka. Ibland ringde Bilal och sa att han skulle sova i Stockholm varpå Ayesh fick sova hemma hos dem. Bilal åkte ibland till Malmö och stannade där tre till fyra dagar. Lotfi blev irriterad över att Bilal inte fanns hos Ayesh. Bilal stannade i två månader. Efter att Bilal försvann bodde Ayesh hos honom och familjen igen. Bilal var redan i Stockholm när hans namn kom på tal som en assistent.

Deker

I slutet av 2019 kom Deker från Tunisien. Deker ville ha en anställning men det uppstod problem. Först sa Raga’a att Deker skulle få 5 000 kr, sedan att han skulle få 4 000 kr. Efter att Deker kommit till Sverige blev det en ny diskussion mellan Deker, Basma och honom. Basma sa till Deker att han skulle 4 000 kr per månad och inte 5 000 kr. Han sa då att ”jag förstod det som att 5 000 kr var sagt, det hade Lotfi sagt till mig”. Basma la sig i lönen för att Basma beslutade om allt, efter henne var det Raga’a som bestämde. Det fanns inga andra som beslutade om Ayesh. Deker jobbade mindre än en månad. Hassan och Bilal var inte hans vänner. Han lärde känna dem via Ghonaya som bodde med Hassan och Bilal i kollektiv. Det var Basma och Raga’a som tillät Ghonaya, Hassan, Bilal och Deker att bo på Atterbomsgatan. Basma och Raga’a gav nycklarna till dem. Han berättade för Raga’a om Deker, men han hade inte tagit hit Deker utan Raga’as medgivande. Han hjälpte Deker med biljetten. I polisförhör sa han först att

det var Deker som pratade i en ljudinspelning innan han ändrade sig till Mohammed, det var för att han var rädd.

Ayesh bodde hos Lotfi och Jamila igen (efter Hassan, Bilal och Deker)

Efter att Bilal lämnat så bodde Ayesh hemma hos honom och Jamila resten av tiden. Ayesh flyttade från dem när Ayesh flyttade in hos Basma i februari 2020. Han vet inte varför Ayesh flyttade dit. Under den tiden kände han att de ville bli av med honom. Basma började lägga sig i och hade anmärkningar på hans arbete. Han brukade ta Ayesh till Atterbomsgatan där Ayesh brukade byta kläder och duscha och under tiden vilade han sig lite. Basma sa att ”du får inte lägga dig på sängen!”. En annan gång skadade han sin fot i samband med att Ayesh flyttade. Efter det så ringde Basma och sa att ”du måste komma nu!” varpå han svarade ”Basma, jag har snubblat och har svullen fot – nej!”. Basma beordrade att han skulle komma omgående! Sammanfattningsvis så har Ayesh, i stort sett, bott hos honom och Jamila från november eller december 2015 tills Ayesh flyttade till Bellmansgatan. Det var han och Jamila som tog hand om Ayesh. Det stämmer att han i polisförhör sagt att Raga’a och Mohammed arbetade som assistenter, eftersom han var rädd.

Anpassning av bostäder

Han hade ordnat så att Ayesh hade en stol och ett bord som var anpassat till Ayeshs höjd. Det fanns också en säng. I början fick han köpa en säng för Ayesh. Det var en vanlig säng. När de flyttade till Österängsgatan var köket öppet mot vardagsrummet. Han köpte en skärm för att skilja mellan kök och vardagsrum så att Ayesh fick vara ifred. För att Ayesh skulle kunna duscha behövdes inget särskilt. Det fanns en duschstol i Ayeshs lägenhet. Den var avsett för handikappad. Ayesh var inte i behov av den. Det var inga särskilda lås som behövdes på dörrarna. Ayesh kunde gå upp för trappor. Jamila hade lagt undan alla knivar för man visste inte vad Ayesh kunde hitta på.

Assistansarbetet

När Ayesh bodde hos honom och Jamila tog han, Jamila, Aziz och Chadia hand om honom. De jobbade allihop, utom då Ghonaya eller andra personer jobbade. De löste av varandra, men det

var inte schemalagt. Det viktiga var att Ayesh inte var ensam. De fördelade de olika arbetsuppgifterna mellan varandra och någon tog alltid hand om Ayesh. Jamila ordnade frukost åt Ayesh, han tog Ayesh till Ayeshs lägenhet för att duscha och byta om. Anledningen till att de åkte till Atterbomsgatan var för att han hade alla kläder där. Efteråt åkte han, Jamila och Ayesh ut till olika ställen som Ayesh tyckte om att besöka. Efter att Aziz kommit hem från skolan tog Aziz hand om Ayesh. När han jobbade på flygplatsen så kom Chadia och var med Ayesh på natten. Det förekom att han behövde ha tid för sig själv även de nätter han var ledig. Chadia avlastade då genom att ta med Ayesh hem till sig så att han fick vila. Det var också för att familjen och barnen skulle få vila och inte höra Ayeshs oväsen.

En dag med Ayesh, i början av assistansen

Basma och Raga'a sa att Ayesh inte kunde göra något själv vilket han håller med om. Ayesh hade samma hjälpbehov under alla år. De har testat vid några tillfällen att vara vid Ayeshs sida för att se om Ayesh kan duscha själv. Ayesh hällde schampoo på håret utan att ha vatten på huvudet först. Vid ett annat tillfälle skulle Ayesh raka sig själv men Ayesh skar sig. Ayesh sov dåligt. Om Ayesh sov kunde han, om allt gick bra, få sova en till två timmar i sträck. Ayesh väcktes mellan kl. 7.00 och 8.00. Jamila ordnade frukost. Han duschade Ayesh och bytte kläderna. Ayesh fick sin medicin. Ayesh gillade djur, så de brukade åka till ställen där han kunde se djur. Efter utflykten åkte de tillbaka hem, Ayesh åt lite frukt och Jamila lagade mat. Under tiden Jamila lagade mat tog han med Ayesh till en mekaniker.

De åkte hem och åt lunch. Jamila lagade tunisisk mat till familjen och specialkost till Ayesh. Ayesh åt själv och behövde inte matas. Ayesh använde bestick, sked eller doppade med bröd. Ayesh använde inte kniv och gaffel. Han åt bulgur och ris med sked. De uppmanade honom att tugga ordentligt innan han svalde. Ayesh hade för vana att svälja fort utan att tugga ordentligt vilket medförde magproblem för Ayesh. Efter maten vilade Ayesh. Därefter tog han Ayesh på en promenad till Gränby centrum. Under utflykterna brukade Ayesh prata om helt andra saker, det var svårt att hänga med i Ayeshs resonemang. Ayesh pratade om att han ville slå sin bror, att "de" skulle avhysa Ayesh eller vräka Ayesh från lägenheten. Ayesh var som i en egen värld. Ayesh saknade förmåga att följa uppmaningar. De gick sedan hem och Ayesh åt mellanmål. De

var sedan hemma och såg på TV. Om det var fint väder gick de ut på gården och satt där. Vid kl. 19 var det dags för Ayeshs middag hemma. Ayesh gillade att spela kort med sig själv. Under tiden var han vid Ayeshs sida, Jamila var också där. Ayesh fick sömnmedicin, de stängde av TV:n och försöka få ro. Ayesh sov inte mycket. Ayesh brukade gå och lägga sig runt kl. 22.00, men med det menar han att de la Ayesh på sängen. Om det fanns en film som Ayesh ville se klart så fick han det. Ayesh gillade att titta på våldsamma filmer.

Toalettbesök, tandborstning och påklädning

Han var tvungen att vara med när Ayesh gick på toaletten. Ayesh kunde varken torka eller tvätta sig. De hade en vattenslang ansluten till handfatet där de brukade tvätta Ayesh, varje gång Ayesh tömt tarmen var han tvungen att duschas efteråt på grund av stark lukt. Ayesh sa aldrig till själv att det var dags att gå på toa utan var tvungen att påminnas. Han tittade på Ayesh mage och när Ayesh pekade på sin mage var det dags. Om Ayesh inte hjälptes till toaletten direkt när han behövde så kissade han på sig. På toaletten fanns en vattenkran och han höll koll så att Ayesh inte drack ur den, eftersom Ayesh inte fick dricka för mycket vatten på grund av sin magsjukdom. Vad gäller tandborstningen drog Ayesh bara en gång höger och en gång vänster och trodde det var klart. Han borstade tänderna ordentligt och gav Ayesh munskölj. Han räckte över ett plagg efter de andra för att Ayesh ska klä på sig. Ayesh var inte rädd om sina kläder. Ayesh smutsade ned sina kläder väldigt mycket. Ayesh har inte klippt sönder sina kläder någon gång.

Ayeshs sinnesstämning

Ayesh var ibland våldsam. När de bodde på Atterbomsgatan drog Ayesh av honom glasögonen och slängde dem. Ayesh hade då ett tillhygge som han tog från honom. När ambulans och polis kom fick Ayesh en spruta med lugnande innehåll.

Innan han började jobba med Ayesh var denne våldsam. På området där han bodde så slog han sönder en fönsterruta till en lastbil. Hos honom var Ayesh inte våldsam. Ayesh var i sin egen värld och gjorde gester och tecken. Han var tillbakadragen och generellt sett lugn. En gång 2018 eller 2019 tog Ayesh en kniv hos bilmekanikern och ville hugga honom. Han har sagt till polisen

att Ayesh gick fram till sin bror och slog honom utan någon anledning. Detta var på Mahmouds bröllopsfest. Han har i polisförhör sagt att han hållit fast Ayesh när Ayesh blev upprörd. Men med tiden blev relationen till Ayesh likt relationen till en broder och Ayesh lyssnade på hans tillsägelser. Om han bad Ayesh sitta ned eller lugna ned sig så gjorde han det.

Jamila, Aziz och Chadia slutade som assistenter

Han tror Jamila var anställd som assistent från början av assistansen till 2018. Jamila slutade för att hon fick avslag från Migrationsverket. Efter det jobbade Aziz i stället. Jamila hjälpte efter att anslutningen upphörde bara till med små tjänster som att hon hjälpte honom med att laga Ayeshs mat. För det mesta så lagade Chadia mat åt Ayesh. Jamila hjälpte till vid toalettbesök. Hon har inte fått betalning för denna hjälp. Aziz utförde inte något arbete innan han anställdes. Anledningen till att Aziz slutade som assistent var för att Basma ville anställa sina barn. Raga'a hade gift sig med en man från Egypten och han kände på sig att det skulle ske förändringar. Aziz anställning avslutades i samband med det. Chadia sa upp sig själv för att hon till slut inte orkade mer. Det var han, Raga'a, Raga'as man Whalid och Mahmoud som var anställda som assistenter. Han kände på sig att de skulle säga upp honom också.

Lotfi upptäckte att Ayesh lämnades ensam på Bellmansgatan, 2020.

De assistenter som var anställda då Ayesh flyttat in på Bellmansgatan jobbade inte. Han kontrollerade flera gånger om någon kom men ingen dök upp. Ayesh var ensam när han kom kl. 8.00. När han slutade sitt pass för dagen, brukade han stanna utanför och se om det kom någon. Han spanade från positioner och flera gånger. Ingen gick in till lägenheten. Han lämnade fönstret öppet för att se om något stängde det vilket inte skedde. När han slutade sitt pass brukade han låsa dörren med det vanliga låset och ett extra-lås för att Ayesh inte skulle kunna gå ut. Basma sa att han kunde lämna dörren öppen mellan Ayesh och Basma. En gång när han jobbade på Bellmansgatan kom Whalid. Han såg det från sin bil. Ayesh var i lägenheten. Whalid var inne hos Ayesh i femton minuter sedan åkte Whalid iväg ensam i bilen. Raga'a och Mohammed jobbade bara på lördagar, mellan kl. 11.00 och 14.00.

Semester

Under tiden de jobbade som assistenter hade de semester i en månad under sommaren. Då jobbade Ghonaya och Chadia som vikarier. De hade inte med sig Ayesh när de reste. Alla var inte på semester samtidigt, utan Ayesh kunde bo kvar hos dem. De var tvugna ha semester olika månader för att annars hade Ayesh ingenstans att vara. Tack och lov höll familjen sig friska. Om familjen blev sjuk fanns ingen plan för vem som skulle ta hand om Ayesh. Han minns inte att han till polisen sagt att Raga'a och Mohammed tog hand om Ayesh under sommaren 2019 då han hade semester. Han har ibland önskat extra semester hos Raga'a, men vet inte om Raga'a har vidareförmedlat dessa uppgifter till Alma Assistans. Han vände sig till Raga'a, för att hon var ansvarig för personalen och de pratade samma språk.

Möbler i bostaden på Atterbomsgatan

I den delen där Ayesh skulle bo på Bellmansgatan fanns inga möbler. De tog möbler från Atterbomsgatan till Bellmansgatan. De flyttade över möblerna i februari 2020. Ayesh fick en ny säng, men allt annat var gamla saker, så som sängkläderna. Duschpallen flyttades från Atterbomsgatan till Bellmansgatan.

Arbetstider efter att Ayesh flyttade in på Bellmansgatan hos Basma, februari 2020

Han jobbade med Ayesh till den 12 juni 2020 när han fick besök av polisen. Han jobbade med Ayesh från kl. 8.00 till 16.00 från måndag till fredag. Övrig tid när han inte jobbade så tog Basma hand om Ayesh. Han vet att det var Basma som tog hand om Ayesh övrig tid för att han kontrollerade vem som tog hand om Ayesh och det var ingen annan där. Ayesh bodde i uthyrningsdelen på Bellmansgatan. Han stängde alltid dörren för att kunna jobba ifred, men de kunde öppna dörren och komma in till honom och Ayesh. När han lämnade Ayesh så var dörren öppen, för Basma sa att dörren skulle vara olåst. Dörren mot trapphuset skulle han däremot låsa. Ungefär kl. 16.00 brukade Basma säga att han kunde gå och att "personalen är på väg". Ayesh sov på Bellmansgatan.

Försäkringskassans besök 24 februari 2020

Vid tillfället var han tillsammans med Ayesh i uthyrningsdelen. Det fanns en dörr mellan uthyrningsdelen och övriga lägenheten. Basma kom springandes och sa att "Försäkringskassan är på besök och de frågar om dig! Du får tala om att du bara är här på besök!". Ayesh hann inte byta från pyjamas till kläder. Han gick ut till personerna från Försäkringskassan och sa att "jag är hans personliga assistent". Han sa att Ayesh bodde på Atterbomsgatan 10 vilket inte var sant. Han ljög för han var rädd. Han sa att Ayesh var på besök hos sin syster. Personalen från Försäkringskassan svarade att de redan varit på Atterbomsgatan och träffat en tjej. Han sa att det var hans flickvän. De frågade honom om Ayeshs hjälpbehov och han berättade. Hade inte Basma varit där hade han berättat sanningen om allt. Han var rädd för familjerna El Harbiti och Abusulttan som är två stora släkter. När Basma sa att han skulle säga att "de är på besök" tänkte han att de ljög. De jobbade inte med Ayesh och Basma, Raga'a, Mohammed och Mahmoud lät inte Ayesh vara i sin lägenhet på Atterbomsgatan. De hyrde ut Ayeshs lägenhet. Det var ständ spänning när Försäkringskassan var på besök. Basma var rädd och pratade med Raga'a i telefon. Han hörde att Basma sa att "Försäkringskassan var på besök, de har hittat både Ayesh och Lotfi". Efter Försäkringskassans besök åkte han till Alma Assistans AB och pratade med Elin om att bli anställd direkt av Alma. Hans son tolkade.

Uthyrning av Ayeshs lägenhet på Atterbomsgatan

Ayeshs lägenhet på Atterbomsgatan hyrdes ut "svart" när han bodde hos Basma. Basma tog hyresintäkten. Lägenheten hade inte hyrts ut tidigare. Det är vanligt att hyran är högre än vad som står i hyreskontrakten. När han hyrde av Basmans son, Adham, på Atterbomsgatan skulle det kosta 10 750 kr men han betalade 15 000 kr. Innan Ayesh bodde på Bellmansgatan hyrde Basma ut den delen av lägenheten till en annan person. När denna person flyttade ut upplät Basma den delen av lägenheten till Ayesh.

Film- och ljudinspelningar

Han spelade in film- och ljudinspelningar för att han kände på sig att Basma och hennes barn var "på väg att få ut honom". De försökte få sin familj anställda trots att han och hans familj

hade slitit med Ayesh i fem års tid. Ayesh behövde inte göra något själv, de jobbade sanningsenligt och efteråt så höll han på att förlora sitt arbete till Basmas barn som inte jobbade. Mohammed, Raga'a, Mahmoud och hans fru, Whalid och Raga'a har agerat som de gjort för pengarna. Det var orättvist. Han har samlat information och pratat med sin vän som pratar bättre svenska. Han berättade vad som hänt och sa att han ville vända sig till Försäkringskassan. Han ville ge nyckeln så att Försäkringskassan kunde se om Ayesh var ensam på nätterna eller inte. Han ville vara anonym.

Filminspelningen från den 28 januari 2020 är en film från Atterbomsgatan när Ayesh sa att han inte ville gå till Basma. Han fick inget svar från Ayesh på varför. Det var bara en spontan fråga om de slår Ayesh. Ayesh har egentligen ingen relation till Basma, Ayesh gick dit tre timmar på lördagen. Soffan var den som sedan var på Bellmansgatan.

Filminspelningen från den 6 februari 2020 kl. 19.42 är från en dag då han jobbade till kl. 16.00 men eftersom ingen avlöste honom så stannade han kvar efter sitt pass. I början när Ayesh bodde på Bellmansgatan var dörren mellan Ayesh och den andra delen av lägenheten låst. Basma var inte alltid hemma. Basma brukade komma kl. 16.00 och säga att "du kan gå". Han vet inte om han tidredovisade att han arbetat från kl. 17.00 och till morgonen dagen efter den 6 februari.

Filminspelningen från den 3 april 2020 kl. 15.10 spelade han in när han hade tvättat alla Ayeshs kläder och Basma var missnöjd med hur han gjort det. Hur Ayesh går på filmen var typiskt för hur Ayesh brukade gå.

Filminspelningen från den 3 april 2020 kl. 15.58 spelades in för att visa att ingen annan kom och bytte av honom. Han sa att klockan var 16.05 eftersom han tittade på en väggklocka, även om mobilens klocka visade 16.00.

I filminspelningar från den 6, 7, 8 och 9 april så sa Ayesh att han sov själv. I en film sa Ayesh att han varit hos Raga'a. Han har inte gett Ayesh några instruktioner utan detta kom spontant från Ayesh. Han tror på Ayesh. Han har varit med Ayesh i mer än fem år. Ayesh ljuger inte för honom och Ayesh vet inte hur man ljuger.

Filminspelningen från den 14 april 2020 kl. 12.42 sa Ayesh att han duschade själv. Han brukade duscha Ayesh på förmiddagen. Ayesh behövde även duscha senare på dagen. Först sa Ayesh att han duschade själv, sen sa Ayesh att Whalid hjälpte honom.

Ljudfiler

I ljudfilen från 16 oktober 2019 pratar Basma och Jamila om att Jamilas lön för hemtjänstarbetet hos Basma om 31 timmar per månad ska betalas till Raga'a för ett gammalt lån. Basma och Raga'a hade gemensam ekonomi, så det var lån från dem båda. Vid ett tillfälle lånade han 7 000 kr av Raga'a för att köpa en bil.

I inspelningen från 29 december 2019 pratade han och Basma till en början. Sen pratade Deker, Basma och han om varför Deker kom till Sverige och vad Deker blivit lovad. Ghonaya hade en bekant som hette Deker. Deker fick hans kontaktuppgifter och ringde för att han skulle ordna arbete i Sverige. Raga'a sa att "du får tala om för Deker att det gäller 5 000 kr och boendet". Deker kom två gånger. Den första perioden jobbade han mindre än en månad. Innan Deker kom den andra gången ringde han Mohammed och fick information om att han var välkommen att arbeta igen. När Deker sedan kom till Atterbomsgatan var Basma där och sa "du får 4 000 kr, i stället för 5 000 kr. Annars kan vi ha dig som gäst i tre dagar innan du åker igen." Han tyckte synd om Deker. Deker saknade boende och han sa att han kunde betala 1 000 kr som gåva till Deker. Det var bara för den månaden han kunde ge 1 000 kr så att Deker kunde köpa en biljett hem. Deker ville att Raga'a skulle ge Deker ett anställningsavtal. I samtalet pratade Basma om att Deker fick bo hos Ayesh gratis. Vidare sa Basma att hon hyr ut rummet på Bellmansgatan för 7 000 kr i månaden. Deker skulle bara ta hand om Ayesh på nätterna. Senare i samtalet hörs hur han och Basma pratar om hans arbetstider. Basma sa att han skulle arbeta sex timmar per dag och han invände att Ayesh behöver hjälp dygnet runt. Basma bestämde över arbetet. Sedan Raga'a gifte sig med Whalid slutade de ha kontakt över telefon för Whalid var svartsjuk. Basma planerade allt kring Ayesh och så var det från första början, exempelvis lägenhetsuthyrning, att Mohammed eller Raga'a skulle skjutsa Ayesh till Basma kl. 11.00 på lördagar och Ayeshs inköp. Raga'a hade sagt att man skulle bli tokig av att jobba med Ayesh mer än sex timmar per pass. Därför sa han till Basma att de inte jobbade sex timmar, utan dygnet runt. Basma pratade om att Jamila hade sex timmar men Jamila var inte anställd då och Basma hade ingen aning om

vilka som jobbade med Ayesh. I en del av samtalet sas att Lotfis familj skulle jobba sina pass och att Basma för de andra timmarna skulle ta hem Ayesh till sig. De andra timmarna avsåg Dekers timmar på Atterbomsgatan, när Deker inte var på plats trots att han skulle vara det och han (Lotfi) jobbade i stället. Det var enbart nattetid som Basma hade tillsyn över Ayesh men det var inget särskilt mer än att hon satte på en serie och Ayesh satt och tittade på det tills han somnade. På Bellmansgatan var det bara Basma som tog hand om Ayesh på nattetid. I samtalet sägs att Raga'a svor en ed och sa att hon skulle betala 1 500 kr från sina pengar. Det var till Deker pengarna skulle. Resten av beloppet skulle komma "från Ayeshs timmar". Eftersom Raga'a styrde schemat på datorn hade hon möjligheten att "plocka timmar" här och där, så att hon kunde betala 5 000 kr.

I en ljudfil från 4 februari 2020 sa Raga'a att familjen Kalboussi jobbar heltid och att resterade timmar och pengar skulle gå till nattpersonalen. Senare i samtalet sa Basma att hon var tvungen att låta honom gå. Basma brukade säga att han kunde lämna runt kl. 16.00. Den här gången var klockan dock 21.15 och han var där för att han skulle hämta sin son som också arbetade. Han kunde vara där även kvällstid om han blev inkallad, ex om de hade middagsbjudning eller liknande. Han fick inte extra lön för det.

Tillslaget på Bellmansgatan den 20 juni 2020

Det var ingen assistent med Ayesh på Bellmansgatan vid tillslaget. Polisen kom kl. 7.45 och då var det tio minuter kvar tills han skulle vara hos Ayesh. Det tog tio minuter att åka till Ayesh. När han fick besök av polisen möttes de precis ute vid parkeringen vid hans bil för att han var på väg till Ayesh.

Efterföljande polisförhör

Han var frihetsberövad i en månad och var då mycket rädd. Han sa inte sanningen till polisen då på grund av den rädslan. Han, hans familj och hans syster blev utnyttjade och lurade. Han minns inte om eller vad polisen sa att Aziz hade sagt i sina förhör. Polisen har inte frågat om han och Jamila behövde hjälp med uppehållstillståndet, men han minns att han sa att situationen

var bra när polisen upplyste om möjligheten att få uppehållstillstånd under utredningen. Det var först efter att han pratat med sin advokat som han berättade sanningen.

Tilläggsstämningen

Han och Jamila fick som sagt 5 000 kr per månad från Raga'a. Han eller Jamila har inte fått några andra pengar från Raga'a. Han eller Jamila har inte undertecknat några kvittenser. Det fanns en kvittens som var daterad vid en tid då Jamila inte ens jobbade som assistent. Utbetalningen skedde i slutet av månaden. Det fanns alltid 5 000 kr att ta ut från Ayeshs konto, om de fick låna Ayeshs bankkonto för att tillgodogöra sig pengarna. Han vet inte om det verkligen var Ayeshs konto. Han läste inte på kortet.

6.3.6.2 Jamila Kalboussi Baccouche

Jamila Kalboussi Baccouche har i huvudsak bekräftat Lotfi Kalbousis uppgifter samt uppgett i huvudsak följande.

Hon lärde känna Raga'a och Basma genom Chadia och hennes man första gången hon var i Sverige, det vill säga 2010 eller 2011. Hon har inte haft någon kontakt med Mohammed El Harbiti men hon har träffat honom för på lördagar kom Mohammed och hämtade Ayesh hos henne och Lotfi. Första gången hon kom till Sverige så bodde hon under två månader bo hos Raga'a i Gränby på Liljesforsgatan. Raga'a blev en vän, men inte bästa vän. De fikade, gick på bio och barnen lekte.

Hon fick jobb som ledsagare åt Ayesh när hon bodde hos sin bror. Basma sa att "du ska få börja jobba med Ayesh". Hon hade träffat Ayesh ett antal gånger innan men hade ingen särskild information om dennes tillstånd. Ledsagningen var en och en halvtimme per dag. Hon brukade hämta Ayesh hos Basma efter att Ayesh kommit hem med taxin från den dagliga verksamheten. De gick på promenader, gärna till 4H-gården. Ayesh älskade djur. Ibland fikade de i Gränby centrum. Ayesh skrek ibland eller pratade högt. Det var tillfällen då Ayesh inte ville gå ut men efter uppmuntran sa han "okej, vi går ut". Under en period då hon, Lotfi och barnen bodde på ett korttidskontrakt i Gränby så brukade Ayesh komma hem till henne på morgonen och gå hem på kvällen.

Personlig assistans

Raga'a och Basma sa plötsligt att ledsagningen var slut och att det nu var personlig assistans i stället. Hon märkte inte en förändring hos Ayesh som motiverade övergången från ledsagning till personlig assistans.

I början eller mitten av 2015 bodde Ayesh på ett korttidsboende. Ayesh började bo hos dem under 2015. Ayesh bodde hemma hos dem för att Ayeshs barn bodde hos Basma och det var något med vårdsnaden. Ayesh fick inte bo tillsammans med sina barn. Raga'a och Basma bestämde att Ayesh skulle bo hos dem. Plötsligt fick de besked om att de var tvungna att lämna lägenheten inom en månad. Basma och Raga'a sa att de kunde bo i sonens/broderens Adhams bostad. Ayesh och hans tillhörigheter flyttade med. Det var hon, Lotfi, deras söner och Ayesh som bodde i Adhams trea. Ayesh bodde heltid hos dem. Familjen har blivit mycket trötta av att ha Ayesh boende hos sig under alla år.

I samband med att hon fick anställningen som personlig assistent besökte hon, Lotfi, Raga'a och Mohammed Alma Assistans AB:s kontor. Hon fick ingen utbildning om hur det var att jobba som assistent. Mötet var på svenska, hon förstod inte svenska. Ingen tolkade. Hon tror hon skrev på ett kontrakt och att det var det enda som skedde. Hon vet inte om de andra skrev på några kontrakt. Även om hon skrivit på kontrakt så kunde hon inte tillgodogöra sig dess innehåll. Hon fick inte frågan om vilka tider hon ville jobba. Informationen om vad Ayesh hade för hjälpbehov kom från Basma och Raga'a. Hon och Lotfi var anställda för att jobba dygnet runt med Ayesh. De gjorde som de blev tillsagda. Senare fick de reda på att Raga'a och brodern också var anställda som assistenter, men att hon och Lotfi hade den största delen av tiden. Raga'a och brodern hade några timmar enligt deras egen utsaga. Under mötet hos Alma Assistans förstod hon innerst inne att Mohammed och Raga'a också anställdes som assistenter. Att hon i polisförhör sa att Lotfi hade mycket kontakt med Elin på Alma Assistans om bland annat schemat, passbyten och antal timmar berodde på att hon var rädd och ville rädda Raga'a och Raga'as bror. Efter att hon släpptes ur häktet sa Raga'a att de skulle säga att de hade haft kontakt med Elin. Hon ljög för polisen. De vände sig till Raga'a om det var något problem eller fråga kring anställningen eller pappersarbete. Om det var något som rörde Ayesh då var det kontakt

med Raga'a och Basma. De hade telefonkontakt. Både Basma och Raga'a bestämde över Ayesh. Det var inte bröderna Taleb och Zacharias som bestämde över Ayesh. Det fanns något problem mellan Taleb och Zacharias, tillsammans, mot Basma. Kanske ville bröderna ha Ayesh hos sig.

Ayesh bodde inte bara med dem på korttidskontraktet och hos Adham på Atterbomsgatan, Ayesh flyttade även med till Levertinsgatan och till den sista adressen på Österängsgatan. På Österängsgatan bodde Ayesh i vardagsrummet. Ayesh hade sin säng, stol och bord med sig. De satte upp en slags skärmvägg. Ayesh bodde hos dem trots att Ayesh efter tiden då de alla bodde på Atterbomsgatan hade en egen bostad på Kantorsgatan. Ayesh bodde på Kantorsgatan två till tre dagar i veckan. För det mesta övernattade Ayesh hos dem. Raga'a och Basma frågade inte ens om Ayesh fick bo hos dem när Ayesh flyttade in hos dem under 2015. De sa bara att "Ayesh kommer bo hos er". Hon och Lotfi sa inte nej till detta. Samtidigt visste Raga'a om deras tuffa situation och det var därför Ayesh bodde hos dem. Ayesh var hos dem alla dagar och nätter utom lördag. På lördagarna hämtade Mohammed Ayesh på förmiddagen och skjutsade tillbaka honom hem till dem på eftermiddagen. Detta skedde varje lördag under den tid som Ayesh saknade bostad. Det kunde även vara Raga'a som kom och hämtade. Det var ingen annan dag som Ayesh var hos El Harbiti. Hon ljög i polisförhör när hon sa att Lotfi, Raga'a och Mohammed jobbade som assistenter. I sista förhöret med polisen sa hon att Mohammed och Raga'a jobbat en liten del, vilket stämde för då menade hon lördagarna.

Ayeshs hjälpbehov

Basma och Raga'a berättade om Ayeshs hjälpbehov. De berättade att han behöver hjälp med att gå på toa, vad samt när Ayesh skulle äta och hans nattrutiner. De var tvungna att vara med Ayesh på toaletten för att säga åt och kontrollera att Ayesh rengjorde sig ordentligt. Ayesh kunde säga att han hade rengjort sig själv utan att det var så. De var tvungna att uppmana Ayesh att tvätta ansiktet och borsta tänderna. Ayesh kunde inte borsta tänderna själv. De beskrev hur Ayesh skulle göra. De var tvungna att hjälpa Ayesh att klä på sig. Ayesh kunde ta på sig kläderna ovanpå pyjamasen annars. Ayesh kunde hålla schampo på huvudet utan att ha vatten i håret. Om Ayesh fick instruktioner kunde Ayesh duscha själv. De förberedde Ayeshs frukost

som Raga'a och Basma hade sagt skulle vara två mackor och ett ägg. Under tiden Ayesh åt var de tvungna att sitta bredvid och visa hur Ayesh skulle äta. Annars åt Ayesh snabbt och svalde utan att tugga. Ayesh åt själv, men någon var tvungen att sitta bredvid. Maten var tvungen att skäras i små bitar. Ayesh använde endast sked. I början var hon rädd för ibland bara skrek Ayesh, hon trodde att Ayesh hallucinerade. Efter frukosten tog Ayesh sin medicin och de gick till secondhand-butiker eller Gränby centrum vilket Ayesh älskade. Väl hemma lagade hon mat och antingen satt Ayesh och tittade på eller så gick Lotfi ut med Ayesh tills lunchen var klar. Om det fanns tvätt tog de hand om det, för Ayesh smutsade ned sina kläder mycket. Ibland när de ätit lunch tittade Ayesh och Lotfi på TV, eller gick ut. De återvände och fikade. Eftersom Ayesh var diabetiker skulle Ayesh inte äta socker. Ayesh pysslade sedan med lego och hade en mikrofon som Ayesh gillade att sjunga i. Ayesh åt middag vid kl. 19.30. Efter middagen tittade de på TV. Om vädret tillät gick de ut. Ayesh kunde promenera ett tag, sedan sa Ayesh att han var trött. Det var olika hur långt Ayesh orkade gå. Ayesh tog sin kvällsmedicin. Ayesh brukade inte sova länge, en till två timmar. När de bodde i Gränby skrek och tjtade Ayesh. Det gick inte att föra en konversation med Ayesh. Ibland såg hon att Ayesh förstod.

Humör

Ayeshs humör skiftade. Under första perioden var Ayesh ibland arg och svor. Den första perioden när Ayesh skrek var Ayesh hos sin syster. Den andra perioden skrek Ayesh inte, i stället gestikulerade han med sina händer, hallucinerade och fantiserade. Ayesh blev lugnare när Ayesh bodde hos henne och Lotfi i jämförelse med hemma hos Basma. Ayesh har inte varit våldsam mot henne, men en gång mot Lotfi då Ayesh slog sönder glasögonen. Ibland fanns en rädsla inom henne som gjorde att hon gömde knivar. Hon var rädd att Ayesh skulle göra något med knivarna. Ayesh brukade inte skada sig själv men Ayesh kunde skrika mycket och prata med sig själv. När hon jobbade som ledsagare ringde Raga'a en gång och sa att Ayesh slagit sönder ett bilfönster. Hon vet inte varför Ayesh gjorde det. Hon och Raga'a gick till polisstationen. Ayesh grät, var i chock och vädjade om att inte behöva stanna kvar där. Hon var förvånad över att Ayesh gjort en sådan sak. När hon jobbade som ledsagare såg hon aldrig att Ayesh betedde sig på så sätt att han slog sönder saker eller liknande. Att hon i polisförhör sagt att Ayesh aldrig försökt skada sig själv berodde på att hon var inte sig själv under förhöret.

Ghonaya

Raga'a hade en bostad på Liljeforsgatan där några afghaner bodde. Raga'a behövde en person som var med dessa personer i bostaden. En person som hette Ghonaya som bodde i Stockholm men kom från Tunisien kom till Liljeforsgatan. Ghonaya stannade en period, kanske ett år, sedan flyttade afghanerna. Ghonaya fortsatte att hyra Raga'as bostad och Raga'a fixade ett restaurangjobb till Ghonaya. Ghonaya började sova på Kantorsgatan, i Ayeshs lägenhet. Kantorsgatan var en lägenhet som Raga'a hyrde åt Ayesh. Ayesh folkbokfördes på Kantorsgatan men bodde kvar hos henne och Lotfi. På lördagar tog hon eller Lotfi Ayesh till Kantorsgatan där Ghonaya var. Ibland, när Ghonaya inte var där, eftersom han jobbade på restaurangen, tog de med sig Ayesh hem igen. Hon tror att Ghonaya var anställd, för Ghonaya jobbade under semestern. Hon tror inte Lotfi lärde känna Ghonaya i hemlandet, utan i Sverige. Hon minns inte att hon sagt annorlunda till polisen. Senare fick Ayesh en lägenhet på Atterbomsgatan. Det fortsatte på samma vis, där Lotfi skjutsade Ayesh till Atterbomsgatan där Ghonaya skulle vara och ta hand om Ayesh på natten till söndagen. Mestadels var Ghonaya där och om lägenheten var tom tog de med sig Ayesh hem igen. Alla andra nätter så sov Ayesh hos henne och Lotfi. Ayesh var inte hos Raga'a eller Mohammed en endaste gång över natten från det att de blev anställda som assistenter tills att Ayesh hade sin lägenhet på Atterbomsgatan 10. Under den tiden då Ayesh saknade bostad, och alltså inte hade Kantorsgatan eller Atterbomsgatan som det senare blev, kunde Mohammed eller Raga'a hämta Ayesh på lördagar.

Anställningen upphörde i slutet av 2018

I slutet av 2018 upphörde hennes uppehållstillstånd och hon kunde därmed inte ha kvar sin anställning som assistent. Hon minns inte turerna kring arbets- eller uppehålls-tillstånden eller adoptionsärendet kring hennes söner. Hon och Lotfi skiljdes en kortare tid, och hon var på besök i Norge. Efter att hennes anställning upphört började Chadia jobba, Lotfi fortsatte. Chadia kunde komma hem till dem och sova där under sitt nattpass eller så tog Chadia kanske Ayesh hem till sig. Aziz, hennes son, arbetade också nattetid. Även efter att hennes anställning upphörde bodde Ayesh fortfarande hemma hos henne och Lotfi. Hon hjälpte såklart till med Ayesh även om hon inte var anställd. Om Ayesh ville ha ett glas vatten serverade hon honom det. Om

Lotfi var på toa och Ayesh sa att han behövde gå på toa så hjälpte hon honom. I praktiken var hon, Lotfi och Ayesh alltid tillsammans.

Deker, Hassan och Bilal bodde på Atterbomsgatan i Ayeshs lägenhet

Deker, Hassan och Bilal skulle vara på Atterbomsgatan i Ayeshs lägenhet och ta hand om Ayesh på lördagsnätterna. Deker kom från samma stad som Lotfi. Ghonaya var i Tunisien och fick kontakt med Deker som behövde ett arbete. Deker kontaktade Lotfi och sa att han ville jobba hos Ayesh varpå Lotfi vidarebefordrade önskemålet till Raga'a. Raga'a letade efter en person. Deker kom hit men när Lotfi kom till Atterbomsgatan med Ayesh på lördagarna så var Deker inte där. Deker jobbade knappt en månad. Deker kom vid två olika tillfällen, båda kortvariga vistelser. Hon har sett Bilal i Ayeshs lägenhet på Atterbomsgatan. Efter Deker och Bilal kom Hassan. Varken Hassan eller Bilal var där på lördagarna så som var överenskommet. Det kan stämma att hon till polisen sagt att ingen annan än Aziz jobbade nattetid på Atterbomsgatan. Ayesh bodde inte i sina lägenheter eftersom det inte fanns någon assistent där, förutom vissa lördagar, för att ta hand om Ayesh. Det gick rent praktiskt inte för henne och Lotfi att ta hand om Ayesh i hans lägenheter.

Ekonomi

Hon och Lotfi var heltidsanställda vilket de fick lön för, även om de egentligen jobbade 24 timmar om dygnet. Eftersom de inte förstod schemat i början frågade de Raga'a hur arbetet såg ut och Raga'a sa att de hade heltid och att "vi har några timmar". Hon vet inte vem som bestämde hur många timmar hon och Lotfi skulle få betalt för. Hennes inställning var att det bara var att jobba på. Under tiden som Ayesh bodde hos dem stod Raga'a för Ayeshs mat- och klädkostnader. Under första perioden fick de 5 000 kr varje månad för Ayeshs utlägg. Första perioden hyrde Ayesh av dem, genom att bo där. Under andra perioden hade Ayesh lägenhet, men i praktiken hade han ju inte det. De pengar de fick räckte. De blandades inte med deras egna inköp. Raga'a gav henne 3 500 till 4 000 kr i handen två eller tre gånger. Annars fick Lotfi, vad de trodde var, Ayeshs kort för att göra uttag eller så satte Raga'a in pengar på Lotfis konto. Under sista perioden var det Basma som överlämnade Ayeshs kort.

Våren 2020

I slutet av januari eller början av februari 2020 flyttade Ayesh från henne och Lotfi till sin syster Basma. Det gjorde han för att Raga'a och Basma bestämde det. Basma och Raga'a hyrde ut Ayeshs lägenhet på Atterbomsgatan. Hon vet inte vem de hyrde ut lägenheten till. När Ayesh bodde hos Basma så tog Lotfi, Aziz, Mahmoud och Basma hand om Ayesh. Inledningsvis var det Lotfi och Aziz som tog hand om Ayesh. Därefter sparkades Aziz och då blev det Lotfi, och Basma tog in sin dotters man Whalid, sen sin son Mahmoud och dennes fru. Efter att Ayesh flyttade till Basma sov Ayesh inte hos dem, utan hos Basma. Hon ljög för polisen när hon sa att Ayesh bara bott hos dem i två år. Det var från 2015 till att Ayesh flyttade till Basma. I början när Lotfi och Aziz arbetade under denna period så jobbade de dagtid och fram till kl. 00.00. Raga'a planerade och berättade om schemat. Det var ingen annan som jobbade dagtid. Hon vet inte vem som tog hand om Ayesh efter midnatt, men det var säkert Basma. När Aziz slutade och Whalid och Mahmoud började blev det stor förändring. Basma pressade alla i deras familj. Lotfi kände sig pressad av Basma från november eller december 2019. Detta gjorde Basma genom att beordra Lotfi med diverse arbetsuppgifter. Lotfi kände att Basma skulle sparka honom också. Basma ville sparka Lotfi för att Basma ville ta in sina barn i stället. När Ayesh bodde hemma hos Basma så jobbade hon som Basmas hemtjänst. Hon jobbade en till två timmar per dag. I samband med detta träffade hon Ayesh. Ayesh hade som ett eget litet rum, det var som en skärmvägg mellan rummen. I polisförhör har hon sagt att hon var där efter att Lotfis dagpass var slut och att hon då såg att Mohammed var med Ayesh.

Kontanter och underskrifter

Det var endast när hon och hennes familj bodde på Atterbomsgatan tillsammans med Ayesh som de fick kontanter i handen av Raga'a. Hon vet inte om Lotfi fått kontanter från Raga'a. Hon har aldrig skrivit på kvitton som visar att hon fått pengar från Raga'a. Hon känner inte igen några av de underskrifter som återfinns på kvittenser på överlämnade fickpengar eller privata medel till Överförmyndarnämnden. Hon känner inte igen underskrifterna i de kvittensblock som ska visa att hon tagit emot mat- och fick-pengar från Raga'a. Detsamma gäller Lotfis påstådda underskrifter.

6.3.7 Assistansbolagen

6.3.7.1 Elin Salemark

Hon jobbade som kundansvarig på Alma Assistans AB till april 2022. Hon var närmast både kunden och medarbetarna. Hon gjorde scheman, ansvarade för att medarbetarna signerade tidredovisningen i tid och ansvarade för räkningen som skickades till Försäkringskassan. Ayesh började hos Alma Assistans AB som ledsagarkund. Han fick sedan beslut om personlig assistans via Försäkringskassan. Hon har träffat Ayesh några gånger. Det var bland annat ett hembesök hos Ayesh hos Lotfi och Jamila, sen även vid flera tillfällen då Ayesh tillsammans med Lotfi när denne kom upp till kontoret. Försäkringskassans beslut angav att Ayesh skulle få ”dygnet runt-assistans” med viss tid för ”natt-tidsjour-tid”. Alma Assistans gjorde ingen egen prövning av assistansbeslutet. Beslutets antal timmar styr hur många assistenter som behövdes. Det var viss tid som var jour, dvs hon var tvungen att säkerställa att medarbetarna inte jobbade för mycket jourtid enligt arbetstidslagen. I detta fall behövdes cirka fem assistenter.

Uppstartsmöte

Efter att Ayesh beviljades assistans hade hon ett uppstartsmöte där hon träffade tilltänkta assistenter. Raga’a som var god man rekommenderade medarbetare. En medarbetare, Jamila, var redan anställd som ledsagare. De gick igenom schemat, hon presenterade Alma Assistans, arbetssätt, rutiner, schemaförslaget, sjuk- och frisk-anmälan, jourtelefonnummer, kontaktuppgifter, att man i slutet av månaden måste godkänna sin tidrapport, sekretessregler, tystnadsplikten och schemasystemet. Varje assistent fick en ”anställningsmapp” med anställningsavtalet, sekretess, instruktioner om verksamhetssystemet, information om löneutbetalning och deras rutin vid sjuk- och friskänmälan, kontaktuppgifter till alla på kontoret och jourtelefonen. Hon tror inte att hela personalgruppen var på mötet, men hon minns inte vilka som var med. Lotfi, Jamila och Raga’a var i alla fall med och kanske Raga’as bror Mohammed. Mötet var på svenska. Alla som var på mötet kunde svenska. Hon tror att hon pratade med alla på mötet. Hon tror assistenterna blev anställda i samband med mötet. Assistenterna skrev på anställningsavtal, sekretess- och tystnadsplikten. En bilaga innehöll information om tidrapportering men den skrevs inte

under tror hon. De assistenter hon inte träffat utgick hon var lämpliga eftersom Raga'a rekommenderade dem. Det var ganska ovanligt att det fanns en pool med assistenter. Det vanliga var att man behövde rekrytera assistenter. Hon rekryterade aldrig några assistenter. I praktiken var det Raga'a som ordnade personalen. Inför uppstartsmötet hade hon gjort ett schemaförslag som de gick igenom. Innan mötet hade hon pratat med Raga'a om att exempelvis Jamila ville jobba dagtid. En av bröderna jobbade i Stockholm. Schemat var därför tvunget att anpassas efter det, i vanliga fall börjar man kl. 17.00 men de justerade schemat till kl. 19.00 för att det skulle fungera. Hon tror detta skedde i samråd med Raga'a, och inte med brodern. Raga'a sa att Jamila och Lotfi ville jobba så mycket som möjligt. Hon vet att Raga'a också hade ett annat jobb. Hon informerade att de skulle kontrollera sin tidsrapport så den stämde och höra av sig om något var fel. Man godkände sin tidsrapport i slutet av månaden. Schemat var detsamma så länge ingen medarbetare bad om ändring. Ingen av Ayeshs assistenter har någonsin varit sjuk. Det var ovanligt. Passbyten skulle meddelas henne eller via jourtelefonen. Hon har inte sagt till assistenterna att det var tillåtet att byta pass utan att meddela det. Hon har aldrig blivit kontaktad av någon som velat byta pass. Hon har aldrig sagt att "det viktiga är att någon är med Ayesh" och att "passbyten inte spelar någon roll".

Under anställningen har hon haft lite kontakt med Lotfi, Jamila och Raga'a. Lotfi kunde komma till kontoret då och då och be om intyg. Raga'a hade hon främst mail-kontakt med. Övriga hade hon i princip ingen kontakt med. De gånger någon kommit med kvitton för utlägg så har det varit Lotfi, eller hon minns i alla fall inte att hon fått kvitton från någon annan. Assistenter som anställdes efter uppstartsmötet har hon inte träffat. De fick samma anställningsmapp och anställningsinformation hemskickat per post eller digitalt. De införde digitala anställningsavtal som godkändes med BankID. Hon har inte haft någon kontakt med Basma. Hon hade mest kontakt med Raga'a som i sin tur hade kontakt med de andra assistenterna. När desinficeringsmedel och liknande skulle levereras var det bland annat hem till Jamila. Hon tror Ayesh bodde med Lotfi och Jamila i kanske två års tid.

Hembesök

Hon vet inte varför det inte blev mer än ett hembesök på nästan fem år. Det var ganska ovanligt med så få hembesök. Hon hade ansvar för elva andra brukare. De som bodde i Uppsala besökte hon kanske en gång per månad eller varannan månad.

Tidrapportering

Tidrapportering skedde i ett digitalt verksamhetssystem, användaren hade inloggningsuppgifter och kunde se sitt schema. Assistenterna skulle dubbelkolla sin tidrapport och godkänna. Hon minns inte hur man godkände tidrapporten från början, om det bara var inloggningsuppgifter då men senare var det i alla fall med BankID. Hon vet att inloggningssättet ändrades, först var det inloggningsuppgifter för att komma in i systemet. Hon är osäker om det även var för att godkänna tidrapporten. I systemet såg assistenterna sina och andras scheman. Assistenterna såg vilka tider och datum som de jobbat. Assistenterna kunde inte själva ändra sina scheman eller tidrapporter. Det var mycket viktigt att tidrapporterna stämde. Hon skickade dessa till Försäkringskassan och det utgjorde underlag för utbetalningarna. På uppstartsmötet gick de igenom hur viktigt det var att dubbelkolla tidrapporterna.

Ayeshs hjälpbehov

Försäkringskassans beslut klargjorde Ayeshs hjälpbehov och det var så assistenterna fick information om vad Ayesh behövde hjälp med. Beslutet utgjorde grunden för genomförandeplanen. Om hjälpbehovet förändrades skulle medarbetaren eller god man kontakta henne. Raga'a eller Lotfi sa att Ayesh var väldigt orolig nattetid och antydde att Ayesh behövde beviljas fler aktiva timmar under natten.

Brukarpärm

Vid ett hembesök med en kollega fick Ayesh en brukarpärm. Den innehöll delvis samma allmänna information som gavs vid anställningsavtalet; mappen, kontaktuppgifter till kontoret, deras rutin gällande frisk och sjukanmälan. Brukarpärmen innehöll även en del information om

akuta situationer, om brukaren blev akut dålig. Det fanns även vissa blanketter, t.ex. om medarbetaren hade omkostnader i samband med assistansen så kunde medarbetaren få ersättning via kvittoredovisning. Informationen i brukarpärmen var allmän. De brukade lämna frankerade kuvert. Informationen var på svenska.

Raga's roll

Raga'a skrev på avtalet om assistans eftersom hon var god man. Det betydde att Raga'a förde brukarens talan. Raga'a var assistent och god man. Begreppet medarbetsledare betyder att en assistent har ett utökat ansvar, personen kunde ta emot sjukanmälningar. Den kunde ha koll på semesterönskemål. Raga'a hörde alltid av sig angående semestern och hur den skulle förläggas och sa att Ghonaya var vikarie. Om polisen skrivit att hon sagt att Raga'a var medarbetsledare så har hon sagt så. Hon och Raga'a kunde haft samma kontakt ändå, eftersom Raga'a var god man. En god man har inte ansvar för semestern, men det var vanligt att sådana frågor stämdes av med god man eller förälder.

Arbetstiderna, tidsrapporter och assistansräkningarna

Schemat var fördelat på två pass per dygn, ett pass mellan kl. 8.00 till 17.00 och sen kl. 17.00 till 08.00 eller i vissa fall kl. 8.00 till 19.00 och sedan kl. 19.00 till 08.00. All tid var aktiv tid utom jourtiden mellan kl. 00.00 och 06.00. Ingen började sitt arbetspass kl. 00.00. Kvällspassen började kl. 19.00 eller 17.00. En timmes aktivtid motsvarade fyra timmars vänte- eller jour-tid. Assistenterna fick lön för den tid de var schemalagda. Lönen för en jourtimme var 25 till 30 kr medan en aktiv timme var 130 kr. Från kl. 19.00 till 22.00 utgick "kvällsOB" och mellan kl. 22.00 och 6.00 utgick "nattOB". Enligt arbetstidslagen fick respektive assistent jobba högst 50 timmar jour per kalendermånad. Grundschemat som "rullade på" kunde ibland råka överstiga detta. Då "drog" hon ihop sex timmar jour till en och en halv timme aktiv tid. Det var samma sak. Ersättningen var dock olika eftersom aktiv tid gav högre lön. Samtliga assistenter fick lön utifrån tidsrapporterna vilket medförde att felaktiga scheman ledde till felaktiga löner och skatter. Ändringar skedde på medarbetarnas initiativ. Tidsrapporterna skulle bara godkännas om de var korrekta. Alma Assistans IT-system upprättade tidsrapporterna per automatik från schemat. Om en assistent godkände tidsrapporten utgick hon från att personen jobbat de tider som var

schemalagda. För det fall en assistent inte godkände tidrapporten så skickade hon en påminnelse. När Raga'a undertecknade månadssammanställningarna intygade hon att timmarna på räkningen stämde med utförd tid. Assistansräkningarna skickades till Försäkringskassan.

Raga'a bad om att få signera en "tom" månadsräkning i förväg i slutet av 2018. En räkning kunde skapas i förväg månaden innan baserat på de timmar som medarbetarna var schemalagda. Raga'a meddelade att hon inte skulle ha tillgång till skrivare under en period och ville ha räkningarna i förväg. Även om någon assistent blev sjuk behövdes inte en ny månadsräkning upprättas. Sådan sjukfrånvaro skulle bara påverka den enskilda medarbetarens schema. Månadsräkningen innehöll bara antalet timmar utförd assistans. Hon bad Raga'a skriva under tomma månadsräkningar inför hennes sommarsemester 2019. Enda gången Alma Assistans fått information om passbyten var vid ett särskilt möte efter att Försäkringskassan varit på oanmält besök den 24 februari 2020. Hon och verksamhetschefen ville säkerställa att tidrapporterna var korrekta. På det mötet tog assistenterna upp flera byten som skett den månaden. De justerade tidrapporterna utifrån bytena.

Försäkringskassans hembesök 24 februari 2020 och tiden efter

Raga'a ringde henne och sa att Försäkringskassan gjort hembesök och att Ayesh inte var hemma vid hembesöket. Det tyckte inte hon var något konstigt men Raga'a lät uppjagad. Som brukare har man full möjlighet att vara var man vill under en dag. Hennes upplevelse var att hon försökte lugna Raga'a med att det inte var konstigt att en brukare inte var hemma vid ett oannonserat hembesök. En brukare kan vara på stan eller var som egentligen. En annan gång fick hon ett samtal från Försäkringskassan. En kvinna meddelade att en assistent hade varit på sjukhus samtidigt som assistenten utförde assistans och någon hade varit utomlands. Hon fick en sådan chock att hon höll på att kräkas. När hon kom till jobbet satt alla och fikade. Hon kom in och bara grät. Hon känner att hon borde ha gjort bättre. Hon hade inte sett några tecken på att något var fel. Efter telefonsamtalet var det mycket interna möten. Det slutade med att avtalet med Ayesh skulle sägas upp. Hon, Linda, Lotfi, Raga'a och Ayesh hade ett möte. Mötet var inför att de skulle godkänna sina tidrapporter för att säkerställa att det faktiskt var rätt då. De som var på mötet lovade på heder och samvete att det inte varit några förändringar tidigare! Så förutom

de ändringar som gjordes den månaden så lovade Raga'a och Lotfi att allt stämde tidigare månader. Hon trodde på dem, men så här i efterhand känns det hemskt jobbigt. Lotfi ville jobba kvar på Alma Assistans AB trots att Ayesh skulle byta assistansanordnare. Han sa inte det framför Raga'a. Hennes upplevelse var att han var utsatt på något vis men hon vet inte hur. Inga assistenter som heter Bilal, Deker eller Hassan har jobbat hos Alma Assistans.

6.3.7.2 Simon Grbavac

Han grundade Alma Assistans AB och var VD fram till den 1 juni 2021. Alma Assistans var assistansanordnare med tillstånd från IVO och skulle utföra assistans för sina brukare. Alma Assistans hade god tillgänglighet vilket lockade kunder. Alma Assistans la mycket resurser på kundansvariga. Kundansvariga skulle ha tid med sina kunder. De skulle dock inte tränga sig på. De sa upp väldigt många ärenden. Det kunde handla om att assistansen inte utförs så som IVO vill, kränkningar eller annat som de inte kunde acceptera.

Det var den assistansberättigade som köpte assistans av bolaget. Bolaget fick inte pengar från Försäkringskassan. Det fanns inga regler om hur fördelning av pengarna ska ske, men det fanns rekommendationer om andelar. Ayesh var först en ledsagningskund. Han förstod att Ayesh hade ett större hjälpbehov och den gode mannen tyckte att Ayesh behövde mer hjälp. Han rådde alltid personer att söka assistans för det var inte han som fattade besluten. De sökte bara hos Försäkringskassan eftersom Ayesh inte kunde vara själv och hjälpbehovet därmed var omfattande. Det var den gode mannen som skrev på assistansräkningen. Alma Assistans hade ingen särskild roll i relation till Försäkringskassan. De var i kontakt med Försäkringskassan om brukaren skulle söka mer timmar eller liknande. Han var med på hembesöket som Försäkringskassan gjorde. Hembesöket var det viktigaste av allt. Han tror inte det fanns någon tolk med. Den gode mannen var med och svarade på frågorna om hjälpbehovet. Assistansansökan skrivs under av en ställföreträdare, så som god man. Bolaget kunde inte ansöka om assistans åt någon. Försäkringskassan gjorde sedan en omfattande bedömning. Generellt krävdes många intyg och ibland flera besök för att bedöma hjälpbehovets omfattning. Den information han hade om hjälpbehovet kom från Raga'a. Han var med på mötet för att säkerställa att handläggarna inte glömde att ställa vissa frågor. Alma Assistans visste vilket assistansbehov kunden hade utifrån Försäkringskassans beslut. Assistansen skulle utföras enligt beslutet.

Tidredovisning skedde via AiAi. 2015 eller 2016 började Försäkringskassan kräva att under-tecknandet av tidrapporterna skulle ske på heder och samvete med BankID. Innan dess skrev assistenterna under för hand. Det var mycket viktigt att tidredovisningarna stämde. Det var ett jättevanligt problem att assistenterna bytte pass med varandra och i god tro glömde att meddela. I alla samtal så upplyste han om att assistenterna var tvungna att underrätta om passbyten och göra motsvarande ändring i tidrapporten. Alma Assistans var stenhårda med det. De förutsatte att schemat efterlevdes eftersom assistenterna skrev under på heder och samvete. Han skulle inte säga att det var tillåtet att byta pass utan att ändra tidrapporten. Deras ledningssystem och externa kontrollanter gjorde genomlysningar för att säkerställa att det inte förekom någon form av fusk. IVO har gjort inspektion och detta med goda resultat.

Han blev uppringd av den gode mannen, och någon mer, efter att Försäkringskassan började fatta misstankar. Ayesh, två assistenter inklusive god man blev inkallade på möte när oegentligheter med tidrapporterna uppdagades. Personerna sa att de hade bytt pass i god tro och att så skett bara det senaste året. Förut hade Försäkringskassan en "mildare linje" och då var det vanligt att jourtid gjordes om till aktiv tid. Det var en administrativ åtgärd. Idag hade Försäkringskassan inte godtagit det. Han hade kontakt med Försäkringskassan om den dagliga verksamheten, som en service. Den information han uppgett till Försäkringskassan kom från den gode mannen. Han upplyste alltid om att brukaren kunde få assistans i stället för daglig verksamhet. Han har ett minne av att de diskuterade det. Om han minns rätt så var det någon incident med polisen som den gode mannen informerade om och att Ayesh mådde mycket dåligt i samband med den dagliga verksamheten. Det brukade inte bli bra om den dagliga verksamheten ringde Försäkringskassan så han gjorde det. Dagliga verksamheter trodde ofta, felaktigt, att de skulle behöva betala för assistenter som var med på daglig verksamhet. Vid uppsägningen av Ayeshs avtal tipsade han om Humana eftersom det var fråga om rätt till assistans förelåg. Humana hade en stor juristavdelning.

6.3.7.3 Amir Hadavi

Han var kundassistentansvarig på Humana. Ayesh blev hans kund i april 2020 efter att en kollega slutade på Humana. Han pratade med den gode mannen. Han berättade att han skulle ta över assistansen och genomföra en introduktion för alla assistenter. Hans före detta kollega

hade gjort ett schema som assistenterna följde i rapporteringssystemet. Han har inte träffat Ayesh. Ayesh blev kund i mars 2020 för att denne hade slutat som kund på ett annat bolag. Hans före detta kollega hade jobbat med kunden i några veckor innan han tog över. Kollegan slutade för att provanställningen gick ut och inte förlängdes. De som var assistenter var den gode mannen och tre eller fyra till. Det var en kvinnlig släkting och resterande män. Samtliga assistenter var från det tidigare bolaget. Det var primärt den gode mannen han hade kontakt med men kanske även med två män som var assistenter. Beslutet från Försäkringskassan omfattade nog inte assistansnattetid. Oavsett måste assistansen utföras enligt Försäkringskassans beslut. Aktiv tid betydde att man jobbade och gjorde aktiva insatser under hela timmen. Med väntetid menades att assistenten var i beredskap. Det kunde vara när kunden sov och assistenten vakade. Ersättningen för väntetid var en fjärdedel av aktiv tid. Assistenten kunde sova, sträcka på sig, slumra till lite men inte sova djupt under väntetiden. Han tror den gode mannen var arbetsledare. En arbetsledare jobbade i samråd med honom och skulle säkerställa bemanning, vara delaktig i rekrytering och om det skulle beställas hygienartiklar. Arbetsledare utför liknande uppgifter som en kundansvarig och kunde registrera passbyten. Passbyten skulle meddelas. Assisterade attesterade sina arbetade timmar vid månadsskiftet. Efter det attesterade han också. Försäkringskassan begärde att assistenterna attesterade sina tider med privat BankID. De garanterade att de jobbat enligt tidsrapporterna. Även han attesterade och signerade med BankID. Efter det så skickades tidsrapport och assistansräkning till god man för påskrift. Genom underskriften intygade företrädaren att alla angivna pass stämde. Det var inte ovanligt att assistenter inte meddelade byten. Det berodde ofta på slarv. Assistenterna fick helst inte byta pass utan att meddela. De hade en rutin som sa att assistenterna skulle informera. Om de misskötte sig fick de en varning. Försäkringskassan var stenhårda med att tidsrapporterna och assistansräkningarna skulle stämma. Humana förlitade sig på att uppgifterna var korrekta. De kunde ringa och göra stickkontroller. Han pratade med upp till 40 assistenter dagligen. De la upp en samarbetsplan över hur kontakterna skulle ske. De har sagt upp kunder eftersom kunden i fråga inte ville ha tillsyn, då kunde de inte säkerställa assistansen.

6.3.7.4 Momen Al-Khatib

Han var Ayeshs kund- och personalansvariga på Humana AB. Han började på Humana i december 2019. Han var därmed första kontaktperson och säkerställde att Försäkringskassans beslut efterlevdes. Övergången till Humana från Alma Assistans AB gick fort. Försäkringskassan utredde assistenterna och tidrapporternas riktighet. Han vet inte men han antog att Alma Assistans inte uppfyllt sina skyldigheter och att det var ett skäl till att övergången skedde så snabbt. Amir Hadavi var också kundansvarig och tog över kunden efter att han slutade. Amir var ”back-up”. De var alltid två kundansvariga. Han slutade på Humana på grund av svag ekonomi i bolaget. Han och den biträdande chefen träffade Raga’a på kontoret. Det var även ett personalmöte hemma hos Raga’a. Han minns inte vilka som var med, men vanligtvis är det assistenterna och brukaren. Under personalmötet pratade de om hur tidrapporteringen fungerade, hur viktigt det var att byten hanterades korrekt och att han eller personen som ansvarade för bemanningstelefonen skulle informeras om byten. Stort fokus låg på hur byten skulle hanteras. De upprättade en genomförandeplan. Han upprättade förslag på schema. Raga’a sa något om att på Alma Assistans fick de byta med varandra utan att anmäla det till Alma Assistans. Han har inte pratat med Alma Assistans för att ta reda på om det faktiskt var så.

6.3.8 Vårdpersonal

6.3.8.1 Teresa Pålsson

Hon har jobbat med LSS i 20 år och har jobbat på dagliga verksamheten Klockan från 2015 och gör det fortfarande. Hon pratar arabiska och blev kontaktperson för Ayesh. Hon jobbade med Ayesh i ett år. Hon vet inget om Ayeshs diagnoser, det hon vet om Ayesh är genom att ha spenderat väldigt mycket tid med honom. Ayesh ville verkligen vara på den dagliga verksamheten. Ayesh blev glad för att någon pratade hans språk. Ayesh pratade hela tiden. Han tyckte om att sitta och måla. Ayesh var analfabet. Han skrev bokstäverna a, b och c på arabiska och kunde skriva siffrorna ett till fyra. Han kunde säga att han hade två tjejer, en pojke och en fru. Ayesh berättade väldigt många saker. Hon satt med honom i princip hela tiden. Hon vet inte om han förstod eller bara upprepade ord. Ayesh kunde förvandla sig till olika personligheter. Ibland var han en general i armén och hade en mycket stolt hållning. Ayesh sa att han hade tre eller fyra barn och att ”frun kommer snart”. Han flyttade hem till sin fru från sin syster. Ayesh

åkte taxi själv till dagliga verksamheten. De gick på utflykt på dagarna. Ayesh kunde se på bilder och minnas tillbaka. Ayesh hängde upp bilder på väggen med häftmassa och var jätte-
duktig. De städade på den dagliga verksamheten. Hon hade ansvar för toalettstädning. Ayesh
ville hjälpa till. Hon har inte sett någon städa så fint! Ayesh tog över städningen från henne för
han ville inte att hon skulle göra det. Eftersom Ayesh inte kunde läsa svenska så förklarade hon
vad allting var. Hon lämnade honom och Ayesh städade själv. Hon fanns omkring, då kände
han sig trygg. Somliga som inte förstod hans språk upplevde det aggressivt, han hade snabba
rörelser och stark mimik. Ayesh var jättestark och gick jättesnabbt, han var rätt stor. De gick
våldigt långa promenader - Ayesh gick snabbt och var glad! Hon känner värme när hon pratar
om Ayesh. Ayesh var en jättefin person. Ibland grät han. Han berättade att han inte var glad
kvällen innan eller att något gått fel hemma. Ibland sa han ”jag vill flytta hem till dig Teresa!”.
Han hade fika med sig och sa ”jag tar till dig med Teresa” men det var hans mat och inte hennes.
En gång rymde han från den dagliga verksamheten och åkte med bussen. Det var en stor verk-
samhet och många med speciella behov. Han sa att Basma tvingade honom att städa hela hem-
met. Ayesh sa att hans systerson slagit honom. Någon gång sa Ayesh att han varit jättearg och
fått utbrott kvällen innan. Efter ett tag sa systemen eller gode mannen att det var någon bil på
gatan som han slog sönder glaset på, att polisen kom och att Ayesh var på Ulleråker. En sommar
kom Ayesh till henne och visade sina ben som var fulla med blåmärken. Han sa att han blivit
slagen med ett bälte. Hon tog kontakt med en kollega som tog bilder. Hon rapporterade till
chefen Rasmus. De sista två månaderna innan Ayesh slutade hade han humörsvängningar. Han
lyssnade på henne. Han sa att ”jag lyssnar på dig Teresa, för jag tycker om dig och vill inte göra
dig illa!”. Två månader innan Ayesh slutade sa han att ”du kommer att förlora ditt jobb snart!”.
Han trodde att hans assistansbeslut skulle göra henne arbetslös. Han sa att personerna hemma
sagt att han ska vara jobbig och slå henne, men han ville inte det. Ayesh tog av sig bältet och
började jaga henne för att slå. En kollega försökte hålla i Ayesh. Om hon i polisförhör sagt att
Ayesh började slänga massa stolar runt sig så stämmer det. Systemen sa att det var jobbigt hemma
med Ayesh. Ayesh sa att de slog honom. Ayesh slutade för att hans familj ville att Ayesh skulle
ha assistans dygnet runt. Ayesh sa bara vad han upplevde och kunde inte ljuga.

Ayesh åt själv. Han dukade och sköljde av, ställde disken i diskmaskinen. I början trodde de att
de var tvungna att dela maten i mindre bitar till honom. Hon upptäckte att han klarade det själv.

Vid toalettbesöken var det en kollega som gick och torkade Ayesh när han tömt tarmen. Hon vet inte om han skulle klara det själv eller inte. De hade en liten dusch kopplad till kranen och hon började lära Ayesh att använda den. Om hon var bredvid och sa hur han skulle göra så gjorde han det själv. Det gick inte att sitta i ett annat rum än Ayesh, då blev han orolig. Ayesh kunde misstänka saker och ting, om han blir missförstådd kunde han få ett psykiskt utbrott. Ayesh visste att han hade diabetes och visste att han inte fick äta för mycket socker. Ayesh sa att han hade problem med hjärtat och magen. Han sa att Raga'a var hans gode man. På den dagliga verksamheten jobbade de med att lära honom svenska ord. Det ville Ayesh. Han lärde sig säga tack, hejdå, god morgon, kaffe, mat, och toalett. Han var glad och stolt.

6.3.8.2 Anna Hansson

Hon jobbade på Vallby gruppbostad fram till den 1 april 2023, då bodde Ayesh fortfarande där. Hon jobbar på den dagliga verksamhet där Ayesh går. Hon har jobbat inom LSS i 25 år. Ayesh kom till Vallby i juli 2020. På Vallby gruppbostad bodde sex brukare i egna lägenheter. De hade gemensamma måltider. Personalen lagade maten. Brukarna erbjöds olika aktiviteter. Brukarna kunde få hjälp med städning, tvätt och sin hygien. På eftermiddagar och kvällstid var de tre som jobbade. På natten var det en person som jobbade. På dagarna var brukarna på daglig verksamhet. Det fanns personal tillgänglig dygnet runt. Hon visste väldigt lite om Ayesh. Efter att Ayesh kommit fick de veta att han hade en utvecklingsstörning och var lågbegåvad. Hon var Ayeshs kontaktperson och hade kontakt med Ayesh varje gång hon jobbade. Hon jobbade heltid. I början var Ayesh orolig. Ayesh ville försäkra sig om att det var hans boende och han ville inte lämna boendet. Han pratade ganska dålig svenska, men förstod mer under tiden. Han ville sköta duschandet själv men duschade inte så bra. Ayesh åt själv och valde kläder själv men kunde behöva hjälp med att välja kläder efter väder. Ayesh kunde ta på sig kläder med knappar och knyta skosnörena. Det kunde han från början. Ayesh var snäll och hjälpsam. Han ville ta hand om de andra brukarna. Han bjöd de ofta in till sig. Efter ett tag blev Ayesh mer trygg och ville följa med på promenader, spela basket, följa med till gympalokal, badhallen, åka ut och fika, restaurang och på en veckas semester i Danmark. De använde en översättningsapp på telefonen, använde tecken, ritade och visade bilder för att kommunicera med Ayesh. Det gick jättebra. Ayesh lärde sig svenska och kunde säga meningar med fåtal ord. Ayesh var

morgontrött och personalen fick väcka honom. Ayesh behövde påminnelser om att borsta tänderna ordentligt och att han skulle tvätta sig under armarna och underlivet när han duschade. Han kunde raka sig själv. Antingen fick de borsta tänderna på honom, eller påminna honom om att borsta ordentligt. Ayesh lyssnade på instruktioner. Ayesh klarade av att gå på toaletten själv men brukade slänga pappret i papperskorgen. Personalen serverade frukost åt samtliga. Ayesh fick en smörgås och ägg. Ayesh kunde äta lite snabbt och behövde påminnas om att ta det lugnt. Han åt själv. Ayesh var dålig på att skära kött och kyckling, det delade personalen åt honom. Ayesh ville inte ha kniv, men åt med sked eller gaffel. Ayesh kunde använda kniv, men dåligt. Ayesh kunde snegla på grannens mat. I början, under sommartiden. vände Ayesh på dygnet. Han var uppe på nätterna. Han kunde spela hög musik, dansa och klappa händer på nätterna. De bad honom lägga sig igen. Annars la sig Ayesh kl. 23.00.

Ayesh hytte väldigt mycket med fingrarna, gestikulerade och pratade med andra som inte fanns. Han pratade mycket i telefon genom att hålla handen vid örat. Ayesh var inte arg mot andra men hon vet inte om han hörde röster. Ibland var Ayesh glad, ibland arg. En gång slog han en kvinnlig personal över kinden, hon tror det var för att han tyckte kvinnan var lättklädd. Han tyckte inte kvinnor skulle ha shorts och visade det genom att han la handen över ögonen och kom med ett par långa byxor i handen. Oftast var Ayesh glad och hjälpsam. Ayesh rev bort hud på fingrarna. Ayesh var lite lat ibland. På dagliga verksamheten tog de promenader, spelade spel, såg på film, krattade löv och ordnade sysslor som att leverera matlådor. Ayesh ville titta på bilder och att hon skulle berätta vad det var. Ayesh sa ordet på arabiska och försökte upprepa på svenska - det tycker han var jätteroligt! Ayesh trivdes. Ayesh var så där på att städa sin lägenhet själv. Han hjälpte till lite. Han kunde städa med visst stöd men hade ett bristande intresse. Ayesh sa sig ofta bli trött, och att han hade ont i knä, höft, hjärta, axlar, armar men så kunde han plötsligt börja springa. Det verkade bero på dagsform. Det märktes inte att han skulle haft dåligt hjärta. Han kunde gå lika långt som andra på promenader. Hon var med på en hjärtundersökning. Det konstaterades att hjärtfelet inte var sådant som det från början stod att det var. Ayeshs tvillingar hälsade på ganska ofta, även systrarna Basma och Amira, bröderna Taleb och Zacharias var på besök. Det har varit någon annan släkting som kommit och hälsat på. Ibland blev det bråk. Hon känner inte till någon Raga'a mer än att hon läst att Ayesh har en systerdotter som heter det. Ingen annan personal har berättat att Raga'a varit på besök.

6.3.8.3 Jan Eriksson

Han har jobbat inom vård och omsorg i 45 år. Ayesh kom till Vallby under sommaren 2020. Han träffade Ayesh varje dag. Ayesh var orolig i början. Ayesh pratade något som liknande arabiska men tolkar förstod inte. Ayesh pratade till någon Mohammed. De var oroliga för hans psykiska hälsa. Han var med Ayesh till Enköpings lasarett för att förbereda en navelbråcksoperation. Ayesh var jätteorolig. I journalen stod att han hade 15 procents hjärtkapacitet vilket en förnyad hjärtutredning visade var felaktigt. Ayeshs diabetesmedicin stämde inte med hans blodsocker. Diabetesmedicinen togs bort. Hans kost och rörelsemönster kan påverkat. Ayesh promenerade en del. Han blev tryggare på boendet. Ibland upplevdes Ayesh psykotisk eller lida av vanföreställningar, men det var inte så. Ayesh lekte vuxen, låtsades prata i telefon, rökte cigarett och spelade teater. Han har aldrig sett någon som Ayesh. Ayesh uppskattade den dagliga verksamheten. Han har aldrig sett att Ayesh har varit utåtagerande. Ayesh petade nervöst på sina händer. Ayesh skulle inte klara sig helt själv och fick lagom stöd på Vallby. Han tror inte en boendestödjare skulle räcka. Ayesh behövde inte en person med sig hela tiden. Ayesh följde instruktioner. De lärde Ayesh lite svenska. Vid tillfällen kunde Ayesh säga tre-ords-meningar. De gjorde tecken till Ayesh. Han har hört att Ayesh fått besök av någon broder som är läkare, en annan bror och tvillingdöttrar.

6.3.8.4 Ana Maria Parra Sandström

Hon var ansvarig sjuksköterska för Ayesh genom Uppsala kommun från augusti 2015. Hon ansvarade för hanteringen av läkemedel. Detta kunde hon delegera till assistenterna som skulle rapportera och dokumentera läkemedelshanteringen. Assistenterna kunde efter delegering hämta ut Ayeshs läkemedel. Delegeringen krävde en läkemedelsutbildning. Hon träffade Ayesh i samband med att hon hämtade signeringslistor, där patienten dokumenterade läkemedelsadministration. Hon kunde även göra oväntade besök hos patienten. Hennes roll var inte att göra fysiska hälsoundersökningar. I samband med hembesök kontrollerade hon hur det var med patienten, granskade listan och lämnade nya listor. Listorna förvarades i hälsopärmen hos patienten. Assistenterna signerade listorna efter att ha gett patienten läkemedlet. Ayesh bodde nog på flera adresser i Gränby och en adress på Bellmansgatan. Hon var förvånad över att Ayesh bodde i den första lägenheten hon besökte 2015. Det var både möbleringen och storleken som var lyxig på ett sätt som inte gick ihop. Hon träffade honom med en man och en kvinna, som båda

var assistenter och verkade vara i en relation med varandra. Ayesh var aldrig själv när hon träffade honom. Hon har inte träffat Ayesh med någon eller några andra än mannen och kvinnan. Vid uppvisade av bilder ur förundersökningen på Jamila och Lotfi känner hon igen dem som mannen och kvinnan. Hon tror att hon har träffat Ayeshs gode man. Den manliga assistenten träffade hon även på Bellmansgatan tillsammans med Ayesh. Det var en liten lägenhet och stämde mer överens med vad hon förväntade sig. Hon minns inte den andra lägenheten i Gränby. Om det antecknats att hon till polisen sagt att den första adressen var på Albert Engströmsgatan och den andra Atterbomsgatan samt att hon gjorde besök på Bellmansgatan april och maj 2020 så stämmer det. Vid besök på Bellmansgatan sa den manliga assistenten att den kvinnliga assistenten hade tröttnat på att jobba där och skulle hitta något annat jobb. Han undrade om hon kunde vara referens. Hon gjorde besök på dagtid, mellan kl. 7.00 och 14.00.

6.3.8.5 Carina Toll

Hon jobbar som verksamhetschef på Uppsala kommun inom LSS och daglig verksamhet. Under 2014 kom ett besked från biståndshandläggaren att Ayesh skulle vara på daglig verksamhet. En verksamhetssamordnare föreslog en verksamhet. Verksamheten hade tio brukare med olika intellektuella funktionsnedsättning och de ville ta det lugnt. Till skillnad från många andra klarade Ayesh både mat och toalettbesök. De pysslade, spelade musik, la pussel och tog promenader. Ayesh hade svårigheter med språket. Han var väldigt duktig på att klara sysslorna i köket, han ville hjälpa till där. Han var rastlös och orolig, han tyckte inte han blev förstådd i alla lägen. Ayesh tyckte om att bygga lego och spela på en synt. När han var orolig var det ett bra tillfälle att spela på synten. Som chef är hon inte på plats i gruppen. Ayesh klarade mer än de andra i gruppen. De övriga i gruppen var äldre och hade kommit till gruppen för att de behövde lugn och ro. Många hade rullstol eller rullator och det som gick själva behövde ändå stöd och hjälp. Ayesh gick själv. Ayesh hade tendenser till att bli irriterad och arg. Han var aldrig utåtagerande men höjde handen som att han ville slå. Ayesh var orolig för dem som inte var i Sverige. Hon uppfattade det som att det var hans barn. De hade kontakt med systemn till Ayesh. Det var till henne man skulle höra av sig om det var något. Systemn var nog inte god man. Brukarna hade med sig matlåda och om det var något kring det var det systemn man hade kontakt med. Systemn poängterade att Ayesh hade problem med hjärtat samt att han inte fick ta långa promenader utan det skulle vara lugnt och sansat inne i gruppen. Ayesh skulle ta det lugnt fick de höra. Ayesh

tog kortare promenader. Ayesh klarade av- och påklädning själv. Ayesh bodde hos sin syster. Ayesh ville ibland berätta saker, men det blev svårt. Det hände att medarbetaren tog fram en telefon eller iPad med översättningsprogram men det var 2014 så det väl inte alltid det fungerade. Det blev missförstånd. Hon vet inte om Ayesh kunde någon svenska. Ayesh kunde ha svårt att ta instruktioner. Han var ivrig, positiv och glad vid många tillfällen. Det kunde "slå om" när han inte förstod. Då blev han irriterad. Det syntes när han var missnöjd, han var väldigt mörk i blicken då. Hon gjorde iakttagelser av Ayesh under cirka sex månader men var inte på plats varje dag. Vad gäller den dagliga verksamheten fanns det dagar då han trivdes väldigt bra medan han andra dagar var väldigt orolig. Ayesh hade inte behov av assistans under den dagliga verksamheten. Ayesh behövde daglig verksamhet. När en genomförandeplan ska upprättas tar LSS-anordnaren kontakt med anhöriga och medarbetare i gruppen brukaren ska börja i. De fyller i genomförandeplanen. Hon minns inte särskilt mycket om varför vissa saker står i genomförandeplanen. Ayesh åkte taxi själv till verksamheten.

6.3.8.6 Åsa Sävström

Hon var anställd på korttidsboendet Klarbärgsgatan mellan 2016 och 2021. Ayesh var hos dem i cirka två månader under sommaren 2020. Hon jobbade heltid och träffade honom varje arbetspass. Ayesh hade ett eget rum med toalett. Han kom snabbt in i gruppen. Han möblerade om som han ville ha det och de hade ett TV-rum som han gjorde till sitt, han bjöd gärna in på kaffe och te. De åt i det gemensamma köket. På boendet bor fem neuropsykiska personer vars familjer behöver avlastning. Ayesh var där i två månader vilket var längre än vanligt. På eftermiddagen var de tre i personalen, en vaken på natten och två på morgonen. Ayesh pysslade i rummet och hjälpte till att laga maten. Ayesh tyckte om att vara med personalen. Ayesh var hos dem hela dagarna. Ayesh duschade och klädde på sig själv. Det var inte några knappar i hans kläder. Han tog inte emot någon hjälp i den delen eller vad gällde tandborstning. Han kanske inte torkade sig helt ordentligt men annars gick det bra. Han hade inte så mycket kläder att välja på så han behövde ingen hjälp med att välja kläder. Ayesh bara följde med. Kommunikationen med Ayesh var mer kroppsligt, eftersom de inte pratade samma språk. Om hon till polisen sa att de påminde honom om att duscha, borsta tänderna och raka sig och att han gjorde det själv så var det så. Ayesh åt själv. Personalen portionerade upp maten till alla. Ayesh åt med bröd i stället för bestick. Om hon till polisen sagt att han kan skära maten själv, hantera kniv och gaffel

och inte hetsåt så stämmer det. Samma sak gäller om hon sagt att Ayesh kunde vakna och gå upp. Då bad honom gå och lägga sig igen vilket han gjorde. Ayesh var glad och verkade trivas. Han var inte utåtagerande och uppvisade inget självskadebeteende.

6.3.8.7 Anna-Stina Sunden

Hon är sedan 2005 legitimerad psykolog. Hon har gjort en förnyad funktionsbedömning av Ayesh för att bedöma hans förmågor och färdigheter för att leva ett självständigt liv. Detta sker genom skattning av personens förmågor inom olika områden. Det var Åklagarmyndigheten som önskade detta. Initialt tycket hon det var onödigt, eftersom det fanns en utredning från 2014. Förutsättningarna att det ska ske dramatiska förändringar i vuxen ålder är mycket låg. Det skedde inte en ny begåvningsbedömning eftersom Ayesh hade passerat 50 år och därmed inte förväntas förändras. De bedömer inte behovet av assistans. För att bedöma funktionsnedsättningen görs en sammanvägning mellan resultatet på funktionsbedömningen (den adaptiva) och begåvnings testen. Hon har inte träffat Ayesh.

Vid utförandet av den nya funktionsbedömningen hade Ayesh flyttat till ett boende med kompetent personal vilka fyllde i skattningsformuläret ABAS-II. Det är utformat för att bedöma funktionsnivån på personer upp till 19 år men används även för personer som har intellektuell funktionsnedsättning. Det är en välprövad metod. Ett lågt resultat på ABAS-II betyder inte att personen i fråga inte faktiskt kan något, det kan betyda att denne behöver påminnelser. För att få en trea behöver personen utföra uppgiften självständigt.

Skattningen är mellan 0 och 3 samt "troligtvis". Vid 0 saknar personen fysiska eller psykiska förutsättningar att uppvisa färdigheten. Vid 1 har personen egentligen förutsättningar att uppvisa färdigheten men gör det aldrig eller nästan aldrig när så behövs eller utan att behöva påminnelse. Vid 2 har personen förmåga att uppvisa färdigheten och gör det ibland när så behövs eller ibland på eget initiativ eller ibland efter påminnelse. Vid 3 har personen förmåga att uppvisa färdigheten och gör det alltid eller nästan alltid när så behövs utan att behöva påminnelse eller har uppvisat färdigheten tidigare men har nu "vuxit förbi" den åldern när den efterfrågade färdigheten är relevant. Vid "troligtvis" har personen inte observerats i den situationen eller har

inte haft möjligheten att uppvisa färdigheten men en skattning mellan 0 och 3 måste fortfarande väljas. Det kan alltså inte bara stå ”troligtvis”.

Ayesh hade varit på boendet och dagliga verksamheten i veckor eller månader. Formuläret fyll-
des i av kontaktpersonen efter att denne hörts av polis. Formuläret saknade svar i vissa delar
och hon skickade tillbaka det för komplettering. Hon fick in svar på alla frågor. Hon samman-
ställde resultatet, tog del av journalen, samtalade med kollega och pratade med Jan Eriksson.
Hon kom fram till att slutsatsen från 2014 års utredning av Gunilla Maria Olsson stämde.

Ayesh har så låga nivåer att det blir golfeffekter. Instrumentet är utvecklat för att mäta förmågor
som barn kan ha från 5 års ålder och uppåt. Det finns frågor för 19-åringar också så att säga.
Det framkommer förvisso att han klarar av vissa saker, men det är så pass få saker och det är i
nästan samtliga fall så att det behövs påminnelse och vägledning av andra runt omkring. Ayesh
är bättre på praktiska färdigheter så som att hänga upp ytterkläder, torka upp efter sig, men det
kan behövas påminnelse. Han kan duscha och raka sig men kan behöva en påminnelse. Vad
gäller delen om säkerhet, att kunna värna om sig själv och sin hälsa har Ayesh fått flera ”tre:or”
men vid tio av 23 frågor har ”troligtvis” valts. Den delen är därmed inte särskilt tillförlitlig.
Ayesh var ganska ojämn i sina intellektuella förmågor, vad gäller verbala förmågor bedömdes
han på en 5-årigs nivå medan den logiska förmågan knappt motsvarade en 2-årigs.

Alla med svår intellektuell funktionsnedsättning behöver inte personlig assistans. Personen kan
bo på LSS-boende där personal finns tillgänglig. Det är många som har en begåvningsnivå på
denna nivå som bor på LSS-boende.

6.3.9 Grannar

6.3.9.1 Eva Jälevik

Hon har bott på Österängsgatan 12 C sedan 2012. Vid 2020 var hennes grannar på samma
våningsplan en familj bestående av en man, en kvinna och deras son som då var runt 15 år. Det
bodde även en man med någon form av diagnos hos familjen. Hon tror familjen heter något i

stil med Kalbousi. Familjen hade bott där ett par år då. Mannen med diagnos var alltid tillsammans med mannen eller kvinnan. När det visas bilder på Ayesh, Jamila och Lotfi från förundersökningen bekräftar hon att det är dessa personer hon pratar om.

6.3.9.2 Dexter Jälevik Broberg

Han har bott på Österängsgatan 12 C sedan 2012. Lägenhet nummer 1102 är den mittemot deras lägenhet. Familjen i den lägenheten har bott där sedan 2014 och består av en mamma, pappa och en son. Tidigare uppfattade han det som att en nära anhörig till pappan bodde där samt en till son. Den nära anhörige bodde där till 2020. Familjen verkade ta hand om denne för personen var alltid i sällskap med familjen. Det kan även varit en medelålders kvinna i sjaal med två barn som varit tillsammans med personen. Kvinnan hade nog en Nissan micra. Han har sett dem på dagtid. Efter att ha sett bilder på Ayesh, Lotfi och Jamila från förundersökningen bekräftar han att dessa var den anhörige mannen, pappan och mamman. Efter att ha sett bilder på Raga'a och Basma från förundersökningen uppger han att han inte känner igen dem.

6.3.9.3 Iryna Savchuk

Hon bor på Atterbomsgatan 10 sedan 2016 eller 2017. Från det att hon flyttade in till sommaren 2020 bodde en man utan barn i lägenheten mittemot hennes i trappuppgång. Mannen hade besök ibland av andra män. Mannen var tyst och störde inte. Kanske var det en man som kom oftare på besök. Mannen var inte så pratsam och hon såg honom både ensam och i sällskap. Efter att ha sett bild på Ayesh från förundersökningen uppger hon att hon är osäker på om det var mannen som bodde i lägenheten men de ser ut att ha samma ursprung. Hon mindes bättre när hon hördes av polisen och de uppgifterna stämmer. Om hon då sagt att olika grannar bott i lägenheten så stämmer det. Max fem olika har bott i lägenheten mellan 2017 och 2020. En kvinna bodde där 2020. I augusti 2020 hade det bott en konstig man där i cirka sex månader.

6.3.9.4 Linda Welander

Hon bodde på Bellmansgatan 2020, mellan april och oktober tillsammans med Fredrik Kristensen. I lägenheten under var det två lägenheter i en. En utländsk familj bodde där. De satt ofta på uteplatsen och pratade. Fredrik var väldigt intresserad av familjen och det fanns någon motsättning dem emellan som hon aldrig förstod. Hon mindes bättre när hon hördes av polisen i

juli 2020 och då berättade att det var ett äldre par, en Mahmoud som var omkring 35 år och ett yngre tvillingpar som bodde i lägenheten. Hon tror Mahmoud bodde i uthyrningsdelen och att han tog mycket plats och hördes från uteplatsen och att Fredrik störde sig på detta. Fredrik sa att han och Mahmoud tjafsat. Fredrik ville sätta dit familjen i lägenheten och pratade om att det var något lurendrejeri mot Försäkringskassan. De pratade något om anhörigvård, att någon var krigsskadad och behövde vård i hemmet inom personlig assistans. Fredrik hade en främlingsfientlig attityd. En gång pratade de om tidrapportering, det var Mahmoud och någon mer som inte bodde där. En gång pratade de om något förråd som behövde förvaras saker i. En gång var de stressade. Ungefär som att de behövde ta tag i något, likt när en kollega är sjuk och en ersättare ska hittas. I polisförhör har hon sagt att Mahmoud pratade om att någon skulle hyra uthyrningsdelen för att den då blev betald av staten. Han uppmanade att de andra inte skulle berätta något och sa vad de skulle säga och inte säga. Hon tror också att en tjej möjligen skulle vara skriven någon annanstans. Vissa delar av polisförhöret tror hon att Fredrik, som var en kontrollerande person, uppmanade henne att säga.

6.3.10 Övriga

6.3.10.1 Fredrik Strid

Han har jobbat som platschef på Veidekke sedan 2015. Under våren 2020 satt han och Mohammed på huvudkontoret. Han och med Mohammed jobbade tillsammans i ett projekt från september 2021 till sommaren 2022. De hade nästan daglig kontakt då, annars sågs de bara på kontoret och hälsade. Han var inte Mohammeds chef. Arbetsveckan på Veidekke var 40 timmar. Det fanns möjlighet att styra sina arbetstider (flectid) mellan kl. 7.00 och 9.00 på morgonen. Han brukade börja kl. 6.30 och sluta kl. 16.00 eller 16.30. Det fanns inga krav på att anställda skulle vara just på kontoret. I och med pandemin, våren 2020, fick de börja arbeta hemifrån. Innan dess var man antingen på kontoret eller arbetsplatsen. De behövde inte vara på huvudkontoret varje dag. De kunde sitta på platskontoren också. Under våren 2020 satt han och Mohammed på huvudkontoret. Mohammed kom oftast in till kontoret kl. 6.30 och var där hela dagen förutom på lunchen då Mohammed tränade. Han kan inte med säkerhet säga att Mohammed kom in till jobbet kl. 6.30 varje dag. Han har inte sett att Mohammed haft med sig någon till kontoret. Han har inte sett eller hört att Mohammed kommit till jobbet innan kl. 6.30. Om

han till polisen sagt att Mohammed, i november och december 2019, kom in kl. 7.30 så stämmer det. Detsamma gäller att Mohammed, i juni 2020, var på plats runt kl. 7.00 för att Mohammed tröttnat på att vara hemma. Vad Mohammed sagt om att denne spenderat fem procent av sin arbetstid på kontoret i Boländerna och resten på andra platser låter rimligt. Vanligtvis sitter man ute på projekten. Våren 2020 var ett undantag på grund av pandemin.

6.3.10.2 Najib Missaoui

Han känner Lotfi sedan 2010 och de var kollegor på Apcoa/Parkman, Arlanda, från 2015 till slutet av 2020 när de blev arbetslösa. Han har varit hos Lotfi och Jamila när de bodde i Svartbäcken, Almqvist- eller Levertinsgatan och i bostadsrätten på Österängsgatan. Han har hjälpt Lotfi med myndighetskontakter. I början jobbade Lotfi extra på Arlanda. Sista tiden innan Parkman tog över jobbade Lotfi 180–200 timmar i månaden. På Parkman när pandemin kom jobbade de fyra till fem timmar på kvällarna. Lotfi jobbade även som assistent åt Ayesh och hade gjort det redan innan han började på Arlanda. Han har träffat Ayesh hos Lotfi två till tre gånger. Lotfi skötte Ayesh hemma hos Ayesh i dennes lägenhet eller hos Lotfi. När de umgicks var Lotfi alltid med Ayesh. Lotfi hade lite fritid. Det var firman som bestämde vem som fick jobba med Ayesh. Firman drevs av Ismail, hans fru och deras dotter. Lotfi gjorde vad han blev tillsagd och måste ha fått förklaringen på arabiska för att kunna ha förstått. Under 2020 kunde Lotfi begränsad svenska men kunde svara kort på meningar. Under 2015 kunde Lotfi säga hej, hejdå men läsa på svenska var mycket svårt. Det gick inte att, 2015, ge Lotfi instruktioner på svenska. Lotfi är ansvarsfull och pålitlig. Under våren 2020 var Lotfi orolig, för Lotfis fru hade förlorat sitt assistansjobb. Dottern och frun sa att det var brist på jobb. Ayesh var flyttad till Ismails fru som hade en lägenhet med en dörr emellan. Förut hade Ayesh ett ställe som han kunde vara på. Lotfi ville att han skulle följa med till Försäkringskassan som tolk. Lotfi trodde något var fel och att Lotfi skulle bli sparkad. Lotfi mådde dåligt och var i stort behov av jobb, annars skulle Migrationsverket utvisa honom. Lotfi ville ge Försäkringskassan nyckeln så de kunde göra stickprov på natten. Lotfi hade bevis på att Ayesh var ensam på nätterna. Han vet inte vem som tog hand om Ayesh de timmar Lotfi var på Arlanda.

6.3.10.3 Alex Manastireanu

Han jobbar som polis sedan 2014 och som barnutredare sedan 2016. Vid Ayeshs förhör behövdes en barnförhørsledare. Han och kollegor åkte till en lägenhet på Bellmansgatan i juni 2020. Ayesh var som i en egen del, eller lägenhet. Ayesh var glad och vinkade. Han presenterade sig och fick ett hej tillbaka. Han visste att Ayesh inte pratade så mycket svenska och att det behövde bedömas om ett förhör kunde genomföras, med hänsyn till funktionsnedsättningen.

När de skulle gå så han till Ayesh att klä på sig (på svenska) och det förstod Ayesh. Ayesh klädde på sig själv. Ayesh sa att han behövde gå på toa och gjorde det själv. Det gick att kommunicera med honom med lätt svenska och gester. Väl i bilen tog Ayesh på sig bältet och verkade lugn men lite förvirrad. Tolken kom och förklarade att ett blodprov skulle tas. Tolken frågade om Ayesh hade ätit och han sa nej. De satt i förhörsrummet och väntade på försvararen. Ayesh åt en macka. Han minns inte om Ayesh bredde mackan själv. Under väntan fick Ayesh papper och penna och ritade. Ayesh var lugn och glad. Vid tillfällena hade tolken problem med att förstå Ayesh antingen på grund av dialekten eller om det var problem med uttal på grund av sina dåliga tänder. Ayesh kunde svara på vissa frågor, inte andra. Ayesh kunde svara på frågor om sitt boende och vem han umgicks med. Ayesh ville svara på frågor. Ayesh reagerade särskilt på Lotfis namn. Ayesh fick rita under förhöret och tittade ned men när han frågade om Lotfi tittade han upp. Det gjorde han inte annars. Det var den mest genuina reaktionen, att Ayesh tittade upp. Efter förhöret gick Ayesh på toa själv. Han påminde Ayesh om att tvätta händerna. Det fanns inga tendenser till att Ayesh var våldsam eller utåtagerande. Den 16 juli 2020 hördes Ayesh på ett boende. Ayesh kände igen honom och var glad för att se honom. Ayesh visade glatt sitt rum. Ayesh gillade musik och hämtade en högtalare för att spela musik på rummet. På boendet fick han se en mer självständig version av Ayesh som var i sin boendemiljö. Han upplevdes glad och självständig och ville visa sina saker. Ayesh tog initiativ. Ayesh skulle äta lunch när de hört honom. Ayesh gick och hämtade en tallrik, mat och bestick på en bricka.

6.3.10.4 Osama Hamad

Han känner Chadia Baccouche sedan våren 2008. De har umgåtts ganska regelbundet sedan dess. Under 2018 och 2019 jobbade Chadia som personlig assistent. En gång under hösten 2018 var han hos Chadia och då var Ayesh där. Han har träffat Ayesh med Chadia en annan gång

också. Även Lotfi har arbetat som assistent åt Ayesh och han har träffat dem tillsammans flera gånger. Ayesh har åkt i hans bil två gånger. Ayesh har varit väldigt mycket med familjen Baccouche. Han har hört att hela Lotfis familj har jobbat med Ayesh, inte hela Chadias familj men hela Lotfis familj. Han vet inte var Ayesh bodde. Han vet inte om det var tio gånger han träffat Lotfi och Ayesh. Det var flera tillfällen vid moskén som han går till varje fredag.

7 RÄTTSLIG REGLERING

7.1 Personlig assistans och assistansersättning

Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) syftar till att funktionshindrade personer ska få möjlighet att leva som andra. De som omfattas av lagen är enligt 1 § personer med 1) utvecklingsstörning eller autism, 2) begåvningsmässigt funktionshinder eller hjärnskada samt 3) personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande om de är så stora att de förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service. Ett sätt att få detta stöd är genom personlig assistans. Med personlig assistans avses enligt 9 a § LSS stöd som ges av ett begränsat antal personer (personliga assistenter) åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med andning, sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (s.k. grundläggande behov). Enligt förarbetena ska personlig assistans vara förbehållen krävande och i olika avseenden komplicerade situationer, i regel av personlig karaktär (se prop. 1992/93:159 s. 64). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats för andra personliga behov - om dessa inte tillgodoses på annat sätt - t.ex. väntetid eller beredskap på grund av förväntat hjälpbehov. I behovet av assistans ingår dock inte hjälp med städning, inköp och liknande uppgifter eftersom personlig assistans inte ska ersätta hemtjänst (se prop. 1992/93:159 s. 176).

Assistansersättning beviljas för ett visst antal timmar per vecka, månad eller längre tid, högst sex månader. Om de grundläggande behoven understiger 20 timmar per vecka har den enskilde rätt till personlig assistans enligt LSS och det är då kommunerna som prövar ansökan och be-

viljar stöd i form av personliga assistenter eller kostnadsersättning motsvarande skäligen kostnader för sådan assistans, 9 § andra punkten LSS. Om de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per vecka har den enskilde i stället rätt till assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (SFB) och det är då Försäkringskassan som prövar ansökan och beviljar assistansersättning. Av 51 kap. 4 § SFB följer att assistansersättning endast lämnas under förutsättning att den används för köp av personlig assistans eller kostnader för personliga assistenter. Rätten till assistansersättning omprövas om väsentligt förändrade förhållanden har inträffat.

En ansökan om förmån ska enligt 110 kap. 4 § andra stycket SFB innehålla de uppgifter som behövs i ärendet och ska vara egenhändigt undertecknad. Uppgifter om faktiska förhållanden ska lämnas på heder och samvete. Ansökan ska innehålla de uppgifter som behövs i ärendet och vara egenhändigt undertecknad av brukaren eller dennes ställföreträdare (exempelvis god man eller förvaltare). Ett ombud (t.ex. företrädare eller annan på ett assistansbolag) kan inte ansöka om assistansersättning, däremot lämnar denne uppgifter om faktiska förhållanden på heder och samvete, 110 kap. 5 § tredje stycket SFB. Regelverket kring assistansersättning är komplicerat och det kan vara svårt för den enskilde att överblicka vilken information som Försäkringskassan behöver i en ansökan. Den sökande har därför alltid rätt att korrigera sin ansökan under ärendets gång (se prop. 2008/09: 200 s. 151 ff).

Assistansersättning lämnas med ett schablonbelopp per timme. Assistansersättning betalas ut till den assistansberättigade brukaren. Försäkringskassan kan dock besluta att ersättningen ska betalas till annan i vissa fall. Bland annat kan Försäkringskassan på begäran av den assistansberättigade besluta att ersättningen ska betalas till kommunen eller till någon annan som enligt 23 § LSS har fått tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg (IVO) att bedriva verksamhet med personlig assistans, dvs. vanligtvis det assistansföretag som brukaren har anlitat. Enligt förordningen (1993:1091) om assistansersättning får Försäkringskassan meddela ytterligare föreskrifter om bl.a. beräkning av assistansersättning, om utbetalnings- och avräkningsförfarande och om den försäkrades uppgiftsskyldighet vid hans eller hennes redovisning av assistanskostnader. Sådana föreskrifter fanns tidigare i Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 1993:24) om assistansersättning och sedan den 1 oktober 2016 i Försäkringskassans föreskrifter (FKFS 2016:4) om assistansersättning. Av föreskrifterna framgår bl.a. att när en enskild köper assistans

av en assistansanordnare ska avtalet lämnas in till Försäkringskassan. Arbetsgivaren eller uppdragsgivaren ska därefter för varje månad redovisa uppgifter om antalet utförda assistanstimmar på blankett enligt fastställt formulär TIDSREDOVISNING (FKF 3059) för varje personlig assistent. Av föreskrifterna framgår att även arbetsgivaren ska underteckna tidredovisningen. Enligt Försäkringskassans vägledning Assistansersättning visas därmed dels att det är arbetsgivaren som lämnat uppgiften, dels att det som assistenten har intygat på tidredovisningen är korrekt utifrån det som arbetsgivaren kan förväntas känna till om assistenternas arbetade tid utifrån sitt ansvar som arbetsgivare eller uppdragstagare. Därefter ska en sammanställning göras och redovisas till Försäkringskassan enligt fastställt formulär RÄKNING - ASSISTANSERSÄTTNING (FKF 3057) vid slutet av varje månad. Formuläret för räkningen innehåller bl.a. utrymme att fylla i redovisning av antal timmar utförd assistans, eventuell sjukhusvistelse och om assistenter utanför EES har anlitats. Denna räkning ska sedan undertecknas av brukaren eller ställföreträdare för denne som därvid försäkrar på heder och samvete att uppgifterna är riktiga och fullständiga. I Försäkringskassans beslut om att bevilja personlig assistans erinras även om att sökanden är skyldig att anmäla om de förhållanden som denne lämnat i ansökan ändras, t.ex. om man inte längre behöver lika mycket assistans. Vidare anges att Försäkringskassan regelbundet kontrollerar om den som får en ersättning har rätt till den och att Försäkringskassan t.ex. kan kontakta andra myndigheter för att kontrollera om lämnade uppgifter är korrekta.

Utöver aktiv assistans, som utförs för att tillgodose assistansberättigades grundläggande behov kan personlig assistans även beviljas för väntetid och jour. Med tid för jour avses tid under vilken den personlige assistenten inte utför en aktiv arbetsinsats men finns till förfogande i den funktionshindrades omedelbara närhet. Tid för beredskap avser tid då assistenten i stället finns till förfogande på någon annan plats, exempelvis i sitt hem. En timmes väntetid anses motsvara en fjärdedels assistanstimme och en timmes beredskap anses motsvara en sjundedels assistanstimme.

Den försäkrade eller den som för den försäkrades räkning tagit emot assistansersättning ska utan uppmaning betala tillbaka sådan ersättning som inte har använts för köp av personliga assistans eller för kostnader för personliga assistenter, 51 kap 20 § SFB. Försäkringskassan (eller Pensionsmyndigheten) ska besluta om återbetalning av ersättning om den försäkrade eller

den som annars har fått ersättningen, har orsakat att ersättningen har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp genom att lämna oriktiga uppgifter eller underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet. Detsamma gäller om ersättning i annat fall har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och den som fått ersättningen har insett eller skäligen borde ha insett detta, 108 kap. 2 och 9a §§ SFB.

7.1.1 Försäkringsspecialisten Emmelie Perssons uppgifter

Emelie Persson har i sitt vittnesmål lämnat bl.a. följande kompletterande upplysningar.

Hon jobbar på Försäkringskassan i Lund och stöttar handläggare och beslutsfattare i deras ärenden. Hon fattar inte några egna beslut. Hon är specialist på försäkringsärenden om rätten till assistansersättning.

Ansökningsprocessen för LSS

Försäkringskassan tar emot ansökningar om LSS på två sätt, dels att den enskilda själv skickar in en skriftlig ansökan, dels genom anmälan från kommunen. Kommunen ska anmäla till Försäkringskassan när de misstänker att en person har rätt till personlig assistans. Försäkringskassan ansvarar för en persons grundläggande behov om det är mer än 20 timmar per vecka och kommunen ansvarar för dem som har behov av ett lägre antal timmar.

Efter att en ansökan skickats in görs först grundläggande kontroller, som att kontrollera att ansökan är underskriven av en behörig person. Detta är den enskilde, ställföreträdare eller vårdnadshavare. Handläggaren utreder sedan försäkringstillhörigheten och åldern på brukaren. Handläggaren kontrollerar också att personen inte är boende på gruppbostad eller vistas på institution. De medicinska underlagen som också behövs i samband med anmälan eller ansökan går också igenom. Det är vanligt att ha utredningssamtal med vården för att komplettera underlagen. Efter att underlaget konstaterats komplett bedöms om personen tillhör personkretsen.

De grundläggande behoven behöver utredas, vilket skiljer Försäkringskassan och kommunen åt. Dessa behov handlar om integritetsnära behov så som personlig hygien, på- och avklädning, kläder närmast kroppen, mat och dryck till munnen och att kunna kommunicera med en tredje

person. Innan 2023 fanns även ett grundläggande behov som handlade om ”annan hjälp som förutsätter ingående kunskap”. Detta handlade om aktiv övervakning eller tillsyn på grund av att personen var utåtagerande och riskerade att skada sig själv eller andra, föremål eller helt var ur stånd att sköta sina grundläggande behov. Sedan 2020 är även andning ett grundläggande behov.

Om de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per vecka bedöms även andra personliga behov. Om så är fallet kan personen även få personlig assistans för andra personliga behov [änd grundläggande behoven], så som att träna, sköta hushållet, delta vid fritidsaktiviteter, sköta hälsan och besöka vårdcentral. Försäkringskassan kan också bevilja väntetid då personen har assistans under natten, men utan att någon aktiv insats utförs.

Grunden för personlig assistans är att det är ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer. Det ska skilja sig från punktinsatser och hemtjänst. Den som behöver det ska ha en stor och varaktig funktionsnedsättning.

För att assistans på natten ska ses som ett grundläggande behov så krävs det också att brukaren behöver aktiv tillsyn pga. utåtagerande beteende. Oftast sover den försäkrade. Då är det mycket ovanligt att Försäkringskassan beviljar assistans för grundläggande behov på natten. Det är ovanligt att assistans för aktiv tillsyn beviljas på natten. Vanligare är att personen beviljas assistans för väntetid i stället, vilket innebär att assistenten är tillgänglig i väntan på ett hjälpbehov.

Man kanske behöver hjälp med att gå på toaletten, som är ett grundläggande behov, på natten. Aktiv assistans är det men inte tiden däremellan. Då kan man säga att det är väntetid och kravet på väntetid är att assistenten befinner sig i den enskildes närhet. Väntetid kan inte beviljas för dagtid, utan det rör sig om hel dygnsvila. Assistans brukar ske i hemmet och det är där assistenten ska vara. En timmes väntetid motsvarar en fjärdedels assistanstimme.

För hjälpbehov med fritidsintressen ska det ska vara en kvalificerad hjälpinsats. Den enskilde ska vara delaktig i den hjälp som ges. Assistans är inte hemtjänst. Insatserna ska göras med den enskilde, inte åt den enskilde och insatsen ska påverkas av den enskildes närvaro. Det kan vara

så att Försäkringskassan bedömt att den aktiva tillsynen är ett aktivt behov och täcker hela dagen, då behöver inte Försäkringskassan bedöma de personliga.

Medicinska underlag

Det finns inget krav på att underlaget ska innehålla läkarutlåtande, men det ska finnas tillgång till medicinska uppgifter. Handläggaren kan inte bedöma personkretstillhörigheten utan dessa uppgifter. Det behöver inte vara en särskild blankett men ska finnas uppgifter om diagnos, funktionsnedsättning och aktivitetsbegränsningar samt vilka svårigheter en person har till följd av sin funktionsnedsättning. Vidare är det krav på att funktionsnedsättningen är varaktig. Försäkringskassan behöver därför uppgifter om prognos. Handläggaren behöver också uppgifter om huruvida det finns sjukvårdande insatser.

Prognosen ska vara intygat av en läkare. Aktivitetsbegränsningar kan inhämtas via annan vårdpersonal; arbetsterapeut, psykolog, kurator, kommun där det finns insatser i form av daglig verksamhet, skola m.m. Man gör olika i olika ärenden och man försöker i möjligaste mån få in objektiva bedömningar. Det finns inget formkrav på uppgifterna. Diagnosen, prognos och funktionsnedsättningen ska vara intygat av läkare.

Begränsningar i vardagen kan inhämtas från olika håll – anhöriga kan ibland konsulteras när hjälpbehovet utreds. Det är vanligt med utredningssamtal tillsammans med god man och anhöriga. Handläggarna ska beakta uppgifter från anhöriga med försiktighet och måste värdera uppgifterna. Ambitionen är att underlaget ska innehålla uppgifter även från andra aktörer har lämnat objektiva uppgifter. En läkare kan kanske inte alltid iaktta de svårigheter som finns och därför behövs fler källor.

Det ska finnas en logisk förklaring till hjälpbehoven utifrån funktionsnedsättningen och diagnosen. En diagnos i sig är inte tillräcklig för att bli beviljad assistans. Det kan dock vara tillräckligt för att tillhöra personkretsen. Personkretsen i sig är inte styrande i bedömningen [om och hur mycket assistans som ska beviljas] utan det är funktionsnedsättningen som kan förklara hjälpbehovet.

Utredningssamtal

I regel bestämmer Försäkringskassan vem som ska lämna uppgifter om brukaren. Försäkringskassan brukar försöka styra vem som är med på utredningssamtalet. Man vill inte ha för många närvarande. Det är mycket känsliga uppgifter som lämnas. Ställföreträdare och ombud brukar vara med. Försäkringskassan ställer frågorna. Utredningssamtalet kan ske genom hembesök och då kan fler vara med än vad man räknat med. Det är svårt att beskriva ett regelrätt utredningssamtal eller hembesök. Brukaren brukar också vara med i möjligaste mån. Man vill involvera brukaren, träffa den som ansöker om ersättning och bilda sig en egen uppfattning. Aktivitetsbegränsningarna kan bedömas delvis genom att träffas. Utredningssamtalen kan genomföras via telefon, vilket är vanligare nu för tiden. Förr var det mycket hembesök.

ADL-bedömning

ADL är en bedömning som utförs av en arbetsterapeut. Det kan se olika ut. Det är en beskrivning av svårigheter den enskilda har i vardagen. Det kan göras enligt observation, där en arbetsterapeut besöker brukaren, iakttar och ser hur vissa moment går till. De kan också göras via intervju, med viss försiktighet med vem som lämnar uppgifterna. Vid en ADL-bedömning måste handläggaren också värdera – på vilket sätt är bedömningen utförd.

Efter att Försäkringskassan beviljat assistans

Försäkringskassan ska handlägga, bedöma och besluta, men även betala ut assistansersättning. Försäkringskassan anordnar ingen assistans. Det är den enskilde eller ställföreträdaren som anlitar en assistansanordnare. Försäkringskassan behöver få avtalet mellan brukaren och assistansanordnaren, namn på assistenter och information om utförd assistans, via tidredovisning och räkning, för att göra utbetalning. Försäkringskassan beviljar ett antal timmar per vecka. Assistansersättningen betalas ut i efterskott. Brukaren har sex månader och ett antal timmar som får användas ”fritt”.

Tidredovisning, assistansräkning, m.m.

Det är två olika dokument. Tidredovisningarna kommer från assistenten som ska intyga sin arbetade tid. Assistenten skriver upp vilka tider denne arbetat och intygar att så skett. Tidredovisningen (som sker i en förutbestämd blankett) lämnas till uppdragsgivaren, dvs anordnaren, som ska intyga att detta stämmer. Sen ska dessa tidredovisningar sammanställas och det görs på en räkning – också en fastställd blankett. På räkningen läggs all redovisad assistans ihop. Försäkringstagaren eller ställföreträdare intygar att de uppgifter som redovisats stämmer på heder och samvete.

På tidredovisningen finns inget krav på att underteckna på heder och samvete, men man intygar. Assistenten signerar digitalt via BankID, men det kan vara olika tidrapporteringssystem. Det kan även vara undertecknat för hand. Tidredovisningen gäller både antalet timmar och klockslag, dag och allt annat som framgår av blanketten. Assistenten skriver in sina timmar och skriver på, anordnaren intygar och skriver också under och sedan kommer det till Försäkringskassan.

Räkningen fylls i av den som är beviljad assistans. På räkningen framgår att man kontrollerat att de tidredovisningar som inges är korrekta och att den assistans som uppges har utförts. Man skriver i hur många tidredovisningar som medföljer som bilagor. Försäkringskassan gör en kontroll av uppgifterna genom att kontrollera att behörig person undertecknat räkningen och att tidredovisningarna stämmer med summeringen. På räkningen ska framgå om man varit i skola, om man utfört assistans på daglig verksamhet samt om man vistats på sjukhus. Vid namnunderskriften står att uppgifterna lämnas på heder och samvete och att man kan göra sig skyldig till brott. Det är inte lika tydligt på tidredovisningarna, där står bara intygar.

Försäkringskassan har ingen tillsyn över assistansbolagen – det är IVO. Anordnaren är arbetsgivaren för assistenterna, ska ha insyn i hur assistansen utförs och brukarens hjälpbehov. Såvitt hon vet finns det inget krav på att anordnaren ska utbilda assistenterna om hur man korrekt fyller i tidrapporterna men det ligger i arbetsgivaransvaret eftersom anordnaren även intygar att uppgifterna är korrekta i möjligaste mån. Det är ett stort arbetsgivaransvar och en stor ersätt-

ning. När handläggarna fått in avtalen kontrolleras att anordnaren har tillstånd från IVO. Assistansersättningen betalas ut till anordnaren. Timbeloppet innehåller lön till assistenter samt administrativa kostnader, kostnader för assistenternas utbildning, arbetsplatsträffar, assistansomkostnader så som toalettpapper, handskar och om den försäkrade går på bio kan finnas kostnader för assistenten. Den största posten är löner till assistenter. För att kunna betala ut till en anordnare krävs avtal och begäran om betalningsmottagare samt information om assistenterna; att de är över 18 år, bor inom EU och även om de är närstående. Försäkringskassan kan fatta administrativa beslut om utbetalningsstopp för assistansbolag. Det kan bero på att personer i bolaget är polisanmälda eller att det finns stora återkrav.

Försäkringskassan ansvarar för utbetalning av ersättning. Detta sker retroaktivt sedan maj 2017. Innan maj 2017 tillämpades förskottsbetalning vilket betydde att brukaren fick ett preliminärt belopp inom den aktuella sexmånadersperioden. Brukaren fick samma preliminära belopp varje månad. Det skedde sedan en avstämning efter sex månader för att se hur man hade använt sin assistansersättning. Om förskottsbetalningen inte stämde beslutades om återkrav. Det kallades avräkning var sjätte månad.

Att ansöka om assistans flera gånger

För varje ansökan går handläggaren igenom försäkringshistoriken. Denna innehåller uppgifter kopplat till andra förmåner och tidigare beslut om assistans. Olika beslut om assistans för olika år kan bero på att Försäkringskassan fått in andra uppgifter och medicinska underlag. Det kan vara uppgifter från anhöriga, men bedömningen ska grunda sig på medicinskt underlag. Det är mycket ovanligt att göra väldigt olika bedömningar baserat på anhörigas uppgifter.

Närstående och hembesök

Det är reglerat att Försäkringskassan kan göra hembesök. Om brukaren har närstående assistenter kan även kommunen göra tillsynsbesök. Oftast sker hembesöket hos brukaren. Det kan också ske på brukarens arbetsplats eller som ett personligt besök hos Försäkringskassan. Det är Försäkringskassan som styr hur samtalet ska gå till och den enskilde ska få vara delaktig.

7.2 Bidragsbrott och bedrägeri

Bestämmelser om bidragsbrott finns i bidragsbrottslagen (2007:612) och bestämmelser om bedrägeri finns i 9 kap. brottsbalken. Bestämmelserna om bidragsbrott har företräde framför bestämmelserna om bedrägeri enligt grundsatsen om *lex specialis*. Det innebär att bidragsbrottslagen – om den är tillämplig – ska tillämpas i stället för bestämmelserna om bedrägeri. Bidragsbrottslagen gäller för sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål (ekonomiska förmåner) som enligt lag eller förordning beslutas av bl.a. Försäkringskassan eller kommunerna.

Att de förmåner som omfattas av lagen ska avse personligt ändamål innebär att förmånerna ska betalas ut för enskilda individers privata bruk. Förutsättningarna för bidragsbrott är att personen har lämnat oriktiga uppgifter eller inte anmält ändrade förhållanden som han eller hon är skyldig att anmäla enligt lag eller förordning, och att personen på så sätt har orsakat en fara för att en ekonomisk förmån felaktigt betalas ut eller betalas ut med ett för högt belopp. Det krävs att faran är konkret, och med det avses i detta sammanhang att den oriktiga uppgiften sannolikt inte skulle upptäckas vid den normala rutinmässiga kontroll som Försäkringskassan eller kommunen utför (prop. 2006/07:80 s. 96). Straffskalan för bidragsbrott är fängelse i högst två år. Om ett bidragsbrott bedöms som grovt, var den tillämpliga straffskalan fram till den 1 januari 2020 fängelse lägst sex månader och högst fyra år. Den 1 januari 2020 höjdes maxstraffet till fängelse i sex år. Vid bedömningen om ett bidragsbrott är grovt ska det särskilt beaktas om brottet har rört betydande belopp, om den som begått brottet har använt falska handlingar eller om gärningen ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning. I samband med lagändringen den 1 januari 2020 ändrades lagen så att det klart framgick att lagen även omfattade sådana bidrag som avser en enskild person, men som betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde.

Bidragsbrottet är konstruerat med ett farerekvisit. Det innebär att brottet fullbordas redan när den oriktiga uppgiften lämnas till en myndighet eller när en anmälningsskyldighet åsidosätts under förutsättning att det medför den fara som krävs (se prop. 2006/07:80 s. 95).

Förutsättningarna för normalfallet av bedrägeri är att en person medelst vilseledande har förmått någon till handling eller underlåtenhet, och att handlingen eller underlåtenheten har inneburit vinning för gärningsmannen eller annan och skada för den vilseledde eller någon i vars ställe denne är. Straffskalan för bedrägeri är densamma som straffskalan för bidragsbrott, dvs. fängelse i högst två år. Om ett bedrägeribrott är grovt, är straffskalan i stället fängelse lägst sex månader och högst sex år.

8 DOMSKÄL

8.1 Utgångspunkter för tingsrättens prövning m.m.

Målet handlar i grunden om Ayesh Abusulttan, beviljandet av assistansersättning och utförandet av den personliga assistansen. Tre personer - Mohammed El Harbiti, Raga'a El Harbiti och Chadia Kalboussi Baccouche – är åtalade för grovt bedrägeri alternativt grovt bidragsbrott. Åtalet mot Chadia Kalboussi Baccouche har lagts ned under huvudförhandlingen. Basma Soultan är åtalad för medhjälp till grovt bedrägeri alternativt grovt bidragsbrott. Raga'a El Harbiti är även åtalad för grov trolöshet mot huvudman – med Ayesh Abusulttan som målsägande – och urkundsförfälskning.

När det gäller åtalet mot Raga'a El Harbiti för grovt bedrägeri alternativt grovt bidragsbrott är det egentligen fråga om två gärningspåståenden: dels att hon vid ansökan om assistansersättning lämnat oriktiga uppgifter, dels att hon i tidredovisningar och månadssammanställningar lämnat felaktiga uppgifter. Tingsrätten kommer att behandla dessa båda frågor i skilda avsnitt. Även åtalet för grov trolöshet mot huvudman och urkundsförfälskning kommer att behandlas i eget avsnitt. Detsamma gäller åtalet mot Chadia Kalboussi Baccouche respektive mot Basma Soultan.

Tingsrätten kommer efter prövningen av skuldfrågorna att gå in på rubriceringsfrågan. I det avsnittet kommer tingsrätten också att gå in på frågan om systematik och planering. Den frågan har också viss betydelse för frågan om Basma Soultans skuld.

Straffvärde och påföljd behandlas i ett avsnitt och det gäller även frågan om skadestånd och kvarstad. Slutligen behandlas beslag och ersättningsfrågor i ett eget avsnitt.

Innan bedömningen av skuldfrågorna finns skäl att göra inledande anmärkningar gällande bevisvärdet av vissa utsagor.

8.1.1 Lotfi Kalbousi och Jamila Baccouche

Den bild som åklagaren presenterat är att Lotfi Kalbousi och Jamila Baccouche har utnyttjats och varit en förutsättning för brottens genomförande. Åklagaren har därför fäst stor vikt vid vad de har berättat.

Lotfi Kalbousi och Jamila Baccouche var tidigare misstänkta. På grund av släktskap med Chadia Kalboussi Baccouche har de inte avlagt ed (åtalet mot Chadia Kalboussi Baccouche lades ned efter att Jamila Baccouche och Lotfi Kalbousi hörts).

Vid förhören med Jamila Baccouche och Lotfi Kalbousi och även Chadia Kalboussi Baccouche har de i viss utsträckning – när det gäller Lotfi Kalbousi i stor utsträckning - lämnat uppgifter om de tilltalades handlande. Det finns enligt tingsrätten skäl att bedöma dessa uppgifter med försiktighet, på ungefär samma sätt som man ser på uppgifter från en medtilltalad och av samma skäl. Det kan ofta finnas skäl för en medtilltalad att försöka minska sin egen skuld genom att lägga ansvar på någon annan tilltalad. Det kan också finnas motsättningar mellan de tilltalade, som rätten inte känner till, som kan påverka uppgiftslämnandet.

8.1.2 Ayesh Abusulttan

När det gäller Ayesh Abusulttan har han inte hörts under rättegången. Åklagaren har i stället åberopat ett videoförhör med honom, till styrkande av att Mohammed El Harbiti, Raga'a El Harbiti och Basma Soultan gjort sig skyldiga till de åtalade gärningarna. Alex Manastireanu, som ledde förhöret, har uppgett att det gick att kommunicera med Ayesh och att han kunde svara på vissa frågor. För tingsrätten framstår emellertid svaren som mycket osammanhängande och bitvis obegripliga. Förhöret har enligt tingsrätten ett mycket lågt bevisvärde i förhållande till bevistemat. Dock ger videoförhören om inte annat en bild av Ayesh Abusulttan som person och ger stöd åt han har ett hjälpbehov.

8.2 Har Raga'a El Harbiti lämnat oriktiga uppgifter i ansökan om assistansersättning?

Åklagaren har under båda åtalpunkterna påstått att Ayesh Abusulttan inte har haft rätt till assistansersättning. Påståendet är i sig grundat på två påståenden: 1) assistans har inte utförts och redovisats enligt gällande regelverk; 2) Ayesh Abusulttans hjälpbehov har inte varit av den digniteten att det berättigat till assistans. Det är också så Försäkringskassans beslut från den 4 september 2020 att dra in assistansersättningen är uppbyggt. Själva gärningspåståendet i denna del är dock att Raga'a El Harbiti i ansökan om assistansersättning har lämnat överdrivna eller helt felaktiga uppgifter om Ayesh Abusulttans hälsotillstånd och att han har varit i omfattande behov av omvårdnad och tillsyn. Det är därmed detta tingsrätten har att pröva.

Som tidigare nämnts kom Ayesh Abusulttan till Sverige den 6 januari 2011. Kort efter ankomsten till Sverige, den 12 januari 2011, sökte han akut sjukvård. I sjukjournalen antecknades att Ayesh Abusulttan hade fått hjärtsviktsbehandling i Palestina och att han kom till akuten på grund av buksmärta. Under status antecknades att han tidigare hade drabbats av hjärtinfarkt. Ayesh Abusulttan skrevs in på sjukhusavdelning den 13 januari 2011. Under rubriken pågående hälsoproblem antecknades "lätt utvecklingsstörning" och under aktuellt hälsotillstånd "Andningsbesvär. Andfåddhet vid lätt ansträngning. Ont under höger arcus". Det antecknades också att systemen fanns med på avdelningen för att tolka. I vårdplanen för Ayesh Abusulttan antecknades att han behöver "hjälp med på/avklädning, tvättning". Ayesh Abusulttan skrevs ut från sjukhuset efter åtta dagar. I journalen antecknades bl.a. att hjärt-eko visade uttalad hjärtsvikt med LVEF (left ventricular ejection fraction) på mindre än 15 procent.

Av sjukjournalen framgår att Ayesh Abusulttan därefter, fram till januari 2014, aktualiserades inom sjukvården (innefattande habiliteringen), genom besök eller via telefon, vid cirka 25 olika tillfällen. Vid ett av dessa tillfällen – den 3 juli 2011 – var det en "Rashaid El-Harbiti" som kontaktade vårdcentral. Annars är det Basma Soultan som kontaktat sjukvården eller följt med Ayesh Abusulttan dit.

Den 8 januari 2014 kontaktades vårdcentralen av en anställd vid assistansbolaget Annas assistans som önskade ett läkarintyg till en ansökan om personlig assistans för Ayesh Abusulttan. Den 9 januari 2014 besökte Ayesh Abusulttan, Basma Soultan och Raga'a El Harbiti "Habiliteringen Uppsala län" efter remiss från Uppsala kommun.

I ett intyg av den 28 januari 2014, utfärdat på begäran av "familjen" uppgav distriktsläkaren Aleksander Bakall att Ayesh Abusulttan hade en tydlig utvecklingsstörning och att han var helt beroende av stöd för sin dagliga livsföring. I intyget angavs att Ayesh Abusulttan hade hjärtsvikt, diabetes och högt blodtryck.

Psykologen Gunilla Maria Olsson uppgav i ett utlåtande den 10 februari 2014 att Ayesh Abusulttan hade en svår psykisk utvecklingsstörning, att han kunde bli orolig ibland och även arg men aldrig uppträdde våldsamt och att det största problemet bestod av ett ständigt behov av tillsyn och hjälp i vardagslivet. I utlåtandet angavs också att Ayesh Abusulttan i första hand var i behov av en daglig verksamhet.

Aleksander Bakalls intyg och Gunilla Maria Olssons utlåtande fanns med som underlag vid Försäkringskassans prövning av Ayesh Abusulttans första ansökan om assistansersättning. Den ansökan avslogs med hänvisning till att Ayesh Abusulttans grundläggande behov inte översteg 20 timmar i veckan utan bedömdes uppgå till 8,07 timmar i veckan.

För resterande del av 2014 finns ytterligare ett antal kontakter med sjukvården redovisade i journalen. Vid besök på vårdcentral är det huvudsakligen Basma Soultan som följt med Ayesh medan kontakterna med habiliteringen företrädesvis har skötts av Raga'a El Harbiti.

Under 2015 skedde ytterligare vårdkontakter, bl.a. den 18 april, då Ayesh Abusulttan av polis fördes till akutmottagningen för vuxenpsykiatri med anledning av problem som ska ha uppstått efter att Ayeshs hustru och hans barn kommit till Sverige och Ayesh reagerat på detta. Raga'a El Harbiti var med vid tillfället och ska enligt vad som antecknats ha tolkat samtalet. Under juli 2015 skedde ytterligare kontakter med psykiatrin, bl.a. med anledning av en händelse som tingsrätten redogör för nedan, under rättegången benämnd "lastbilsincidenten".

Från 2016 finns relativt få anteckningar om vårdkontakter i journalen.

Den andra ansökan om assistansersättning gavs in i juni 2015. Till ansökan bilades bland annat ett läkarutlåtande av Aleksander Bakall den 15 juli 2015. I utlåtandet angavs att Ayesh Abusulttan bl.a. hade en svår psykisk utvecklingsstörning, hjärtsvikt och diabetes. Vidare angavs att Ayesh Abusulttan behövde aktiv daglig tillsyn eftersom han inte kunde sköta sin medicinering och var benägen att skada sig själv eller andra människor. Därtill fanns också en ADL-bedömning som gjorts av arbetsterapeuten Terese Alexandersson den 23 juni 2015. Den grundades på intervju och iakttagelser i Ayesh Abusulttans hem samma dag. Utöver Ayesh Abusulttan och arbetsterapeuten var Hidayat A, två av barnen och Raga'a El Harbiti närvarande. Enligt vad som antecknats i utlåtandet agerade Raga'a El Harbiti tolk. I sitt utlåtande anförde Terese Alexandersson bl.a. att det krävdes många energisparande åtgärder på grund av Ayesh Abusulttans kraftigt nedsatta hjärtkapacitet, att denne behövde hjälp med all ADL och att det krävdes övertalning vid all ADL. Vidare anfördes att Ayesh Abusulttan hade ett självskadebeteende som gjorde att han inte kunde lämnas ensam, att han inte kunde sköta sin medicinering och behövde övervakning gällande matintag.

Inför Försäkringskassans beslut lämnades också muntliga uppgifter av Raga'a El Harbiti vid ett möte den 8 september 2015 där hon, Ayesh Abusulttan, Försäkringskassans handläggare Anna Kronborg och Simon Grbavac närvarade (både Anna Kronborg och Simon Grbavac har hörts i målet).

Utifrån bland annat uppgifterna i Aleksander Bakalls och Terese Alexanderssons utlåtanden och uppgifterna som lämnades vid mötet den 8 september beslutade Försäkringskassan den 27 november 2015 att bevilja Ayesh Abusulttan assistansersättning med i genomsnitt 138 timmar och 15 minuter per vecka från och med november 2015, varav 128 timmar och 20 minuter för grundläggande behov och 9 timmar och 55 minuter för andra personliga behov (väntetid under dygnsvila).

Den största delen av beviljade assistanstimmar avsåg ingående kunskap, 97 timmar och 50 minuter per vecka. Därutöver rörde det sig om personlig hygien, av- och påklädning samt måltider (sammanlagt 30 timmar och 30 minuter per vecka).

Beslut 2014	Beslut 2015
Personlig hygien: 6,32 tim per vecka	Personlig hygien: 16 tim 30 min per vecka
Toalettbesök: 1,75 tim per vecka	
På- och avklädning: 0 tim per vecka	På- och avklädning: 2 tim 20 min per vecka
Måltider: 0 tim per vecka	Äta och dricka: 14 tim per vecka
Kommunikation: 0 tim per vecka	Kommunicera med andra: 0 tim per vecka
Ingående kunskaper: 0 tim per vecka	Ingående kunskap: 95 tim per vecka
	Väntetid: 9 tim 55 min per vecka
Summa: 8,07 tim per vecka	Summa: 138 tim 15 min per vecka

Inför beslutet år 2014 angavs att Ayesh Abusulttan behövde tillsyn för att förhindra att han åt för mycket eller något olämpligt och för att han inte skulle gå ut och gå vilse. Försäkringskassan bedömde att Ayesh Abusulttan inte behövde *aktiv tillsyn* och framhöll bl.a. att han inte hade ett ”utåtagerande aggressivt beteende”. I beslutet angavs också att aktiv tillsyn kan beaktas som ett grundläggande behov om det rör sig om aktiv tillsyn av övervakande karaktär men att det krävs ett utåtagerande aggressivt beteende och risk för allvarliga konsekvenser, att det ska finnas en risk att föremål skadas eller att man skadar sig själv eller andra samt att det dessutom krävs att risken uppstår med viss frekvens, att någon ofta måste gripa in för att hindra att det händer något och att aggressiviteten är mycket lättväckt, oförutsägbar och våldsam.

Den beskrivning av hjälpbehovet som lämnades inför beslutet år 2015 var betydligt mer omfattande och detaljerad än den som lämnades inför beslutet år 2014 och framstår också som anpassad efter utformningen av det tidigare beslutet. Detta är särskilt tydligt när det gäller *ingående kunskap* (*”annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade”*, 9 a § LSS). Enligt vad som anges i beslutet angavs i fråga om *ingående kunskap* att Ayesh

Abusulttan behövde ha någon som vet hur man handskas med honom, att han har ett självskadebeteende och kan skada andra i sin omgivning om han inte har med sig någon dygnet runt; att assistenten måste ligga steget före så att Ayesh inte får i sig något som han inte får äta; att han behöver någon som har koll på honom då han kan gå upp mitt i natten och äta; att han behöver ha någon i sin närhet som kan prata arabiska.

Även i andra delar är uppgifterna om hjälpbehov mer omfattande och detaljerade vid ansökan 2015 än vid den tidigare ansökan.

Av vittnesmålet från Anna Kronborg, som föredrog ärendet hos Försäkringskassan, framgår att det var Raga'a El Harbiti som uppgav att Ayesh behövde hjälp med allting och att han kunde vara utåtagerande. Ayesh skulle även ha slagit sönder en bil.

När det gäller händelsen där Ayesh Abusulttan ska ha slagit sönder en bil framgår av polisens avrapporteringspm den 28 juni 2015 att en polispatrull beordrades till Atterbomsgatan med anledning av att en person kastat stenar genom rutorna på en parkerad lastbil. Polismännen fick riktning och signalement på gärningsmannen – som visade sig vara Ayesh Abusulttan – och påträffade sedermera denne. Poliserna uppfattade honom som påverkad eller psykiskt instabil och en av dem fick utdela ett batongslag över gärningsmannens lår innan denne kunde övermannas, beläggas med handfängsel och föras till polishuset.

Förhören med Teresa Pålsson, Åsa Sävström, Anna Hansson och Jan Eriksson samt Carina Toll ger visst stöd för att Ayesh Abusulttan inte hade det hjälpbehov som angavs vid ansökan år 2015. Det är emellertid inte någon helt entydig bild av hjälpbehovet som framgår av förhören. Därtill måste tas i beaktande att flera av vittnesmålen avser iakttagelser från 2020 och således inte säger så mycket om förhållandena år 2015.

Sammanfattningsvis kan konstateras att åklagaren har åberopat omfattande bevisning – den har inte redovisats i sin helhet här – till stöd för att uppgifterna i ansökan var felaktiga och att Ayesh Abusulttans hälsotillstånd inte var sådant att han hade rätt till personlig assistans (och därmed inte heller assistansersättning). Bevisningen är emellertid inte entydig och det finns stöd för att Ayesh Abusulttan har och hade ett omfattande hjälpbehov så som beskrivits i ansökan och att

han under 2015 hade ett utåtagerande beteende vid flera tillfällen (bland annat den s.k. lastbilsincidenten). Att det beteendet på något sätt skulle ha frammanats kan man möjligen spekulera om men inte mer än så. Tingsrätten finner vid en sammantagen bedömningen av utredningen att den inte har sådan styrka att det kan anses ställt utom rimligt tvivel att uppgifterna som Raga'a El Harbiti lämnat vid ansökan om assistansersättning var felaktiga.

Åklagaren har också gjort gällande att Raga'a El Harbiti vid "kontrollbesök och annan kontakt med Försäkringskassan och vid kontakter med vårdpersonal" lämnat oriktiga uppgifter om Ayesh Abusulttans hälsotillstånd och att han varit i omfattande behov av omvårdnad och tillsyn. Tingsrätten kan här först konstatera att det såvitt gäller vårdkontakterna är ett allmänt hållet påstående utan någon närmare precisering av vilket eller vilka kontakttillfällen som avses. Tingsrätten finner inte heller i denna del att åklagaren har visat att Raga'a El Harbiti har lämnat oriktiga uppgifter. Inte heller när det gäller kontakterna med Försäkringskassan finner tingsrätten styrkt att Raga'a El Harbiti agerat på sätt som påstås. Tingsrätten noterar här att Raga'a El Harbiti inte var på plats vid Försäkringskassans hembesök den 24 februari 2020. Under besöket samtalade hon visserligen via telefon med en av de tjänsteman som utförde besöket, men det har inte kommit fram att det under samtalet lämnades några uppgifter om Ayesh Abusulttans hälsotillstånd och behov. Vid mötet den 28 februari 2020 synes inte ha ställts frågor om Ayeshs hälsotillstånd och behov.

Slutligen har åklagaren i denna del påstått att Raga'a El Harbiti även innan assistansen beviljades lämnat oriktiga uppgifter vid vård-/myndighetskontakter och under hela brottsperioden vidhållit/underlåtit att ändra de felaktiga uppgifterna. Även här är det fråga om allmänt hållet påstående. Tingsrätten finner att inte heller detta påstående är styrkt.

Sammanfattningsvis har tingsrätten i denna del funnit att åklagaren inte styrkt att Raga'a El Harbiti lämnat felaktiga uppgifter vid ansökan om assistansersättning, vid kontrollbesök eller annan kontakt med Försäkringskassan, kontakter med vårdpersonal eller innan brottsperioden lämnat felaktiga uppgifter som sedan har vidhållits.

Tingsrätten kan avslutningsvis i denna del flika in följande. En första förutsättning för rätt till personlig assistans är tillhörighet till den s.k. personkretsen enligt 1 § LSS. Personkretsen i den bestämmelsen beskrivs närmare i tre punkter och avser bl.a. personer med utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd (punkt 1). Ayesh Abusulttan åsattes i Gunilla Maria Ols-sons psykologutlåtande från 2014 diagnosen svår psykisk utvecklingsstörning. Den diagnosen fanns även med i Aleksander Bakalls utlåtande inför beslutet 2015. Försäkringskassan fann i sitt beslut att Ayesh Abusulttan hade en svår psykisk utvecklingsstörning och att han tillhörde den s.k. personkretsen enligt LSS. Försäkringskassans försäkringsmedicinska rådgivare Agneta Glennsten har i sitt vittnesmål ifrågasatt diagnosen psykisk utvecklingsstörning. Hon har dels pekat på undersökningsfynden, dels ifrågasatt underlaget till bedömningen bl.a. såsom alltför anamnestiskt. Hon har också i viss mån uttalat sig i fråga om Ayesh Abusulttans hjälpbehov. Tingsrätten anser sig inte på befintligt underlag kunna dra några säkra slutsatser om Ayesh Abusulttans medicinska diagnos. Agneta Glennstens vittnesmål talar i någon mån mot att han skulle lida av en svår psykisk utvecklingsstörning. Samtidigt har den diagnosen bekräftats av psykologen Anna-Stina Sundén vid habiliteringen inom Region Uppsala. Hon lämnade med anledning av en förfrågan från Åklagarmyndigheten ett utlåtande och har också hörts som vittne. Tingsrätten ser sammantaget inte anledning att ifrågasätta att Ayesh Abusulttan tillhörde och tillhör den s.k. personkretsen enligt LSS. När det sedan gäller frågan om Ayesh Abusulttans behov av personlig assistans kan det först konstateras att Försäkringskassan redan i beslutet 2014 bedömde att behov av assistans förelåg, men inte i sådan omfattning att det berättigade till assistansersättning. Huruvida beslutet som Försäkringskassan sedan fattade i november 2015 var felaktigt är inte något som tingsrätten kan eller ska uttala sig om.

8.3 Har Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti lämnat oriktiga uppgifter i tidredovisningar och månadssammanställningar?

Åklagaren har gjort gällande att Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti i varderas egenskap som anställda personliga assistenter har godkänt och signerat de av Alma Assistans AB och Humana AB upprättade tidredovisningarna. Åklagaren har sakframställningsvis ansett dessa tidredovisningar innehålla oriktiga uppgifter eftersom tidredovisningarna innehållit överdrivna eller helt falska påståenden om:

- omfattningen av assistansen (hur mycket),
- förläggningen i tid för utförd assistans (när), och
- vem som utfört sådan assistans (av vem).

Åklagaren har gjort gällande att de felaktiga tidredovisningarna för Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti, tidigare medmisstänkta och övriga assistenter sedan legat till grund för assistansräkningarna som Raga'a El Harbiti sammanställt och signerat på heder och samvete. Utredningen har visat att sammanställningarna till största del har utgått från Alma Assistans system: schema som utgjort grunden för tidredovisningarna som i sin tur legat till grund för sammanställningen/assistansräkningen som Raga'a El Harbiti signerat tillika undertecknat på heder och samvete. Det är således inte visat att Raga'a El Harbiti själv sammanställt assistansräkningarna vilket påstås i gärningsbeskrivningen.

Som sagts ovan under Rättslig reglering ska även arbetsgivaren underteckna tidredovisningen. Enligt Försäkringskassans vägledning Assistansersättning visas därmed dels att det är arbetsgivaren som lämnat uppgiften, dels att det som assistenten har intygat på tidredovisningen är korrekt utifrån det som arbetsgivaren kan förväntas känna till om assistenternas arbetade tid utifrån sitt ansvar som arbetsgivare eller uppdragstagare. Det har av utredningen endast framgått att Humana AB haft sådana rutiner.

Såsom gärningsbeskrivningarna i åtalpunkterna 1 och 2 är formulerade påstås att Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti tillsammans och i samförstånd vid 54 antal tillfällen godkänt redovisningar innehållande oriktiga uppgifter. I gärningsbeskrivningen beträffande Raga'a El Harbiti (åtalpunkten 1) anges beträffande denna del att Raga'a El Harbiti gemensamt och i samförstånd med andra i enlighet med åtalpunkten 2 (Mohammed El Harbiti) lämnat oriktiga uppgifter i "räkningar om utförd assistans/tidredovisningar". Tingsrätten återkommer nedan under rubriken Skadestånd och kvarstad närmare till frågan om tydligheten i gärningsbeskrivningen i åtalet om Raga'a El Harbitis ansvar som assistent respektive som god man.

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att dess prövning rätteligen rör 52 stycken potentiella brott vad gäller den del som avser tidsrapporterna. Detta eftersom Raga'a El Harbiti inte redovisat några arbetade timmar för maj 2018 och Mohammed El Harbiti inte redovisat några sådana för augusti 2018. De har därmed inte uppburit någon lön dessa månader. Detta följer av de sammanställningar som bilagts stämningsansökan. Raga'a El Harbiti är även åtalad för sin hantering av assistansräkningarna, som då omfattar samtliga tidsrapporter. För såväl maj som juni 2018 har andra assistenter än ovan nämnda rapporterat arbetade timmar vilket lett till utbetalning. Mot bakgrund av detta har tingsrätten alltså, för Raga'a El Harbitis del, att ta ställning till 53 potentiella brott, varav det som avser maj 2018 endast avser assistansräkningen.

Tingsrätten konstaterar också att den sista utbetalningen från, utifrån hur tingsrätten tolkat sammanställningarna, Försäkringskassan skedde först i juni 2020, dvs. efter i åtalet angiven brotts-tid. Tingsrätten kommer vid sin bedömning nedan således inte att beakta dessa utbetalningar.

8.3.1 Hur tidredovisningen gick till

8.3.1.1 Alma Assistans AB

Elin Salemark från Alma Assistans AB har bl.a. förklarat att man hade ett digitalt verksamhets-system, där användaren fick inloggningsuppgifter och kunde se sitt schema. Därefter skulle användaren i slutet eller början av varje månad kontrollera sin tidsrapport och godkänna den. Hon vill minnas att från början var det inloggningsuppgifter och senare skedde godkännandet via BankID. När man loggade in i systemet såg användaren dels sitt eget schema och de andra assistenternas scheman, dels sin tidsrapport. Man såg vilka tider och datum som man jobbat. Det gick inte att ändra själv utan alla ändringar skulle gå via Alma Assistans. När man godkände sin tidsrapport så godkände man även att tiderna stämde med hur man faktiskt hade arbetat. Enligt Elin Salemark gicks allt igenom på uppstartsmötet då det även upplystes om hur viktigt det var att assistenterna dubbelkollade tidsrapporterna och att det verkligen stämde.

Raga'a El Harbiti har å sin sida uppgett att på uppstartsmötet var, förutom hon och Elin Salemark, Mohammed, Lotfi och Jamila närvarande och att de inte fick någon praktisk information alls. Hon berättade på mötet att hon arbetade dagtid och det gjorde även Mohammed. Lotfi

och Jamila ville ha heltidsjobb. Elin Salemark upprättade ett schema och gav alla inloggningsuppgifter. Schemat upprättades i enlighet med assistenternas önskemål. De skulle få SMS när det var dags för tidredovisning. För att göra en tidredovisning så fick man ett SMS med en länk. Man kunde logga in flera gånger på länken och den kastade ut en. Det kom upp en fråga ”Godkänner du att du jobbat?”. Man svarade ja och sedan signerade man med BankID. Mot slutet innan Ayesh Abusulttan flyttade över till Humana AB fanns det en app, AiAi. Då kunde man se vilka tider man hade jobbat, vilket man inte kunde innan. Det kom ett mail om att det var dags att signera med BankID. Hon visste vilka pass hon hade haft varje månad. De passen hon redovisade, de jobbade hon. Om man inte kunde jobba kunde man byta. Bara Ayesh inte var ensam så gick det bra. Hon bytte kvällspass mot kvällspass och Elin Salemark sa att det var okej. Det var inget som behövdes göras när man bytt ett pass, inte ens ringa Elin Salemark.

Mohammed El Harbiti har förklarat att schemat upprättades av Alma Assistans AB och att han fick inloggning till en portal där han kunde se schemat. Han kommer inte ihåg om han bara kunde se sitt eller även andras schema. När de skulle redovisa hur de jobbat fick de ett SMS med en länk om att det var dags att godkänna tidrapporten. Antingen gick man in på länken eller så kunde man också gå in på Almas hemsida och godkänna därifrån. Man såg bara antal timmar, om han minns rätt. Han frågade under uppstartsmötet om de kunde byta med varandra och Elin Salemark svarade: byt med varandra men lämna inte Ayesh själv och se till att timmarna stämmer! Det är vad de har utgått från. Hans timmar stämmer, sedan om han bytt mot en annan lördag – så stämmer ju antalet timmar och då godkände han att timmarna stämde. Det var antalet timmar han förstod var viktigt och det var den informationen som Elin Salemark lämnade. Hans tidredovisningar har inte alltid stämt utifrån vilka datum han har jobbat, men antalet timmar har stämt.

8.3.1.2 Humana AB

Momen Al-Khatib var kund- och personalansvarig på Humana AB fram till maj 2020. Han har berättat att han och den biträdande chefen träffade Raga’a El Harbiti på kontoret och att det därefter var personalmöte hemma hos Raga’a El Harbiti. Han minns inte vilka som var med, men vanligtvis hålls mötet med assistenterna och brukaren. Under personalmötet pratades om hur tidrapporteringen fungerar, hur viktigt det är att byten hanteras korrekt och att byten måste

gå genom honom eller bemanningstelefonen. De upprättade en genomförandeplan och han upprättade förslag på schema. Stort fokus låg på hur byten ska hanteras. Raga'a El Harbiti berättade att på Alma Assistans AB fick man byta med varandra utan att anmäla det till assistansbolaget. Han har också förklarat att han inte pratat med Alma Assistans AB om det faktiskt var så.

Amir Hadavi tog över assistansen och genomförde en introduktion för alla assistenter. Hans före detta kollega hade gjort ett schema som assistenterna följde i rapporteringssystemet. Han har inte träffat Ayesh Abusulttan som blev kund i mars 2020 då denne hade slutat som kund på ett annat bolag. Han tror den gode mannen var arbetsledare. Arbetsledare jobbar i samråd med honom och ska säkerställa bemanning, vara delaktig i rekrytering och om det ska beställas hygienartiklar. Arbetsledare utför liknande uppgifter som en kundansvarig och de kan registrera passbyten som sen skulle meddelas honom. Assistenterna attesterade sina arbetade timmar vid månadsskiftet. Försäkringskassan begär att assistenterna attesterar sina tider med privat BankID. De garanterar att de har jobbat de aktuella arbetstiderna. Även han som chef attesterade och signerade med sitt privata BankID. Det var inte ovanligt att assistenter inte meddelade byten, vilket ofta berodde på slarv. Assistenterna fick helst inte byta pass utan att meddela honom. På Humana hade de en rutin som gick ut på att assistenterna måste informera om byten. Om de misskötte sig fick de en varning. Försäkringskassan är stenhårda med att tidrapporterna och assistansräkningarna måste stämma och Humana förlitar sig på att uppgifterna är korrekta.

Raga'a El Harbiti har förklarat att det var ett ingående möte med Humana angående assistansen och att personal kom på hembesök och träffade Ayesh och alla assistenter. De gick igenom hur allt går till, var man ska klicka och de hade redan en app där man gick in och klickade i vartenda pass man hade arbetat. Hon och den kundansvarige upprättade en genomförandeplan, vilket inte skedde på Alma Assistans. Varje enskild assistent blev kontaktad av Humana vad gällde lön och allt det praktiska. Humana upplyste om att assistenterna måste meddela byten av pass, vilket de då gjorde. Det kanske var så att de hade fått informationen om tidredovisningen redan hos Alma Assistans men Elin Salemark gick inte igenom det såsom Humana gjorde.

Tingsrätten finner sammanfattningsvis att det framkommit att berörda parter haft svårt att redovisa för hur tidredovisningen på Alma Assistans AB konkret gick till. Även Elin Salemark

har varit vag vid sitt vittnesmål, vilket mycket väl kan bero på den långa tid som passerat fram till huvudförhandlingen i målet. Chadia Kalboussi Baccouche, Lotfi Kalbousi och Jamila Baccouche har samtliga mer eller mindre förklarat att de ofta gjorde fel och inte riktigt förstod systemet utan ofta fick rådfråga Raga'a El Harbiti. Dessutom kom appen AiAi in på slutet av tiden med Alma Assistans AB. Tingsrätten konstaterar att det förefaller ha fungerat bättre med Humana. Vad gäller frågan om vad som gällde för byten hos Alma Assistans AB, står ord mot ord. Elin Salemark har uppgett att hon berättade vad som gällde för byten. Den uppgiften stöds av vad som anges i den s.k. personalpärmen som förvarades hos Ayesh Abusulttan och senare vid husrannsakan påträffades hos Raga'a El Harbiti. Även om de tilltalades uppgift, att de fått besked av Elin Salemark att det var tillåtet att byta så länge brukaren inte lämnades ensam, inte är motbevisad, framstår påståendet tillsammans med uppgiften att det var antalet timmar som räknades, som en efterhandskonstruktion. Det kan i och för sig inte uteslutas att Elin Salemark kan ha uttryckt sig generellt om att byten inom familjen i viss mån var tillåtet, dock inte att det fick ske i närmast okontrollerbar utsträckning, utan att hon meddelades om det. Tingsrätten finner således det utrett att assistenterna inte fått tillåtelse från assistansbolagen att byta pass på sådant sätt som påstås ha skett utan att meddela assistansbolagen detta.

8.3.2 Krockar och arbetsbelastning

Anna Kronborg på Försäkringskassan har i sitt vittnesmål bl.a. berättat att det var upptäckten att Raga'a El Harbiti ansökt om tillfällig föräldrapenning samtidigt som hon arbetat som personlig assistent som gjorde att man började intressera sig för Ayesh Abusulttan och hans assistans och inledde en utredning. Vid utredningen uppmärksammade man att det fanns väldigt många "krockar", där assistenter varit i skolan eller varit på andra arbeten samtidigt som de redovisat tid för assistansarbetet.

Krockar i den mening som avses i åklagarens talan i det här målet kan beskrivas som omständigheter som med varierande styrka talar för att en viss person inte kan ha utfört assistans i enlighet med redovisningen till Försäkringskassan eftersom denne befunnit sig på annan plats än den assistansberättigade. Anna Kronborg och Ulla Persson upprättade polisanmälan som

skickades in den 16 oktober 2019. Ett oanmält hembesök gjordes på förmiddagen den 24 februari 2020. Försäkringskassan utredde hur många krockar det var för de olika assistenterna. Det var olika men de flesta hade många krockar. Mohammed El Harbiti hade inte det, men han hade i stället jobbat dygnet runt. I slutet av februari 2020 kallades Mohammed El Harbiti, Raga'a El Harbiti och Aziz Kalboussi till Försäkringskassan för att svara på frågor. Aziz Kalboussi sa att han och Lotfi bytte tid med varandra och att Raga'a El Harbiti sagt att Alma Assistans AB hade förklarat att det var okej. Raga'a El Harbiti sa att hennes bror Mohammed tog tiderna när hon födde barn och att antalet timmar stämde. Ayesha Abusulttan kunde bo hos henne och då skedde överlämning där. Mohammed El Harbiti pratade mycket om Ayeshs behov på natten och han sa också att han inte hade tagit Raga'a El Harbitis pass. Vid samtalen visste personerna inte om att Försäkringskassan skickat in en polisanmälan. De hade sedan kontakt med Alma Assistans AB som inte kände till det som framkommit.

Bevisningen om krockar består bl.a. av:

- gjorda kortköp
- mobiltelefoners uppkoppling mot mobilmast
- vittnesuppgifter
- spaningsuppgifter
- uppgifter om arbete på annan plats, och
- föräldrapenning m.m.

8.3.2.1 Raga'a El Harbiti

För november och december 2015 finns fem kortköp och under tiden den 21 till den 31 december var hon sjukskriven 25 procent. Den 21 december hade hon 75 procent föräldrapenning och 25 procent sjukpenning trots att hon redovisade arbete som assistent mellan kl. 00.00 och 08:00. Raga'a El Harbiti har förklarat att hon hade fått besked av Försäkringskassan att hon kunde uppbära föräldrapenning och liknande förmåner samtidigt som hon arbetade som assistent. Kortköpen har hon i allmänhet förklarat med att antingen var Ayesha med eller så var det hennes man som gjort köpet eftersom de hade varsitt kort på samma konto.

Raga'a El Harbiti förklarar att hon efter uppgift från Försäkringskassan trodde att hon kunde arbeta som assistent samtidigt som hon hade full föräldrapenning eller liknande är med beaktande av hennes utbildningsbakgrund inte trovärdig utan framstår som en tydlig efterhandskonstruktion. Kortköpen har för båda månaderna skett kvällstid i Uppsala och det kan inte med säkerhet uteslutas att Ayesh varit med vid tillfällena. De tre första månaderna 2016 finns fyra kortköp i Uppsala och i mot slutet av april samma år uppbar Raga'a El Harbiti full föräldrapenning vid fyra arbetspass som assistent. I maj och juni finns full föräldrapenning vid 20 arbetspass. Även för månaderna juli och augusti finns full föräldrapenning vid varje redovisat arbetspass samt kortköp i Stockholm och Åre. Den 31 augusti har Raga'a El Harbiti redovisat ett assistentpass mellan kl. 17:00 och 00:00 samtidigt som hon fått lön från sitt ordinarie arbete vilket skulle innebära att hon skulle ha arbetat 16 timmar det dygnet.

Raga'a El Harbiti har förklarat att hennes ordinarie arbete innebar att hon kunde arbeta mycket hemma och när eleverna hade sin praktik behövde hon inte vara på skolan. Hon ringde Försäkringskassan angående assistentjobbet och förklarade att hon hade två jobb. Hon var sjukskriven men klarade assistentjobbet, vilket var en bisyssla. Hennes heltidsjobb var lärarjobbet.

Månaderna september till december 2016 visar 42 krokar vid 77 arbetspass som assistent, varav ett kortköp utanför Uppsala. Liknande för 2017 avseende främst månatliga krokar med ordinarie arbetet men även resor till:

- Berlin den 23–24 mars
- Tallinn den 15 juni
- Egypten, Hurghada den 28 juni –12 juli (omfattande nio arbetspass)
- Piteå havsbad den 9–10 augusti
- Prag den 20–22 augusti
- Egypten den 27 oktober–3 november och den 26–31 december (omfattande sammanlagt tio arbetspass).

Raga'a El Harbiti har vidgått att hon har gjort resorna och att Ayesh inte varit med. Hon har förklarat att hon bytt de aktuella passen med annan assistent.

2018 finns 146 krockar avseende ordinarie arbete, utlandsresor och kortköp utanför Uppsala (omfattande 215 redovisade arbetspass).

2019 visar 185 krockar varav merparten avseende full föräldrapenning och full tillfällig föräldrapenning (omfattande 216 redovisade arbetspass). Raga'a El Harbiti låg inlagd på kvinnokliniken i Karlstad från den 18 juli till den 8 augusti.

2020 uppmärksammas följande krockar; i januari 17 genom samtidig full föräldrapenning, i februari och mars 1 krock vardera månaden genom samtidig full föräldrapenning. Efter att Humana AB tog över i mars 2020 noteras inga större krockar än några kortköp i Uppsala samt en notering från spaningen den 4 maj 2020 då Raga'a El Harbiti skulle arbeta som assistent mellan kl. 16:00 och 00:00 om att Lotfi Kalbousi lämnar Bellmansgatan 28 ensam kl. 16:00 och att ingen syns byta av honom.

Tingsrätten noterar att de första månaderna visar på en relativt sparsam andel krockar vilket talar för att det inte varit någon planering från början utan att den har fått växa fram vartefter.

8.3.2 Mohammed El Harbiti

Vad gäller Mohammed El Harbiti har denne betydligt färre krockar i sina redovisningar. Det rör sig om några reser till Dubai, Split, Barcelona och även Växjö. Ayesh var enligt Mohammed El Harbitis utsaga med i Växjö. De andra passen under resorna har han bytt. Ayesh var med om det finns krockar avseende kortköp eller så har han suttit hemma med Ayesh och gjort köp på nätet. Det som sticker ut i Mohammed El Harbitis fall är de långa arbetspassen nattetid som sedan fortsätter på morgonen hos ordinarie arbetsgivare. Mohammed El Harbiti har förklarat att det inte var några problem för honom att kombinera en heltidsanställning som byggnadsingenjör med 75 procent assistentjobb.

8.3.3 Tingsrättens bedömning av Raga'a El Harbitis och Mohammed El Harbitis tidredovisningar

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att såväl Raga'a El Harbiti som Mohammed El-Harbiti har haft uppenbara svårigheter att redogöra för hur passbyten samt överlämningar ska ha gått till. Mohammed El Harbiti har uttryckt att överlämningarna löstes ad hoc och Raga'a El Harbiti

att Ayesh mestadels var hemma hos henne. Det finns inget underlag i beslagtagna telefoner eller anteckningar vid husrannsakan som visar hur, eller om, sådana påstådda överlämnningar skett. Även om viss försiktighet ska tas till de uppgifter som Lotfi Kalbousi och Jamila Baccouche lämnat om att det varit de som till stor del tagit hand om Ayesh Abusulttan får deras uppgifter stöd av vad som i övrigt framkommit i utredningen, exempelvis av vittnen och medtilltalad. Även spaningsuppgifterna från Bellmansgatan 28 talar i samma riktning. Av Mohammed El Harbitis egen berättelse framskyntar dessutom en viss okunskap om Ayesh Abusulttan och dennes vårdbehov. Uppgifterna framstår som så vaga att det redan på den grunden kan ifrågasättas om han överhuvudtaget har arbetat som assistent för sin morbror. Mohammed El Harbitis förklaring, att det inte var några problem att kombinera två jobb, nämligen att han inte har behov av så mycket sömn är inte trovärdig. Likaså framstår såväl Raga'a El Harbitis som Mohammed El Harbitis förklaring att de trodde att det var antalet timmar som var viktigt som en efterhandskonstruktion.

Sammantaget finner tingsrätten det mot bakgrund av den övriga utredningen och den mycket stora mängd felaktigheter som påvisats det styrkt att Raga'a El Harbitis och Mohammed El Harbitis tidredovisningar för den aktuella tidsperioden inte är med verkligheten överstämmande och att det assistansarbete de har redovisat i huvudsak har utförts av någon annan, företrädesvis Lotfi Kalbousi, Jamila Baccouche och Chadia Kalboussi Baccouche, eller inte alls. Det kan hållas för visst att Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti har lämnat de oriktiga uppgifterna gemensamt och i samråd. Detta särskilt mot bakgrund av att Mohammed El Harbiti och Raga'a El Harbiti enligt egna uppgifter varit samboende under de första åren av brottsperioden. Det ter sig därmed inte rimligt att tro att de inte varit medvetna om att den andre redovisat tid utan att ta hand om sin morbror. Vidare var båda närvarande på uppstartsmötet hos Alma Assistans AB och därmed medvetna om att den andre var anställd som personlig assistent och att ingen av dem kunde arbeta dagtid som assistenter. Vidare följer att en felaktighet i en tidrapport måste speglas av en motsvarande felaktighet i en annan tidrapport vilket också tyder på att gärningarna skett tillsammans och i samförstånd.

Raga'a El Harbiti ska dessutom dömas för sin hantering av månadssammanställningarna till Försäkringskassan i egenskap av god man för Ayesh Abusulttan. Hon måste utifrån sin vetskap

om att tidrapporteringen inte stämde ha förstått att uppgifterna i månadssammanställningarna var felaktiga.

8.4 Chadia Kalboussi Baccouche

Åklagaren har under huvudförhandlingen lagt ned åtalet mot Chadia Kalboussi Baccouche och Chadia Kalboussi Baccouche har å sin yrkat på frikännande dom. Det finns förutsättningar att meddela frikännande dom. Åtalet mot Chadia Kalboussi Baccouche ska ogillas. Med hänsyn till detta ska kostnaden för hennes försvar stanna på staten.

Då åtalet lagts ned och Försäkringskassan inte framställt yrkande om att överta det enskilda anspråket är skadeståndsanspråket mot Chadia Kalboussi Baccouche förfallet enligt 22 kap. 6 § rättegångsbalken. Försäkringskassans skadeståndsyrkande mot henne ska därför avskrivas.

8.5 Basma Soultan

Enligt 23 kap. 4 § första stycket brottsbalken ska ansvar inte bara ådömas den som har utfört en gärning utan även annan som har främjat denna med råd eller dåd. Den som har främjat en gärning med råd och dåd, men som inte är att anse som gärningsman döms för medhjälp. Ett främjande av medverkansobjektet kan ske med fysiska medel. Medhjälp till en brottslig gärning kan också vara av psykisk art, t.ex. råd eller uppmuntran. Det är tillräckligt att medhjälparen genom sin medverkan styrkt gärningsmannen i dennes uppsåt att begå brottet. Detta kan ske genom råd, men det kan också ske genom handling, nämligen just genom att delta.

Det som åklagaren har gjort gällande är att Basma Soultan har främjat Raga'a El Harbitis brott genom att

- vara inblandad i utformande av brottsplanen,
- vara behjälplig vid läkarbesök,
- organisera och planera det praktiska runt Ayesh och hans assistans och boende, och

- i den mån det har behövts ha tagit hand om honom, samt åtminstone från och med den 1 februari 2020 till den 31 maj 2020 ha Ayesh boende hos sig på Bellmansgatan 28 och därmed möjliggjort brottsligheten.

Tingsrätten har ovan funnit att åklagaren inte har styrkt att det lämnats felaktiga uppgifter om Ayesh Abusulttans hälsotillstånd och omsorgs- och tillsynsbehov vid ansökan om assistansersättning. Det finns därmed inte något medverkansobjekt i det avseendet. Det tänkbara medverkansobjektet består därmed i princip av oriktigt uppgiftslämnande i tidredovisningar och månadssammanställningar.

Det är klarlagt att Ayesh Abusulttan bodde hos Basma Soultan efter att han kom till Sverige och fram till år 2015. Av utredningen framgår också att hon i hög grad har varit delaktig vid kontakter med vårdn.

När det gäller påståendet om att Ayesh bodde hemma hos Basma Soultan på Bellmansgatan 28 – i en lägenhet som Mohammed El Harbiti ägde – åtminstone från den 1 februari 2020 trots att han hade en lägenhet på Atterbomsgatan 10, där han var folkbokförd, består utredningen bl.a. av iakttagelser som Försäkringskassan gjorde vid det oanmälda besöket den 24 februari 2020 och som Anna Kronborg har berättat om, uppgifter från poliser som deltog vid ingripandet/husrannsakingar den 10 juni 2020 och i viss mån uppgifter från grannar. Det finns dessutom skriftlig bevisning i form av en utskrift av en WhatsApp-konversation mellan Raga'a El Harbiti, Mohammed El Harbiti och flera av deras syskon som ägde rum i anslutning till Försäkringskassans besök den 24 februari 2020, en sms-konversation mellan Raga'a El Harbiti och Josephine W i januari 2020 och fotografier från husrannsakan. Även Lotfi Kalbousi och Jamila Baccouche har berättat att Ayesh bodde hos Basma Soultan.

Basma Soultan har förnekat att Ayesh bodde hos henne från februari och uppgett att hon hyrde ut uthyrningsdelen till en annan person, Josephine, som var borta ofta och att Ayesh då bodde i uthyrningsdelen. Även Raga'a El Harbiti har förnekat att Ayesh bodde hos Basma Soultan från den 1 februari 2020. Hon har lämnat en förklaring som går ut på att avsikten var att Ayesh

skulle flytta in hos Basma Soultan och att Josephine skulle hyra hans lägenhet men att det skulle ske först efter tillstånd från Rikshem. Fram till dess skulle Josephine bo hos Basma.

Enligt tingsrätten ger bevisningen ett mycket starkt stöd för att Ayeshs lägenhet på Atterbomsgatan hyrdes ut till Josephine och att Ayesh i stället bodde hemma hos Basma Soultan, i en särskild uthyrningsdel. Det är en brist att Josephine inte hörts men bevisningen är ändå tillräckligt robust och den vederlägger även de tilltalades uppgifter. Det är således klarlagt att Ayesh bodde hos Basma Soultan åtminstone från den 1 februari 2020.

När det gäller påståendet om att Basma Soultan varit inblandad i utformandet av en brottsplan finner tingsrätten inte det styrkt att det förelegat någon mer övergripande brottsplan än att Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti tillsammans och samförstånd lämnat felaktiga uppgifter i tidrapporter. Tingsrätten utvecklar detta närmare under rubriken Rubricering och påföljd. De samtal som Lotfi Kalbousi spelat in tyder på att Basma Soultan varit medveten om Raga'a El Harbitis och Mohammed El Harbitis agerande. Inspelningarna – som tingsrätten har fått del av genom översättningar i skrift - måste emellertid värderas med försiktighet. De ger inte en tydlig bild av vem som säger vad och vad som föranlett konversationerna, inte heller med stöd av Lotfi Kalbousis uppgifter. Det är också så att Lotfi Kalbousi synes ha haft ett motiv att framställa Basma Soultan i dålig dager.

Sammanfattningsvis finner tingsrätten visat att Basma Soultan har varit behjälplig vid läkarbesök, att organisera och planera det praktiska runt Ayesh Abusulttan och i viss mån även hans boende, och i den mån det har behövts ha tagit hand om honom, samt åtminstone från och med den 1 februari 2020 till den 31 maj 2020 ha Ayesh boende hos sig på Bellmansgatan 28. Tingsrätten finner inte visat att Basma Soultan varit inblandad i utformningen av en brottsplan. Det är inte heller visat, även med beaktande av meddelandena mellan syskonen El Harbiti om att pengarna från icke arbetade pass ska gå till mamma, att hon fått vinning från assistansersättningen eller att hon varit inblandad i schemaläggning och annan administration kring den personliga assistansen.

Är då det som Basma Soultan har gjort att anse som medhjälp till brott? Det finns anledning att här påpeka att Basma Soultan är syster till Ayesh Abusulttan. Det som hon har gjort ligger väl inom ramen för ett förhållande mellan syskon. Det rör sig inte om otillåtna gärningar i sig. Enligt tingsrättens bedömning är det inte fråga om medhjälp till brott.

Åklagaren har också gjort gällande att Basma Soultan även innan assistansen beviljades lämnat oriktiga uppgifter vid vård-/myndighetskontakter som sedan legat till grund för beviljandet av assistans och att hon under hela brottsperioden har vidhållit/underlåtit att ändra de felaktiga uppgifterna. Det har enligt tingsrätten inte visats att Basma Soultan har lämnat oriktiga uppgifter som hon sedan vidhållit.

Sammanfattningsvis ska åtalet mot Basma Soultan ogillas.

8.6 Åtalet för grov trolöshet mot huvudman och urkundsförfalskning

Åklagaren har gjort gällande att Raga'a El Harbiti missbrukat sin förtroendeställning som god man genom att göra 46 kontantuttag från Ayesh Abusulttans bankkonto om sammanlagt 132 400 kr vilket skadat denne. Hon ska också vid sju respektive elva tillfällen ha skrivit Jamila Baccouches och Lotfi Kalbousis namn som betalningsmottagare på kvittenser som lämnats till Överförmyndarnämnden.

Det är utrett att det har gjorts kontantuttag om sammanlagt 132 400 kr från Ayesh Abusulttans konto och att det upprättats sju respektive elva betalningskvittenser där Jamila Baccouches och Lotfi Kalbousi står som betalningsmottagare.

Raga'a El Harbiti har uppgett att hon i egenskap av god man har haft hand om Ayesh Abusulttans ekonomi, där inkomsterna bestått av pension och försörjningsstöd. Efter att räkningarna betalats har det funnits ett visst överskott och dessa pengar har tagits ut för att användas för Ayesh Abusulttans behov, t.ex. kläder, mat och fickpengar. Hon har gjort flertalet av uttagen och sedan lämnat kontanter till Jamila Baccouche och Lotfi Kalbousi mot kvittens. Vid vissa

tillfällen har även Jamila Baccouche och Lotfi Kalbousi gjort uttag. Anledningen till kontant-hanteringen var att socialtjänsten sagt att om man hela tiden ska betala med kort måste de ha kvitton. Det var lättare att ha kontanter och ett kvittensblock som skrevs i varje gång hon överlämnade pengar. Varje månad tog Jamila Baccouche och Lotfi Kalbousi emot pengarna och signerade.

Lotfi Kalbousi har uppgett att de fick 5 000 kr i månaden från Raga'a El Harbiti för att täcka omkostnader för Ayesh Abusulttan. De kunde få pengarna via överföring och ibland gav Raga'a El Harbiti honom Ayesh Abusulttans bankkort och sade åt honom att ta ut pengar. Han hade koden till bankkortet. Han minns inte hur många gånger det skedde men det var flera gånger. Han har inte fått några andra pengar från Raga'a El Harbiti än de 5 000 kr som avsåg Ayeshs kostnader. Det är möjligt att Raga'a El Harbiti vid enstaka tillfällen, kanske en till två gånger, gett honom kontanter. Han har inte sett eller skrivit under några kvittenser.

Jamila Baccouche har uppgett att de fick kontanter i handen under första perioden, när de bodde på Atterbomsgatan med Ayesh men inte vid något tillfälle därefter. Hon vet inte om Lotfi Kalbousi vid något tillfälle fått kontanter av Raga'a El Harbiti. Hon har inte skrivit under några kvittenser i samband med att hon tagit emot pengar.

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat bl.a. kontoutdrag, aktuella kvittenser och namnskriftsprov.

Tingsrätten finner utrett att det skett uttag från Ayesh Abusulttans konto med angivet belopp och att Raga'a El Harbiti lämnat in aktuella betalningskvittenser. Det kan med hänsyn till Lotfi Kalbousis uppgifter dock inte anses utrett att det är Raga'a El Harbiti som gjort samtliga uttag. Det är inte heller utrett att pengarna inte kommit Ayesh Abusulttan till godo. Åtalet för trolöshet mot huvudman kan därför inte vinna bifall.

Vad gäller åtalet för urkundsförfalskning anser sig inte tingsrätten utifrån en jämförelse mellan handstilen på id-kort respektive körkort med handstilen på kvittenserna kunna dra slutsatsen att det inte är Jamila Baccouches respektive Lotfi Kalbousis handstil på kvittenserna. Deras egna

uppgifter är inte tillräckliga för att det ska anses styrkt att det är någon annan som skrivit deras namn på kvittenserna. Inte heller åtalet för urkundsförfalskning kan vinna bifall.

Eftersom åtalet om grov trolöshet mot huvudman ogillas ska Ayesh Abusulttans skadeståndsanspråk avslås.

8.7 Rubricering och påföljd

8.7.1 Gärningarna ska bedömas som bidragsbrott

Tingsrätten har ovan funnit att Raga'a El Harbiti lämnat felaktiga uppgifter i tidredovisningar och i månadssammanställningar och att Mohammed El Harbiti lämnat felaktiga uppgifter i tidrapporter. Gärningarna uppfyller rekvisiten för såväl bedrägeri som bidragsbrott.

Åklagaren och advokaten Filip Rydin har pläderingsvis med hänvisning till Hovrätten för Västra Sveriges dom i mål B 5039–21 anført att brotten bör rubriceras som bidragsbrott och inte bedrägeri.

Hovrätten för Västra Sverige har i dom den 26 januari 2022 i mål B 5039–21 bl.a. uttalat följande i frågan om det är bestämmelserna i bidragsbrottslagen eller bedrägeribestämmelserna som ska tillämpas. Om det går att döma för båda brotten, har bestämmelserna om bidragsbrott företräde framför bedrägeribestämmelserna enligt grundsatsen om *lex specialis* (prop. 2006/07:80 s. 80). I tiden innan lagändringen den 1 januari 2020 omfattade bidragsbrottslagen ekonomiska förmåner för personligt ändamål som betalas ut till den enskilde för dennes privata bruk. I samband med lagändringen den 1 januari 2020 ändrades lagen till att uttryckligen omfatta även sådana bidrag som avser en enskild person, men som betalas ut till eller tillgödöräknas någon annan än den enskilde. Frågan var, enligt hovrätten, om denna ändring innebär att ersättning för personlig assistans och ekonomiskt bistånd som betalades ut av Försäkringskassan eller kommunen till någon annan än den enskilde inte omfattades av den tidigare lydelsen. Hovrätten hänvisade att det i förarbetena till lagändringen konstaterades att det funnits vissa oklarheter kring om lagen omfattar ekonomiskt bistånd som betalas ut till någon annan än den enskilde samt ersättning för personlig assistans som betalas ut direkt till en assistansanordnare. I propositionen hänvisades till att Svea hovrätt i mål B 5912–14 bedömt gärningar som avsett

utbetalningar till assistansanordnare som bedrägeri i stället för bidragsbrott (se prop. 2018/19:132 s. 16–17). Hovrätten konstaterade också att avsikten vid bidragsbrottslagens tillkomst synes ha varit att ersättning för personlig assistans, även i de fall den assistansberättigade anvisat ett assistansbolag som mottagare av utbetalningen, skulle omfattas av lagens bestämmelser. I praxis har också fall där utbetalningar som skett till andra än den ersättningsberättigade bedömts som bidragsbrott och hänvisade till Hovrätten över Skåne och Blekinges dom den 21 december 2018 i mål B 2462–18 och Göta hovrätts dom den 22 september 2020 i mål B 1500–20. Hovrätten framhöll samtidigt att straffskalan för grovt bedrägeri var strängare vid bidragsbrottslagens tillkomst, jämfört med den för grovt bidragsbrott. Hovrätten ansåg vid en samlad bedömning att bidragsbrottslagen var tillämplig i sin lydelse såväl före som efter den 1 januari 2020 och att assistansersättningen hade utbetalats till brukarna med det tillägget, som åklagaren också hade gjort i gärningsbeskrivningarna, att brukarna anvisat assistansbolaget som mottagare av betalningarna, vilket innebar gärningarna vid bifall skulle bedömas som bidragsbrott.

Tingsrätten delar Hovrätten för Västra Sveriges bedömning i frågan om att det som läggs de tilltalade till last i fråga om tidredovisningar och räkningar vid bifall ska bedömas som bidragsbrott. Detta oaktat att åklagaren inte i gärningsbeskrivningen angett att brukaren genom ställföreträdare anvisat assistansbolaget (Alma Assistans AB) som mottagare av betalningar och att åklagaren först vid slutanförandet pekat på att brotten bör rubriceras som bidragsbrott och inte bedrägeri. Av utredningen har tydligt framgått att Alma Assistans AB har anvisats som mottagare av betalningarna. Liksom hovrätten framhåller även tingsrätten att straffskalan för grovt bedrägeri var strängare vid bidragsbrottslagens tillkomst, jämfört med den för grovt bidragsbrott. Bidragsbrottslagen är således tillämplig i sin lydelse såväl före som efter den 1 januari 2020.

8.7.2 Brotten ska rubriceras som grova

Enligt 3 § bidragsbrottslagen ska vid bedömningen av om en gärning utgör grovt bidragsbrott särskilt beaktas om brottet rört betydande belopp, om den som begått brottet använt falska hand-

lingar eller om gärningen ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning. Av förarbetena framgår att förekomsten av en kvalificerad omständighet inte med automatik ska leda till att ett bidragsbrott bedöms som grovt utan hänsyn ska tas till samtliga omständigheter. Den beloppsgräns som används vid motsvarande gränsdragning hos andra förmögenhetsbrott bör kunna vara vägledande för bedömningen av om brottet rört betydande belopp (fem prisbasbelopp) (prop. 2006/07:80 s. 96 f.). Vid bedömningen av om gärningarna skett systematiskt och av den anledningen ska bedömas som grova ska enligt praxis en restriktiv hållning tillämpas (se bland andra rättsfallen NJA 2007 s. 937, NJA 2012 s. 886 och NJA 2016 s. 1143).

När det gäller de gärningar som Raga'a El Harbiti döms för är de enskilda beloppen för i stort sett varje brottstillfälle betydande och totalt sett rör det sig om ett mycket betydande belopp. Redan detta gör att brotten ska rubriceras som grova. För Mohammed El Harbiti är de enskilda beloppen inte så stora men det rör sig även i hans fall totalt sett om ett betydande belopp vilket i sig utgör tillräckliga skäl att rubricera brotten som grova.

Tingsrätten finner ändå skäl att gå in på frågan om brottsligheten utövats systematiskt och gör härvid följande överväganden.

Åklagaren har gjort gällande att det har funnits en gemensam brottsplan att utnyttja välfärdssystemet. Som stöd för att det har funnits en brottsplan har åklagaren bland annat åberopat förhör med Teresa Pålsson. Hon har uppgett bl.a. att Ayesh Abusulttan innan han slutade på dagliga verksamheten uppgav att han blivit tillsagd att vara jobbig mot henne och att slå henne. Hon har också uppgett att Ayesh slutade på den dagliga verksamheten för att hans familj ville att Ayesh skulle ha assistans dygnet runt och att han inte kunde ljuga. Tingsrätten ser inte någon anledning att ifrågasätta Teresa Pålssons uppgifter. Det är emellertid andrahandsuppgifter med det bevisvärde som följer därav.

Åklagaren har också åberopat vittnesförhör med Linda Welander, som tidigare bodde på Bellmansgatan 28, ovanför den lägenhet där Basma Soultan bodde, tillsammans med Fredrik Kristensen. Hon har bl.a. berättat att det var en utländsk familj som bodde i lägenheten nedanför; ett äldre par, en man i 35-årsåldern vid namn Mahmoud och ett yngre tvillingpar. Hon har också

berättat att hennes dåvarande sambo Fredrik Kristensen hyste ett stort intresse för grannfamiljen och att det fanns någon slags motsättning mellan dem och honom och att han ville sätta dit dem. Fredrik Kristensen ska även pratat om att det var något lurendrejeri mot Försäkringskassan som pågick.

Fredrik Kristensen skulle ha hörts men han kom inte till förhandlingen. Åklagaren har i stället läst upp hans utsaga. En ljudinspelning som Fredrik Kristensen ska ha gjort av ett samtal mellan flera personer har åberopats som bevisning (översättning på sidan 1769 ff i förundersökningsprotokollet). Samtalet ska ha ägt rum efter frihetsberövandena. Chadia Kalboussi Baccouche – som inte hade frihetsberövats - har uppgett att hon är en av personerna i lägenheten och att bl.a. syskon till Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti var där. Hon hade först gått till polisen men inte fått någon annan information än att hon var misstänkt för brott och hon gick därför till lägenheten på Bellmansgatan.

Samtalet mellan personerna i lägenheten rör uppenbarligen frihetsberövandena och misstankarna som uppkommit. Enligt Fredrik Kristensens vittnesattest ska han ha överhört flertalet samtal om bedrägerier och att personerna i lägenheten lyckats tillskansa sig 70 000 kr i månaden. En person som Kristensen anser är drivande har hållit andra personer informerade i samband med gripandet av de tilltalade.

De samtal som Fredrik Kristensen har överhört och spelat in pekar mot att det funnits någon slags brottsplan i vilken fler än de tilltalade har varit inblandade. Det går emellertid inte säga hur den planen har sett ut och vilka moment den innefattat.

Åklagaren har också åberopat en s.k. kontoanalys; en genomgång av transaktioner mellan olika konton tillhörande inblandade personer, kontantuttag m.m. Den ska visa att det har förekommit en gemensam brottsplan och att de tilltalade berett sig vinning. I sammanfattningen anføres följande:

Bilden som framträder vid en sammanvägning av det material som finns tillhands är att det är vad som kan sägas vara en nätverksbaserad ekonomi med främst täta band inom släkten men även till andra nyckelpersoner.

Det är stora belopp som periodvis går i slingor där syftet inte kan utrönas med befintligt material (se avsnitt 4.2). Det kan dock sägas att de rörelsemönster som ses på personernas konton avviker från vad man normalt ser vid kontoanalyser. Avvikelserna rör förutom ovan nämnda även att ett flertal av de inblandade har regelbundna intäkter från uthyrning av lägenheter

Det finns ett omfattande bruk av kontanter vilket syns genom automatuttag och insättningar. Det har observerats fall där det synes som att en person genomför insättningar åt annan (se avsnitt 3.2). Även uttagsmönstren avviker från ett normalt bruk av kontanter och uttagsautomater där ett större antal uttag genomförs efter varandra regelbundet (se avsnitt 3.2). Det i sig indikerar en kontantbaserad ekonomi vilket kan vara i syfte att försvåra granskning.

Vid analysen har det varit nödvändigt att använda det utredningsmaterial som finns på andra än misstänkta för att kunna härleda överföringar. Det har genom det framkommit bitvis starka bindningar till de misstänkta och samma form av rörelsemönster på konton. Även mönster som indikerar att vissa av de som arbetat som assistenter regelbundet betalar tillbaka del av vad de erhåller som lön framkommer.

Med befintligt material går det inte att avgöra vem som har haft en direkt vinning av misstänkt brottslighet, det har dock kommit många till del genom lön och har därigenom möjliggjort de livsstilar som finns. Det finns i kontoutdragen spår av utlandsresor, frekventa kortköp och att de rör sig med stora belopp.

Tingsrätten kan konstatera att vissa överföringar framstår som mycket märkliga. Det gäller t.ex. överföringar från de utomstående assistenterna till Raga'a El Harbiti men även i omvänd riktning. Detta har förklarats med att det har lånats ut pengar. Förklaringarna framstår inte som särskilt trovärdiga. Någon mer långtgående slutsats än att pengaflödena mellan olika konton ter sig märklig går emellertid inte att dra.

När det gäller personer som inte har varit anställda, men som ska ha jobbat som assistenter åt Ayesh Abusulttan – finns det stöd för att sådana har förekommit. Det är emellertid oklart i vilken utsträckning de har arbetat, storleken på ersättningen och vem som har rekryterat dem.

Åklagaren har också åberopat konversationer i WhatsApp mellan Raga'a El Harbiti, Mohammed El Harbiti och två av deras bröder. Den första konversationen är från den 24 februari 2020 och är uppenbarligen föranledd av Försäkringskassans hembesök. Konversationerna tyder på att det funnits en medvetenhet också hos bröderna om hur Ayesh Abusulttans personliga assistans och att syskonen anser sig utsatta för orättvisor. I vissa delar ger konversationen starkt stöd för att det funnits en systematik i brottsligheten. Det tydligaste exemplet på detta är en konversation den 20 mars 2020 (från sidan 2737 i förundersökningsprotokollet). Där skriver en av bröderna ”så nu när vi är fler som jobbar med Ayesh så kommer pengarna som jag får på lönen gå till mamma [...]. Och varje pengarna för varje minut som du Raga'a och du Mohammed ska jobba men inte jobbar som nattjour eller annat på dagar och som mamma då har Ayesh ska gå till mamma. Låter det bra?”. På detta svarar både Mohammed El Harbiti och Raga'a El Harbiti att de alltid har gjort så.

Slutligen ska Ayesh Abusulttans boende nämnas. Utredningen ger stöd åt att han periodvis bott på andra adresser än där han har varit folkbokförd. Det kan peka på att man försökt tillskansa sig inkomster i form av bostadsbidrag, ytterligare hyresintäkter och därutöver ersättning för Ayeshs egentliga hyreskostnad. Kontoanalysen ger visst stöd för detta.

Bevisningen talar för att det har funnits en brottsplan som innefattat alla de moment som åklagaren tagit upp. Det finns också omständigheter som talar i den riktningen, t.ex. att Raga'a El Harbiti var Lotfi Kalbousi behjälplig med att få uppehållstillstånd. Det är emellertid inte tillräckligt för att det straffrättsligt ska kunna slås fast att det från början förelegat en brottsplan innefattande att ta Ayesh Abusulttan till Sverige och genom honom utnyttja välfärdssystemet.

Även om det inte kan beläggas att det redan från början har varit fråga om ett systematiskt och välplanerat upplägg har det med tiden kommit att bli det. Brottsligheten har sedan pågått under

lång tid och avbrutits först sedan Försäkringskassan fattat misstankar om oegentligheter. Sammantaget finns det sådana inslag av systematik i brottsligheten att den även av detta skäl ska rubriceras som grov.

8.7.3 Straffvärde och påföljder

8.7.3.1 Raga'a El Harbiti

Raga'a El Harbiti döms för grovt bidragsbrott vid ett stort antal tillfällen bestående i att hon lämnat felaktiga uppgifter i tidrapporter och i s.k. månadsräkningar. Brotten avser ett mycket högt belopp. Det rör sig sammanlagt om 9,6 miljoner som hon hålls straffrättsligt ansvarig för.

Åklagaren har påstått att Raga'a El Harbiti, utöver att vara god man, även haft ansvar för anställning och schemaläggning av övriga assistenter. Enligt tingsrätten finns inte tillräckligt belegg för att hon haft ett så långtgående ansvar. Utredningen ger dock stöd för att Raga'a El Harbiti haft en central roll i planering och administration kring assistansen och att hon därmed även haft i en ledande roll i brottsligheten.

Mot angiven bakgrund finner tingsrätten att straffvärdet uppgår till fängelse i tre år.

Raga'a El Harbiti är tidigare ostraffad och lever under ordnande förhållanden. Hon har tre minderåriga barn. Hon har uppgett att hon kommer förlora sin anställning för det fall hon döms.

Det finns enligt tingsrätten inte anledning att beakta tiden som förflutit sedan brotten begicks. Det har rört sig om svårupptäckt brottslighet som även har varit svår att utreda. Däremot finns skäl att beakta att det från åtal till dom tagit ett år och nio månader. Det finns vidare skäl att beakta att Raga'a El Harbiti kan antas komma att förlora sin anställning. Straffmättningsvärdet uppgår således till fängelse i två år och nio månader. Med ett så högt straffmättningsvärde går det inte bestämma någon annan påföljd än fängelse.

8.7.3.2 Mohammed El Harbiti

Mohammed El Harbiti döms för grovt bidragsbrott vid ett stort antal tillfällen bestående i att han lämnat felaktiga uppgifter i tidrapporter. Brotten avser ett mycket högt belopp. Det rör sig

sammanlagt om 1,6 miljoner som han hålls straffrättsligt ansvarig för. Straffvärdet uppgår till fängelse i två år.

Mohammed El Harbiti är tidigare ostraffad och lever under ordnade förhållanden. Mohammed El Harbiti har uppgett att han har sagts upp från sin anställning och att det pågår en arbetsrättslig process.

Det finns enligt tingsrätten inte anledning att beakta tiden som förflutit sedan brotten begicks. Det har rört sig om svårupptäckt brottslighet som även har varit svår att utreda. Däremot finns skäl att beakta att det från åtal till dom tagit ett år och nio månader. Det finns vidare skäl att beakta att Mohammed El Harbiti kan antas komma att förlora sin anställning till följd av brottet. Straffmättningsvärdet uppgår således till fängelse i ett år och nio månader. Med ett så högt straffmättningsvärde går det inte bestämma någon annan påföljd än fängelse.

8.8 Skadestånd och kvarstad

Vid den utgång i ansvarsdelen som tingsrätten kommit fram till är Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti skadeståndsskyldiga gentemot Försäkringskassan. Som utgångspunkt gäller att den som har vållat en skada ska ersätta skadan fullt ut. I det här fallet motsvaras Försäkringskassans skada av den assistansersättning som felaktigt har betalats ut. Assistenternas skadeståndsskyldighet omfattar följaktligen hela den assistansersättning som har betalats ut till följd av de oriktiga uppgifter som de har lämnat i sina respektive tidsredovisningar. Enligt tingsrättens bedömning är det i Raga'a El Harbitis fall 2 021 884 kr och i Mohammed El Harbitis fall 1 594 940 kr.

Försäkringskassan har begärt att Raga'a El Harbiti ska ersätta dem för hela den utbetalda assistansersättningen med 9 668 201 kr (inklusive 2 051 705 kr för egna tidsredovisningar), och ränta. Av beloppet har yrkats 1 621 186 kr solidariskt med Mohammed El Harbiti med ränta.

Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti har bestritt skadeståndsyrkandena i enlighet med deras inställningar i ansvarsdelen. De har därutöver anfört att skadeståndsbeloppen ska jämkas eftersom eventuella brott har begåtts i tjänsten och att arbetsgivarna Alma Assistans AB respek-

tive Humana AB har principalansvar enligt skadeståndslagen 3 kap. 1 § och att det inte föreligger sådana synnerliga skäl, som anges i 4 kap. 1 § samma lag; att de som arbetstagare ändå ska anses vara skadeståndsansvariga. Slutligen har de angett att Försäkringskassans skadeståndsanspråk i vart fall ska jämkas enligt 6 kap. 2 § skadeståndslagen med hänsyn till att ett skadestånd utdömt efter skadan skulle vara oskäligt betungande.

Regleringen om principalansvar i 3 kap. 1 § skadeståndslagen har av naturliga skäl sin största betydelse vid personskada eller sakskada som arbetstagare vållar genom fel eller försummelse i tjänsten. Av andra punkten i paragrafen framgår att principalansvar även kan föreligga vid ren förmögenhetsskada som arbetstagaren i tjänsten vållar genom brott. Enligt paragrafen krävs således att den skadevällande handlingen har skett i arbetstagarens tjänst. En arbetstagares tidsredovisning för att få ersättning för arbetad tid kan inte anses vara en åtgärd som begås i tjänsten. Redan på grund härav bör något principalansvar för assistansbolagen mot Försäkringskassan inte föreligga.

Under alla förhållanden föreligger det synnerliga skäl att enligt 4 kap. 1 § skadeståndslagen låta arbetstagaren själv svara för den orsakade skadan. Under lagstiftningsarbetet till skadeståndslagen uttalade departementschefen att när en arbetstagare vållat ren förmögenhetsskada genom brott lär det oftast röra sig om så klandervärda förfaranden att en jämkning i praktiken är utesluten redan på den grunden. Som exempel på ett sådant brott angavs bedrägeri (jfr Svea hovrätts dom den 11 januari 2022 i mål B 13397–20 och prop. 1972:5 s. 413).

Tingsrätten erinrar om att Raga'a El Harbiti inte undertecknat de månatliga sammanställningarna som arbetstagare utan i egenskap av ställföreträdare för brukaren Ayesh Abusulttan.

Det är skadelidande som ska visa sin skada och det åligger också denne att begränsa skadan.

Skadestånd avseende ren förmögenhetsskada på grund av brott ska ersätta den skada som målsäganden drabbats av genom brottet. I detta fall har Försäkringskassan orsakats ekonomisk skada genom de brott som begåtts och skadans storlek uppgår till de belopp som betalats ut i assistansersättning. Att de tilltalade assistenterna i målet endast erhållit en del av det belopp

som Försäkringskassan betalat ut saknar i och för sig betydelse för skyldigheten att utge skadestånd.

Det gick relativt lång tid mellan polisanmälan i oktober 2019 och tidpunkten för Försäkringskassans beslut i september 2020 att Ayesb Abusulttan inte längre skulle få assistansersättning, vilket talar för antagandet att Försäkringskassan inte begränsat sin skada och att Försäkringskassan för denna tid måste anses vara medvållande till skadan och jämkning därför bör ske enligt 6 kap. 1 § andra stycket skadeståndslagen. Det måste emellertid beaktas att polisanmälan avsåg flera personer nämligen Ayesb Abusulttan, Chadia Kalboussi Baccouche, Mohammed El Harbiti, Raga'a El Harbiti, Lotfi Kalbousi och Mohamed Aziz Kalboussi. Under tiden gjordes flera kontrollåtgärder som det oanmälda hembesöket den 24 februari 2020 på Atterbomsgatan 10 i Uppsala och mötena några dagar senare på Försäkringskassans kontor med Mohammed El Harbiti, Raga'a El Harbiti och Mohamed Aziz Kalboussi där frågorna var många och till sin karaktär sådana att det måste ha varit uppenbart för de kallade att Försäkringskassan hade misstankar om att assistanshanteringen inte gick rätt till. Det framstår som rimligt att Försäkringskassan avvaktade polisutredningen innan de stoppade utbetalningen av den beviljade assistansersättningen och Försäkringskassan ska således inte lastas för tidsutdräkten och har således inte varit medvållande.

Frågan är då om skadeståndet ska jämkas enligt 6 kap. 2 § skadeståndslagen på den grunden att skyldigheten att betala skadestånd är oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden varvid även den skadelidandes behov av skadeståndet och övriga omständigheter ska beaktas vid skälighetsbedömningen. Det saknas anledning att ta särskild hänsyn till skadelidandes behov när denne är förmögen; skadestånd krävs t.ex. av staten, en kommun eller ett storföretag – eller får ett tillräckligt skydd genom egen försäkring. Tanken är att jämningsregeln ska tillgripas bara som en sista utväg för domstolarna, när tillämpning av övriga skadestandsregler leder till så orimliga konsekvenser att de avgjort inte kan accepteras (se Bertil Bengtsson och Erland Strömbäcks kommentar till 6 kap. 2 § skadeståndslagen, publicerat digitalt 2023, JUNO Version:8).

När det gäller skadestånd på grund av uppsåtliga brott är huvudregeln att jämkning av beloppet inte ska ske. Att ett stort skadestånd allmänt upplevs som betungande är oftast inte nog för att jämkning ska komma i fråga. Jämkning av skadestånd vid uppsåtliga brott av allvarlig art har dessutom länge av kriminalpolitiska skäl ansetts kunna komma i fråga endast under förutsättning att skyldigheten att betala det begärda skadeståndet med hänsyn till den skadeståndsskyldiges personliga förhållanden måste antas på ett avgörande sätt äventyra dennes anpassning i samhället (jfr bl.a. NJA 1992 s. 660, se också ovan anförda kommentar där det i 6.2.4 Övriga omständigheter, konstateras att avgörandena om jämkning av kriminalpolitiska skäl är mer än 30 år gamla).

Vad först gäller Raga'a El Harbitis och Mohammed El Harbitis skadeståndsansvar för sina egna tidsredovisningar (2 021 884 kr respektive 1 594 940, efter avdrag för sista utbetalningen, se under rubriken tingsrättens bedömning av Raga'a El Harbitis och Mohammed El Harbitis tidsredovisningar) saknas skäl för jämkning av de yrkade skadestånden särskilt med beaktande att skadeståndsskyldigheten har sin grund i uppsåtliga brott mot välfärdssystemet. Försäkringskassans skadeståndsyrkande i denna del ska bifallas med de justeringar som följer av att sista utbetalningen inte har beaktats.

Såsom tingsrätten förstått Försäkringskassans talan grundar sig yrkandet att Raga'a El Harbiti ska betala ersättning för hela den utbetalade assistansersättningen på följande omständigheter. Det har gjorts gällande att Raga'a El Harbiti har lämnat oriktiga uppgifter vid ansökan, att det har funnits en gemensam brottsplan att utnyttja välfärdssystemet och att hon, utöver att vara god man, även haft ansvar för anställning och schemaläggning av övriga assistenter. Som framkommit ovan har tingsrätten inte funnit styrkt att det lämnats felaktiga uppgifter om Ayesha Abusulttans hälsotillstånd och omsorgs- och tillsynsbehov vid ansökan om assistansersättning. Enligt tingsrätten är det utrett att Raga'a El Harbiti och Mohammed El Harbiti har agerat tillsammans och i samförstånd såvitt gäller den felaktiga tidrapporteringen men att det inte kan anses visat att det förelegat någon mer vidsträckt brottsplan. Inte heller finns det tillräckligt belägg för att Raga'a El Harbiti haft ett så långtgående ansvar som åklagaren påstått men att utredningen ger stöd för att Raga'a El Harbiti haft en central roll i planering och administration kring assistansen. Som grund för talan i denna del kvarstår då att Raga'a El Harbiti som god

man har undertecknat månadssammanställningarna på heder och samvete. Redan på denna grund borde skäl för viss jämkning alternativt avslag till viss del föreligga.

Anna Kronborg har om Försäkringskassans anspråk förklarat att i det ingår hela utbetalningen, hela assistansersättningen. I det ingår lön, administration och utbildning. Allt som Försäkringskassan betalat ut har man anspråk på. Aktuellt anspråk var hennes första skadeståndsanspråk.

Försäkringskassans talan mot Raga'a El Harbiti innefattar att hon sammanlagt ska ersätta dem för hela den utbetalda assistansersättningen med 9 668 201 kr, varav ovan redovisade 2 021 884 kr avser tidsredovisningarna som hon som personlig assistent har signerat. Resterande ersättningskrav med 7 646 317 kr avser, med den bedömning som tingsrätten gjort ovan, de månatliga sammanställningar som hon i egenskap av god man för Ayesh Abusulttan har undertecknat på heder och samvete. Gärningsbeskrivningen beträffande ansvaret för de månatliga sammanställningarna är svårgripbar, särskilt det fjärde stycket i åtalspunkten 1 där påståendet att "Tidsredovisningarna har sedan legat till grund för assistansräkningarna som Raga'a El Harbiti sammanställt och signerat på heder och samvete" är missvisande. Det är utrett i målet att sammanställningarna precis som tidsredovisningarna har ingått i Alma Assistans AB:s system och i sin tur grundats på det i systemet fastlagda schemat. Det är också otydligt rent semantiskt vilka tidredovisningar som avses i den citerade meningen i gärningsbeskrivningen. Utredningen har emellertid klart visat att Raga'a El Harbiti i egenskap av god man på heder och samvete har undertecknat de aktuella räkningarna. Vidare finner tingsrätten att gärningsbeskrivningen i sin helhet, om än något ostrukturerad, täcker Raga'a El Harbitis ansvar i detta hänseende.

Givetvis framstår ett skadeståndsanspråk på dryga sju miljoner kr som oskäligt betungande för Raga'a El Harbiti med beaktande av att hon också ska betala dryga två miljoner kr i skadestånd avseende sina oriktiga tidsredovisningar. Som redan framgått kan det inte anses rimligt att hon endast i egenskap av god man för Ayesh Abusulttan dessutom ska betala tillbaka bl.a. övriga tidigare medmisstänkta tidsredovisningar, vilka - som det har framgått - i flera fall innehållit ansevärt antal krockar. Som tidigare anförts är huvudregeln vid uppsåtligt brott att fullt skadestånd ska utdömas. Rättsläget är oklart (se ovan anförda arbete under 6:2.4.) Den underrätts-

praxis som åklagaren hänvisat har handlat om betydligt allvarligare brottslighet med bl.a. simulanter och egna assistansbolag. Dessutom saknas oftast djupare analys i denna fråga i domskälen. Mot bakgrund av tingsrättens bedömningar i ansvarsfrågan, den skadelidandes behov av yrkat skadestånd och tidigare redovisade omständigheter, finner tingsrätten att skadeståndet ska jämkas alternativt avslås med en tredjedel.

Raga'a El Harbiti ska till Försäkringskassan betala skadestånd med 7 119 429 kr ($[1/3 \text{ av } 7\,646\,317 \text{ kr} = 2\,548\,772 \text{ kr}] \text{ } 7\,646\,317 \text{ kr} - 2\,548\,772 \text{ kr} + 2\,021\,884 \text{ kr}$). Av beloppet ska 1 594 940 kr betalas solidariskt med Mohammed El Harbiti. Om räntan råder inte tvist.

Som framgått ovan ska Mohammed El Harbiti ska till Försäkringskassan betala 1 594 940 kr och ränta.

Åklagarens talan om kvarstad ska bifallas med de justeringar av belopp som framgår ovan.

8.9 Övriga frågor

8.9.1 Beslag

Enligt 27 kap. 8 § femte stycket rättegångsbalken ska rätten besluta att beslag som har gjorts för att ett föremål skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott ska bestå till dess att domen fått laga kraft, om det inte finns särskilda skäl mot det. Den personalpärm, kalender, hälsopärm, mobiltelefoner och datorer som har tagits i beslag kan skäligen antas ha betydelse för utredning av brott och det saknas särskilda skäl däremot. Beslagen ska således bestå i enlighet med åklagarens yrkanden.

8.9.2 Ersättning till försvarare och målsägandebiträde m.m.

Offentliga försvarare och målsägandebiträde har rätt till skälig ersättning av allmänna medel för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt. Vidare föreskrivs det att ersättningen för arbete ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning.

Målsägandebiträdet samt de offentliga försvararna har inkommit med kostnadsräkningar.

Åklagaren har yttrat sig över dessa och bland annat ifrågasatt tidsåtgången för genomläsning av förundersökningsprotokollet.

Av kostnadsräkningarna framgår att försvararna har lagt ned ett stort antal timmar för att tillvarata respektive klients intresse. Försvararna har redovisat att cirka hälften av deras arbetstid har avsett inläsning av processmaterialet, vilket varit omfattande. Det totala förundersökningsmaterialet, inklusive tilläggstämningen på cirka 290 sidor, uppgår till cirka 5 700 sidor. Även huvudförhandlingen har varit lång, totalt 105 timmar fördelat på 24 förhandlingsdagar. Försvarret har anfört att inläsning utöver de delar som direkt avsett deras egna klienter varit nödvändigt. Mot detta har tingsrätten ingen invändning. Detta eftersom åtalet utformats utifrån en gemensam brottsplan och att gärningsmoment begåtts tillsammans och i samförstånd. Målet innehåller frågor av inte helt okomplicerad juridisk natur. Tingsrätten konstaterar att samtliga offentliga försvarare har skött sitt uppdrag föredömligt och att de varit väl insatta i processmaterialet. Trots detta, och med beaktande av tidsutdräkten mellan delfående av förundersökningen och huvudförhandlingen, finner tingsrätten att försvarets inläsningstid är något högre än vad som kan anses befogat för att tillvarata respektive klients intresse. En genomsnittlig, rimlig, tidsåtgång för inläsning av processmaterialet uppgår till cirka 300 timmar. För Amana Ayob Landins del som substituerat för Thomas Olsson tillkommer skälig inläsning för processmaterial tillhörande tilläggsstämningen riktad mot hennes klient.

Åtalet mot Kristina Boethius klient lades ned under huvudförhandlingen. Kristina Boethius har anfört att mycket av hennes arbete därmed inte blivit synligt för rätten. Av Kristina Boethius kostnadsräkning framgår att hon under 2023, ej närmare specificerat, förberett samtliga förhör och påbörjat utformningen av pläderingen. Dessa omständigheter talar emot att Kristina Boethius skulle tillerkännas lägre ersättning än övriga försvarare på grund av att åtalet mot hennes klient lagts ned. Faktum kvarstår dock att Kristina Boethius inte närvarat under samtliga huvudförhandlingsdagar. Jämförelse görs lämpligen också mot övriga försvarares tidsåtgång och uppdragens omfattning. Kristina Boethius totala arbetade tid om 549 timmar ter sig då väl hög. Kristina Boethius klients påstådda brottslighet var, innan åtalets nedläggning, av väsentligt mindre omfattning än övriga tilltalades. Detta gäller både brottsperiodens längd och omfattning. Åtalet innefattade inte gärningspåståenden grundande på brukarens eventuella hjälpbehov.

Tingsrätten finner inte det varit befogat att lägga ned den tid som Kristina Boethius gjort på förberedelser samt sammanträden.

Vid en sammantagen bedömning är de för försvaret skäligen tillgodosedda ersättningen för arbetad tid enligt följande:

- Thomas Olsson: 561 timmar,
- Filip Rydin: 527 timmar,
- Bengt-Göran Hugoson: 515 timmar samt därtill begärd jourtid och,
- Kristina Boethius: 449 timmar.

Beträffande övriga ersättningskrav finns inget att anmärka. Staten ska stå för kostnaderna för samtliga försvarare.

De som dömts till ansvar i målet ska utge avgift till brottsofferfonden.

RÄTTEN

F.d. rådmannen Peder Bjursten och rådmannen Sven-Åke Jansson samt
nämndemännen Lars-Erik Falk, Ylva Jansson Grafling och Ingrid Nyberg
Rätten är enig.

Digitalt signerad av f.d. rådmannen Peder Bjursten och rådmannen Sven-Åke
Jansson

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Uppsala tingsrätt senast **den 29 december 2023**. Överklagandet ska vara skriftligt. Uppsala tingsrätt skickar det vidare till Svea hovrätt.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Uppsala tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Uppsala tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Uppsala tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det

har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Svea hovrätt.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Svea hovrätt skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Svea hovrätt tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Uppsala tingsrätt eller Svea hovrätt om du har frågor.